

ΑΡΘΡΟ / Του ΠΑΡΙ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗ

Το βρέφος στη Λευκωσία και η κλειδαρότρυπα «Ρούλα»

Παρότα σημαντική μερίδα του και καλά υποψιασμένου κοινού φτάνει με το να κατονομάει στερεοτυπικά και επιδερμικά δημοσιογράφους ως πουλημένους σε συμ- φέροντα και άλλα πολλά, η πραγματικότητα στην πλειοψηφία των περιπτώσεων είναι πολύ πιο πεζή και πολύ πιο άκαρη και ρηχή από ό,τι φαντασιώνονται, διότι περί φαντασιώσεως πρόκειται, ορισμένοι αντισυ- στημικοί και καλά ψαγμένοι άνθρωποι, με οικονομική κατάσταση μάλλον πολύ κα- λύτερη από εκείνων που αρέσκονται να διαπομπεύουν.

Μία παράμετρος, για παράδειγμα, που διαχρονικά ευτελίζει και που επεμβαίνει πολύ πιο τακτικά και καθοριστικά στην παραγωγή του ειδησεογραφικού περιεχο- μένου από τα ΜΜΕ είναι η όχι απαραίτητα πάντοτε θεμιτή αλληλοτροφοδότηση και αλληλεξάρτηση μεταξύ του πομπού και του δέκτη. Ειδικά στην ψηφιακή εποχή, όπου δυστυχώς οι ιντερνετάκηδες δημο- σιγράφοι έχουν το παράθυρο με τα Google Analytics μονίμως ανοικτό στο κινητό ή στον υπολογιστή τους, η επιδραστικότητα στην παραγωγή της ειδησεογραφίας του εντελώς τυχεράπιστου πια αναγνωστικού κοινού αποδεικνύεται όλο και πιο επικίν- δυνη. Δύο αντιπροσωπευτικά παραδείγματα από την πρόσφατη ειδησεογραφία που φα- νερώνουν τη ζημιογόνα αυτή επιδραστι- κότητα του κοινού στην ειδησεογραφική ατζέντα είναι η εξωφρενικά ακρείαστη και κανιβαλιστική, συνεχής κιόλας κάλυψη τηςπραγικής υπόθεσης Πισπιρίγκου στην Πάτρα σε αντιδιαστολή με την ελάχιστη έως μηδαμινή κάλυψη της, αν όχι εξίση, επίσης πολύ συγκλονιστικής ιστορίας, με το βρεφάκι που βρέθηκε πριν από μερικές ημέρες νεκρό σε δημόσιες τουαλέτες στη Λευκωσία. Μία απολύτως φρικαστική ι- storia, που, ίσως και να μη διάβασες. Για τη Ρούλα της Πάτρας, όμως, σίγουρα διά- βασες.

Ο συνειρμός, προφανής: Η μεσοαστή, νοικοκυρά Ελληνίδα μάνα που έγινε Μήδεια πουλάει τρελά, το βρεφάκι που ποτέ δεν έφερε τελικά στον κόσμο μια άγνωστη, αλ- λοδαπή μάλλον γυναικά, καθόλου. Με απλά λόγια, το πουλσιότερο και μόνο αυτό έχει υποκαταστήσει πλέον όλες τις στοιχειώδεις δεοντολογικές, δημοσιογραφικές αξίες, αυτό όμως δεν είναι ελευθερία του Τύπου, ασυδοσία και κατάχρηση είναι, χάριν της διαφήμισης και του κουτσομπολιού φυσικά. Ανέλεπτος ο κιτρινισμός και εκκωφαντική ανατριχιαστική η τοπικοποίηση για μια τόσο σοβαρή υπόθεση όπως αυτή της Πι- σπιρίγκου».

Όσο κι αν πυροδοτεί ένα λογικοφανές και αναμενόμενο δέος η φερόμενη απο- δόμηση της Ελληνίδας μάνας μέσω της υ-

πόθεσης Πισπιρίγκου, της παραδοσιακά ιερότερης δηλαδή έννοιας στην πεμπουσία της ελληνικής κοινωνίας, είναι αδιανόητο που το εγκαταλείμμενο βρεφάκι σε του- αλέτες στο κέντρο της Λευκωσίας θεωρή- θηκε τόσο λιγότερο σημαντική ως είδηση. Πέρασε και δεν ακούμπησε βασικά η ιστορία με το νεκρό βρεφάκι! Πόσα ρεπορτάζ έγιναν, πόσα follow ups, πόσοι και ποιοι ασκολή- θηκαν; Σε τι κοινωνία όμως ζούμε για να καταλήγουν έμβρυα τυλιγμένα σε σακούλες σε δημόσιες τουαλέτες και κυρίως τι έχει προηγηθεί αυτής της ανείπωτης ιστορίας ούτως ώστε τουλάχιστον να μην επανα- ληφθεί; Δεν θα έπρεπε να διερευνηθεί ε- ξονυχιστικά η υπόθεση και να ασχοληθεί το αστυνομικό και όχι μόνο ρεπορτάζ ικα- νοποιητικά και διεξοδικά με ένα τόσο σο- βαρό θέμα; Θα έπρεπε.

Παράλληλα, ούτε στα τελευταία τα- μπλόνιτ και ούτε στα πιο τριτοτέταρτα με- σμεριανάδικα δεν θα έπρεπε να βλέπαμε τα εξετυλιστικά και ντροπαστικά ρεπορτάζ που είδαμε το τελευταίο διάστημα για τις χαρτοτρίχες, τα μ έντιμου και τα ερωτικά του Μάνου και της Ρούλας, όπως, ανώφελα, μάθαμε να τους λέμε όλοι με το μικρό τους όνομα πια. Τα είδαμε όμως αυτά τα ρεπορτάζ και επί ένα μήνα και βάλε συνεχίζουμε να τα βλέπουμε, σε Μέσα κιόλας υποτίθεται σοβαρά! Συνεχίζουν να παίζουν ψηλά μά- λιστα στην ιεράρχηση των ειδήσεων!

Η πιο τραγική ιστορία έγινε η πιο ψυ- χαγωγική ιστορία. Έγινε γκροτέσκο θέαμα για πασατέμπο! Αυτή είναι όμως η πραγ- ματικά σοκαριστική και συλλογική ηθική κατάπτωση απ' την υπόθεση Πισπιρίγκου και όχι η μεμονωμένη περίπτωση μιας ο- κογένειας από την Πάτρα. Η μάνα στη Λευ- κωσία που ποτέ δεν μάθαμε ποια είναι και που τελικά ποτέ δεν έφερε ζωντανό στον κόσμο το βρέφος της θα έπρεπε να απα- τολήσει περισσότερο τα δελτία ειδήσεων. Από απόψεις και δημοσιολογούντες, πάντως, δεν έχουμε παράπονο, έχουμε αφθονία στην εποχή των σόσιαλ. Ρεπορτάζ δεν έ- χουμε. Ειδήσεις δεν βγάζουμε. Έρευνα δεν γίνουμε που δεν γίνεται. Όσο ρομαντικό και γραφικό κι αν ακούγεται, ωστόσο, λειτούρ- γημα είναι η δημοσιογραφία. Δεν πρέπει και δεν μπορεί να είναι τόσο ευτελές προϊόν. Μπούμερανγκ θα μας γυρίσει όλο αυτό με τα διπλώς ανάνηψης νούμερα.

Ο όχλος της Πάτρας που ήταν τόσο σο- καριστικά έτοιμος να λιντσάρει τη Ρούλα στην πλατεία από τον κίτρινο Τύπο προέ- κλυψε. Κι εάν δεν μπουον επιτέλους ηθικό φραγμό εκεί και όπου πραγματικά πρέπει, τα αποκαλυπτικά πλάνα με τον Χοακίν Φοϊνίξ στην εξαιρετική ταινία «Τζόκερ» θα γίνονται όλο και περισσότερα. Και έχουμε ήδη ζήσει, πολλά τέτοια, πρόσφατα.

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑΡΙΟ

Επιμέλεια: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ

Θέατρο και μουσική σε ΘΟΚ και Ριάλτο

Τα έργα «Αρίστος» του Γιώργου Παπαγεωργίου και «Θέλω να σου κρατώ το χέρι» του Τάσου Ιορδανίδη θα ανέβουν στην Κεντρική Σκηνή του ΘΟΚ, ενώ το πρώτο θα ταξιδέψει και στο Θέατρο Ριάλτο στη Λεμεσό.

«Στην οδό Φρυνίκου», ο Θωδωρή Βουτσικάκης στην ερμηνεία, μαζί με τον Νεοκλή Νεοφτιδίδη στο πιάνο και τον Βασίλη Ραφσανιώτη στο βιολί, ξεδιπλώνουν τη μαγεία τραγουδιών και αισθημάτων που επέλεξε η Λίνα Νικολακοπούλου γι' αυτήν την ξεχωριστή μου- σική παράσταση.

της μάνας του, ένας αχθοφόρος του λι- μανιού, ο παρακρατικός δοσίλογος πε- ριπτεράς, ένας χωροφύλακας δημοκρα- τικών φρονημάτων, ένας συντηρητικός αστός της παραλίας, το αφεντικό του σε ένα λαϊκό πανηγύρι, η τραβεστί Λολό και μία λαϊκή τραγουδίστρια – οι δύο έρωτες του, ζωντανεύουν γλαφυρά επί σκηνής από τρεις ηθοποιούς. Οι ερμηνευτές εν- σαρκώνουν μια ιστορία που μεταφέρει τους θεατές στις αλάνες της Θεσσαλο- νίκης, στις σκοτεινές γωνιές του λιμανιού,

στα υπαίθρια πανηγύρια και στα μου- ζουξίδικα της παλιάς Θεσσαλονίκης, σε έναν σκηνικό χρόνο που φτάνει μέχρι το 1960, όταν γίνεται εικόσιτο χρονών ο βασικός ήρωας, ο Αριστέιδης Παγκρατί- δης, ο φερόμενος ως «Δράκος του Σέικ σου», που ο Τύπος του 1963 (Ελληνικός Βορράς) τον αποκαλούσε «νεαρό ανώ- μαλο». Το 1966 καταδικάστηκε τετράκις σε θάνατο από το πενταμελές εφετείο Θεσσαλονίκης. Η εκτέλεσή του έγινε στο μέρος που ήταν συνδεδεμένο με το όνομά

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

Επιμέλεια: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ

6ο Φεστιβάλ Θεάτρου 2022

Ο Δήμος Στροβόλου παρουσιάζει το 6ο Φε- στιβάλ Θεάτρου τον Μάιο και Ιούνιο, με κυπριακά και ελληνικά θεατρικά σχήματα. Όπως έχει καθιερωθεί, όλες σχεδόν οι πα- ραστάσεις του φεστιβάλ θα έχουν και φι- λανθρωπικό χαρακτήρα, με διάθεση των εσόδων από την πώληση των εισιτηρίων προς φιλανθρωπικούς φορείς. Οι πα- ραστάσεις θα δοθούν στο Δημοτικό Θέατρο Στροβόλου και το πρόγραμμα είναι το α- κολούθο: Στις 9 και 10 Μαΐου θα παρου- σιαστεί η «Παγίδα» του Ρομπέρ Τομά, σε σκηνοθεσία Πέτρου Ζούλια, με τους Βλα- δίμηρο Κυριακίδη, Γιώργο Κωνσταντίνου κ.ά. Ακολουθεί στις 12 Μαΐου η παράσταση «Το ταξίδι στο Μπρόντγουεϊ» του Όρτον Φουτ, σε σκηνοθεσία Δέσποινας Μπεπε- δέλη, από το Σατιρικό Θέατρο, με όλα τα έσοδα από την πώληση των εισιτηρίων να δίνονται για την ενίσχυση του Ιδρύ- ματος Αλκίνοος Αρτεμίου. Στις 18 Μαΐου σειρά παίρνει η παράσταση τ «Τα κορίτσια της Αίγης» του Μιχάλη Παπαδόπουλου, σε σκηνοθεσία Νεοκλή Νεοκλέους, από το Θέατρο «Αντίλογος» (η παράσταση είναι κατάλληλη για άτομα άνω των 16 ε- τών) και όλα τα έσοδα από την πώληση των εισιτηρίων θα δοθούν για την ενίσχυση του Συνδέσμου «Πρόληψη και Αντιμετώ- πιση της Βίας στην Οικογένεια». Στις 26 Μαΐου θα παρουσιαστεί η παράσταση «Οι γαμπροί της Ευτυχίας», των Ν. Τσιφούρου και Π. Βασιλειάδη» σε σκηνοθεσία Αχιλλέα Γραμματικόπουλου, από την «ΕΘΑΛ» με τα έσοδα από την πώληση των εισιτηρίων να δίδονται για την ενίσχυση του Συνδέ- σμου Φίλων Ιδρύματος Χριστού Στέλιου Ιωάννου. Στις 2 Ιουνίου έρχεται ο «Μεγάλος Περίπατος του Πέτρου», σε δραματική προσαρμογή από τη Θεατρική Ομάδα «Α-

ντιδρώντες» και τα έσοδα από την πώληση των εισιτηρίων θα δοθούν για την ενίσχυση του Συνδέσμου Ρευματοπαθών Κύπρου. **Για περισσότερες** πληροφορίες επισκεφθεί- τε την ιστοσελίδα του Δήμου Στροβόλου.

Δύο βιολιά & Ένα Πιάνο

Το Τεχνόπολις 20 με ανακοινώνει την ε- πόμηνη συναυλία της Σειράς Κονσέρτων Κλασικής Μουσικής «Technopolis 20 Classics» με τους Fedor Rudin, Julia Turnovsky και Ivan Rudin, τρεις ταλα- ντούχους και διεθνούς φήμης μουσικούς, οι οποίοι υπόσχονται μια υψηλού επιπέδου παράσταση. Η συναυλία θα πραγματο- ποιηθεί στο Μαρκίδειο Θέατρο Πάφου, την Παρασκευή, 6 Μαΐου 2022, ώρα 8 μ.μ. και θα παρουσιαστούν έργα των Darius Milhaud, Jean-Marie Leclair, Claude Debussy, Moritz Moszkowski, Igor Prokofiev και Pablo de Sarasate. Για μια μόνο συ- ναυλία στην Κύπρο, το κοινό θα έχει την ευκαιρία να απολαύσει μουσική από τρεις μουσικούς βραβευμένους από διεθνούς κύρους διαγωνισμούς, με διεθνείς εμφα- νίσεις σε μερικά από τα πιο αξιόλογα θέ- ατρα του κόσμου, σε συνεργασία με κα- ταξιωμένες ορχήστρες και μαέστρους. **Κρατήσεις** απαραίτητες. Πληροφορίες, κρα- τήσεις, εισιτήρια τηλέφωνο 70002420.

1ο Διεθνές Φεστιβάλ Ποίησης Λάρνακας

Διοργανώνεται φέτος, για πρώτη φορά, το Διεθνές Φεστιβάλ Ποίησης Λάρνακας. Το Φεστιβάλ, στο οποίο συμμετέχουν ποιητές από την Κύπρο, την Ελλάδα και το εξετε- ρικό, θα λάβει χώρα από τις 29 Απριλίου

μέχρι και την 1η Μαΐου και περιλαμβάνει ένα τριήμερο πνευματικών και πολιτιστικών εκδηλώσεων, με απαγγελία ποιημάτων και εκτέλεση μελοποιημένων ποιητικών έργων, επιστημονικές ανακοινώσεις, συζητήσεις στοργγυλές τραπεζής και εκποαιτική έκθεση. Το σύνολο των δραστηριοτήτων του Φε- στιβάλ θα πραγματοποιηθεί σε δύο σημα- ντικούς πολιτιστικούς χώρους της Λάρνακας, στο Δημοτικό Θέατρο «Γ. Λυκούργος» και στη Στέγη Γραμμάτων και Τεχνών. Το 1ο

Διεθνές Φεστιβάλ Ποίησης Λάρνακας α- ποτελεί καρπό συνεργασίας των εμπνευ- στών του στην Κύπρο με τους διοργανωτές του επιτυχούς αυτού θεσμού στην Πάτρα και, συγκεκριμένα, σημείο συνάντησης των πρώτων του Προέδρου του Διεθνούς Φεστιβάλ Πάτρας, κ. Τριαντάφυλλου Κω- τούπουλου, καθηγητή Νεοελληνικής Λογο- τεχνίας και Δημογραφικής Γραφής στο Πα- νεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας, και του οράματος της κ. Ελένης Αρτεμίου Φωτιάδου,

ποιήτριας και συγγραφέως, Προέδρου της Οργάνωσης Επιτροπής και μέλους της της Επιστημονικής Επιτροπής του Διεθνούς Φεστιβάλ Ποίησης Λάρνακας.

Ρεσιτάλ Κ. Πατοαλίδη και Β. Αβραάμ

Η σύμπραξη ενός τραγουδιστή μ' έναν κι- θαρίστα σε ρεσιτάλ είναι από μόνη της ένα μοναδικό γεγονός που σπάνια συ- ναντάμε στην εποχή μας. Το κοινό της Λευκωσίας θα έχει την ευκαιρία να απο- λαύσει μια τέτοια ξεχωριστή συνεργασία, την Παρασκευή 29 Απριλίου στο The Shoe Factory, όπου ο Κύπριος βαρύτονος Κύρος Πατοαλίδης θα ενώσει τις δυνάμεις του με τον Κύπριο κιθαρίστα Βασίλειο Αβραάμ. Το πρόγραμμα θα επικεντρώνεται γύρω από τραγούδια που συνέθεσαν οι Φρανς Σούμπερτ και Β.Α. Μότσαρτ, και τα οποία έχουν προσαρμοστεί για φωνή και κιθάρα από τον κιθαρίστα του 19ου αιώνα Ναπολέον Κόστε και τον θρυλικό αυστριακό κιθαρίστα του 20ού αιώνα Καρλ Σάιτ. Το ρεσιτάλ διοργανώνεται

από το 16ο Διεθνές Φεστιβάλ Κιθάρας EGTA – Κύπρου σε συνεργασία με το Ί- δρυμα Τεχνών Φάρος, με την στήριξη της Πρεσβείας της Αυστρίας στην Κύπρο. **Παρασκευή 29 Απριλίου**, The Shoe Factory, Λευκωσία, ώρα 8:30 μ.μ. Πληροφορίες Ίδρυμα Τεχνών Φάρος www.pharosartsfoundation.org και τηλε- φωνο 22663871.

Ασώματες Δυνάμεις

Οι Ασώματες Δυνάμεις της χορογράφου Μάκας Δημητριάδου Lindahl γιορτάζουν φέτος 25 χρόνια δημιουργικής πορείας με το νέο της έργο Land of Darkness / Land of Light που σμίγει τον σύγχρονο χορό με την κλασική μουσική. Βασισμένο στη μουσική σύνθεση του Φρανς Σούμπερτ «Η Κόρη κι ο Θάνατος», σε ζωντανή εκτέλεση από τους Fusionia Quartet, οι έξι χορευτές και χορεύτριες της ομάδας μεταφέρουν μέσα από τις ιστορίες των σωμάτων τους την προσωπική αλλά και τη συλλογική τους αναμέτρηση με τη ζωή και τον θάνατο. Χορογραφική διεύθυνση / Σκηνοθεσία: Ανδρομάχη Δημητριάδου Lindahl Μουσική: Φρανς Σούμπερτ «The Death and the Maiden» σε ζωντανή ε- κτέλεση από τους Fusionia quartet: Μάριος Ιωάννου(βιολί) Σάββας Λαγού(βιολί), Sorin Alexandru Horlea(viola), Robertas Grod (cello) Σκηνική επιμέλεια / Κοστούμια: Έλενα Κατσούρη Φωτισμοί: Γιώργος Λα- ζούλου Χορός / συν-δημιουργία: Χριστιάνα Ευτυχίου, Άνθη Κέττηπου, Γεωργία Κων- σταντίνου-Κλάρκ, Λοίζος Κωνσταντίνου, Φούλη Στυλιανίδου, Σωτήρης Σωτηρίου. **Τρίτη 3 Μαΐου** Θέατρο Ριάλτο, ώρα 8:30μ.μ. <https://rialto.interticket.com> και 10 και 11 Μαΐου, Δημοτικό Θέατρο Λευκωσίας, ώρα 8:30 μ.μ.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ιδιοκτησία

«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»

Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

Διευθύνων Σύμβουλος: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΛΟΤΤΙΑΔΗΣ • Σύμβουλος Εκδόσης: ΑΛΚΗΣ ΑΝΔΡΕΟΥ

Διευθύντρια: ΜΑΡΙΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ • Υπεύθυνος Υλης: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ • Υπεύθυνος Αιτιολ: ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ

Νίκου Κρανιδιώτη 7Ε, 3ος όροφος, 2411 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ.: 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Διευθυντής: ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΚΕΛΑΣ • Διευθυνση συντάξεως: ΚΩΣΤΗΣ ΦΑΦΟΥΤΗΣ - ΝΩΤΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Στήνεται νέα μακροοικονομική πραγματικότητα

Ο πόλεμος στην Ουκρανία, ακολουθώντας το έργο που άφησε η πανδημία, αλλάζει για ακόμα μία φορά τα δεδομένα στην κυπριακή οικονομία

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Η Κύπρος θα πρέπει να αναθεωρήσει εκ νέου τις προβλέψεις της για την οικονομία, όπως επιτάσσει η πραγματικότητα του πολέμου στην Ουκρανία που ξεκίνησε η Ρωσία. Η εισβολή στην Ουκρανία και οι κυρώσεις (sanctions) ήδη έχουν σημαντικό αντίκτυπο και στη Ρωσία, αλλά και μακροοικονομικές συνέπειες στην παγκόσμια οικονομία. Όλοι οι οργανισμοί που είναι «ζωντανοί» και κάνουν προβλέψεις, όπως τράπεζες, επίπτες και άλλοι, θα πρέπει να φέρουν στο προσκήνιο τα νέα δεδομένα, τη νέα μακροοικονομική πραγματικότητα όπως διαμορφώνεται μετά την πανδημική κρίση και στη συνέχεια της κρίσης του πολέμου. Στην περίπτωση της Κύπρου, συγκεκριμένα, θα πρέπει να αναθεωρηθούν οι προβλέψεις λόγω τουρισμού, κατανάλωσης, άμεσων και άμεσων φορολογιών, του όγκου λιανικών πωλήσεων που προσθέτει περαιτέρω φραγμούς και γενικότερα λόγω πιθανής πτώσης της οικονομικής δραστηριότητας. Φυσικά, η Κύπρος έχει επηρεαστεί ήδη από τον πόλεμο σε σχέση με την έλευση εταιρειών στο νησί, ωστόσο, αυτό το γεγονός είναι μια «καρούμενη νότα» σε σχέση με όλα τα δεινά που φέρνει ο πόλεμος σε όλες τις χώρες. Δυστυχώς, ο πόλεμος δεν κατευθύνεται προς εκτόνωση και δεν υπάρχει στο τραπέζι μια συμφωνία για να λήξει η δύσκολη κατάσταση μεταξύ Ουκρανίας και Ρωσίας. Στήνεται λοιπόν ένα εντελώς καινούργιο μακροοικονομικό πλαίσιο και αλλάζουν όλες οι παράμετροι. Το χρήμα θα σταματήσει να είναι φθινό, ο κόσμος δεν θα καταναλώνει εύκολα, τα χρέη θα εξυπηρετούνται με μεγαλύτερη δυσκολία και έτσι δημιουργείται ένα νέο μακροοικονομικό σκηνικό σε όλα τα επίπεδα. Παγιώνονται επίσης και κάποια δεδομένα, όπως ο πληθωρισμός, που ενώ οικονομολόγοι και θεσμοί εκτιμούσαν πως θα ήταν σε μεταβατικό στάδιο μετά την πανδημία και οφειλόταν μόνο σε προβλήματα αλυσίδας (supply chain), ο πόλεμος τον καθιερώνει ολοένα και περισσότερο.

Το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο έδωσε εξάλλου τη νότα με την έκθεσή του για την παγκόσμια οικονομία. Στο πλαίσιο του World Economic Outlook Απριλίου

Το χρήμα θα σταματήσει να είναι φθινό, ο κόσμος δεν θα καταναλώνει εύκολα, τα χρέη θα εξυπηρετούνται με μεγαλύτερη δυσκολία και έτσι δημιουργείται ένα νέο σκηνικό.

Η επίτευξη των δημοσιονομικών στόχων στηρίζεται στην τήρηση των ανωτάτων οροφών δαπανών.

υπογράμμισε πως ο ρυθμός ανάπτυξης θα περιοριστεί στο 2,1% το 2022, με τον πληθωρισμό για το έτος να εκτοξεύεται στο 5,3%, αφού οι επιπτώσεις της εισβολής της Ρωσίας στην Ουκρανία επηρεάζουν δυσμενώς τις παγκόσμιες οικονομικές προοπτικές και οδηγούν σε περαιτέρω πληθωριστικές πιέσεις. Για την Κύπρο, συγκεκριμένα, η πρόβλεψή του για το τρέχον έτος αλλά για

και το 2023 κάνει λόγο για ρυθμό ανάπτυξης 2,1% και 3,5%, αντίστοιχα. Το Υπουργείο Οικονομικών της Κύπρου θα πρέπει να προχωρήσει σε επανεκτιμήσεις σχετικά με τις μεσοπρόθεσμες προοπτικές της κυπριακής οικονομίας. Βάσει του τελευταίου δημοσιευμένου πλάνου του για το Στρατηγικό Πλαίσιο Δημοσιονομικής Πολιτικής 2022-2024, το 2022 ο ρυθμός ανάπτυξης προβλεπόταν να κυμανθεί γύρω στο 3,8%, ενώ για τα έτη 2023 και 2024 υπολογιζόταν στο 3,2% και 2,8% αντίστοιχα. Στο πλαίσιο της ανάπτυξης της οικονομίας, ο πληθωρισμός (ΕΔΤΚ) για το 2022 προβλεπόταν να κυμανθεί στο 1,5%, ενώ για τα έτη 2023 και 2024 υπολογιζόταν στο 1,5% και 2% αντίστοιχα. Το ποσοστό ανεργίας αναμενόταν να μειωθεί γύρω στο 6,7% το 2022, ακολούθως το 2023

Το Υπ. Οικονομικών θα πρέπει να προχωρήσει σε επανεκτιμήσεις σχετικά με τις μεσοπρόθεσμες προοπτικές της οικονομίας.

να περιορισθεί στο 6% και το 2024 να μειωθεί περαιτέρω στο 5,5%. Όπως είναι λογικό, πλέον, όλα τα πιο πάνω θα πρέπει να αναπροσαρμοστούν αναλόγως και οι εκτιμήσεις ενδεχομένως να κατέβουν όλες προς τα κάτω. Σημειώνεται επίσης πως το δημόσιο χρέος της Γενικής Κυβέρνησης κατά το τέλος του 2021 έφτασε στα 24 δισεκατομμύρια ευρώ, ενώ στο τέλος του 2020 έφτασε στα 24,8 δισ.

ευρώ ή 118% του ΑΕΠ σε σύγκριση με 20,9 δισ. ευρώ ή 94% του ΑΕΠ κατά το τέλος του 2019. Όσον αφορά τις πιστοληπτικές αξιολογήσεις της Κυπριακής Δημοκρατίας από τους Οίκους αξιολόγησης, η πιστοληπτική αξιολόγηση διατηρήθηκε από όλους τους Οίκους αξιολόγησης, ενώ προσφάτως ο DBRS προχώρησε και σε αναβάθμιση.

Αναπροσαρμογή και σε τράπεζες
Την ίδια ώρα, προβλήματα λόγω πολέμου αναμένονται και σε τράπεζες, ή μάλλον όχι άμεσα προβλήματα, αλλά καταστάσεις με αστερίσκο που θα πρέπει να τις χειριστούν σωστά. Για το δανεισμό που δίνουν για παράδειγμα θα πρέπει να αναπροσαρμόσουν το ρίσκο τους, ενώ αναφορικά με τα ομόλογα και τα έ-

Τουρισμός μεγάλο αγκάθι

Η τουριστική κίνηση από Ρωσία και Ουκρανία αποτελούσε το 20 - 25% του συνολικού τουριστικού ρεύματος που ερχόταν στην Κύπρο. Ο πόλεμος έχει εξανεμίσει όποιες αφίξεις από αυτά τα δύο κράτη όπως είναι λογικό, ενώ ακόμα και να ήθελαν να έρθουν Ρώσοι για διακοπές στην Κύπρο, δεν είναι εύκολα μετρήσιμο τι αγοραστική δύναμη θα έχουν. Ρεπορτάζ δείχνουν με δεδομένα χρονικής στιγμής που γράφεται αυτό το ρεπορτάζ πως ένα αμάξι συγκεκριμένης μάρκας (δεν έχει σημασία η μάρκα) πριν 3 εβδομάδες έκανε για παράδειγμα 50 χιλιάδες αμερικανικά δολάρια, ενώ τώρα 70 χιλιάδες αμερικανικά δολάρια. Το ρούβλι έχει πέσει για τα καλά, άρα και η αγοραστική δύναμη σε όποιον θέλει να το χρησιμοποήσει. Η Κύπρος έχει προσεγγίσει άλλες αγορές, με το αρμόδιο Υφυπουργείο να ανακοινώνει πως το κενό θα γίνει σχεδόν κατωρθωτό να καλυφτεί από τουρίστες άλλων χωρών. «Οι επωφές έχουν γίνει ήδη», αναφέρουν.

σοδα που λάμβαναν γίνεται αντιληπτό πως δεν θα είναι του ίδιου βεληνικού. Οι τράπεζες θα πρέπει να αναμένουν λογικά λιγότερο δανεισμό, διότι μία εμπόλεμη κατάσταση δημιουργεί ένα γενικότερο κλίμα αβεβαιότητας, κλίμα που δεν ευνοεί τις επενδύσεις στην Κύπρο. Αφήνοντας στην άκρη του όποιου βάθους συνδέσεις έχει η κυπριακή οικονομία με τη Ρωσία, σε γενική βάση η επιχειρηματική κοινότητα θα παραμείνει σε στάση αναμονής, αναλόγως των εξελίξεων με τον πόλεμο. Συγχρόνως, θα πρέπει να θεωρείται βέβαιο πως οι κυρώσεις που επιβλήθηκαν από τη Δύση στη Ρωσία δεν θα αρθούν ακόμα και να σταματήσει ο πόλεμος. Θα παραμείνουν για χρόνια και ο παρονομαστής αυτός θα υπάρχει σχεδόν πάντα στο οικονομικό αυτό κλάσμα.

GoGordian

REAL ESTATE

Ακίνητα υψηλής απόδοσης

Κτήριο μiktής χρήσης στους Αγίους Ομολογητές, Λευκωσία

- Βρίσκεται στη λεωφόρο Γρίβα Διγενή
- Σε προνομιακή τοποθεσία στο επιχειρηματικό κέντρο της Λευκωσίας
- Μέρος του κτηρίου είναι μισθωμένο
- Αποτελείται από 2 επίπεδα υπόγειας στάθμευσης, 5 γραφεία και 1 κατάστημα στο ισόγειο, καθώς και επιπλέον γραφεία στους υπόλοιπους 6 ορόφους
- Εξαιρετική εγγύτητα σε όλες τις ανέσεις, σε δημόσιες υπηρεσίες, εστιατόρια και καταστήματα
- Δυνατότητα ενοικίασης με υψηλό σταθερό εισόδημα

Ref: 7946

Η ιδανική επενδυτική ευκαιρία!

7777 5656

www.gogordian.com

Go

yield

€5.500.000

Ενεση €33 εκατ. για την ποιότητα στον τουρισμό

Εξαγγέλθηκε το πρώτο σχέδιο, έπονται άλλα τρία για αναβάθμιση ορεινών περιοχών, χώρων εστίασης και ξενοδοχείων

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ**

Με γνώμονα ότι η αυθεντικότητα του προορισμού, η βιωσιμότητα του τουριστικού προϊόντος, η εξατομικευμένη εμπειρία και η ενσωμάτωση της τεχνολογίας στον τουρισμό, αποτελούν τάσεις οι οποίες θα διαμορφώσουν το τουριστικό γίγνεσθαι τα επόμενα χρόνια- ιδιαίτερα στις νέες αγορές στις οποίες επικεντρώνεται πλέον η Κύπρος- προωθείται η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων σε ορεινά και υπαίθρο. Αυτό γίνεται μέσα από συγκεκριμένα σχέδια κορηγιών του Υφυπουργείου Τουρισμού, τα οποία α-ντλούν την χρηματοδότησή τους μέσα από το Ταμείο Ανάκαμψης, ένα κονδύλι συνολικού ύψους 33 εκατ. ευρώ. Την περασμένη εβδομάδα εξαγγέλθηκε και επίσημα το σχέδιο κορηγιών για αναβάθμιση παραδοσιακών χώρων εστίασης ή πώλησης παραδοσιακών προϊόντων διατροφής, ύψους 8 εκατ. ευρώ. Επρόκειτο για ένα από τα τέσσερα σχέδια τα οποία θα χρηματο-

Ποσό 5 εκατ. θα απορροφήσει από το Ταμείο Ανάκαμψης η αναβάθμιση των χώρων όπου θα διεξάγονται οι αυθεντικές εμπειρίες και θα περιλαμβάνονται στο πρόγραμμα των Αυθεντικών Διαδρομών.

δοτηθούν μέσω του Ταμείου Ανάκαμψης της ΕΕ και τα οποία θα αναβαθμίσουν το προϊόν της υπαίθρου και των ορεινών περιοχών, δίνοντας παράλληλα ώθηση στον τουρισμό υγείας και ευεξίας. Η συνολική ευρωπαϊκή χρηματοδότηση ανέρχεται στα 33 εκατ. ευρώ και στόχος είναι η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας μέσω αναβάθμισης υπηρεσιών σε ξενοδοχεία και τουριστικά καταλύματα με επίκεντρο την ψηφιοποίηση των παρεχόμενων υπηρεσιών και αναβάθμιση των υφιστάμενων υποδομών. Τα υπόλοιπα σχέδια αναμένεται να εξαγγελθούν μέχρι το φθινόπωρο του 2022. Όπως αναφέρει στην «Κ» ο υφυπουργός Τουρισμού Σάββας Περδίδης, στο μεσοπρόθεσμο πλάνο δράσης του Υπουργείου 2023-2025 θα βρίσκεται πρώτο στην λίστα των προτεραιοτήτων το θέμα της εκπαίδευσης και της ενίσχυσης της κουλτούρας για την κυπριακή φιλοξενία με ιδιαίτερη έμφαση στις περιοχές της υπαίθρου. «Εντάσσουμε πλέον στον τουρισμό πολλές επιχειρήσεις οι οποίες παλαιότερα δεν θεωρούσαν τους εαυτούς τους ως τουριστικό προϊόν- γεωργούς,

χειροτέχνες, αυθεντική εμπειρία, παραδοσιακά προϊόντα», αναφέρει ο Υφυπουργός, δίνοντας το στίγμα για τις δράσεις και τις πολιτικές που θα ακολουθηθούν στο πλαίσιο και της Εθνικής Στρατηγικής Τουρισμού.

Στα εστιατόρια

Την περασμένη Τετάρτη εξαγγέλθηκε το σχέδιο Κορηγιών για αναβάθμιση Παραδοσιακών Χώρων Εστίασης ή Πώλησης Παραδοσιακών Προϊόντων Διατροφής. Το σχέδιο, που έλαβε έγκριση από το Υπουργικό Συμβούλιο κατά την τελευταία του συνεδρία, δίνει επίσης τη δυνατότητα ένταξης των επιχειρήσεων στο σύμφωνο Taste Cyprus. Σημειώνεται ότι οι συνολικές δαπάνες του σχεδίου ανέρχονται γύρω στα 8 εκατ. ευρώ (7,6 εκατ.) ενώ το μέγιστο ποσό χρηματοδότησης ανά δικαιούχο θα ανέρχεται σε €200.000. Ωστόσο, το ύψος της επιχορήγησης κυμαίνεται ανάλογα με την περιοχή που δραστηριοποιείται ο δικαιούχος. Έτσι στις ορεινές και απομακρυσμένες περιοχές, το ύψος της επιχορήγησης ανέρχεται στο 75% της συνολικής δαπάνης των επιλέξιμων παρεμβάσεων (χωρίς τον ΦΠΑ), ενώ στις περιοχές υπαίθρου το ύψος επιχορήγησης ανέρχεται στο 65% της συνολικής δαπάνης. Στις υπόλοιπες περιοχές η επιχορήγηση ανέρχεται στο 50% της δαπάνης. Η πρώτη πτυχή του σχεδίου θα αφορά τα έτη 2022-2023 και θα ανέρχεται στο ποσό των 4 εκατ. ευρώ. Το σχέδιο αφορά αναβαθμίσεις σε υφιστάμενα αδειούχα κέντρα αναψυχής, κατηγορίας είτε εστιατορίου είτε ταβέρνας. Αυτά μπορούν να είναι είτε εντός είτε εκτός τουριστικών καταλυμάτων και ξενοδοχείων. Αφορά αποκλειστικά κέντρα αναψυχής τα οποία προσφέρουν πιάτα βασισμένα στην κυπριακή γαστρονομία. Η δεύτερη πτυχή της επιχορήγησης δίνεται για αναβάθμιση ή δημιουργία καταστημάτων πώλησης παραδοσιακών κυπριακών προϊόντων. Ως επιλέξιμες δαπάνες έχουν καθοριστεί, μεταξύ άλλων, οι οικοδομικές αναβαθμίσεις, η προμήθεια νέου εξοπλισμού και η αναβάθμιση του ιστότοπου της επιχείρησης, καθώς επίσης και της ενσωμάτωσης περισσότερων γλωσσών στην εξυπηρέτηση των πελατών. Μεταξύ άλλων, τονίζεται ότι νέος εξοπλισμός σε καρέκλες και τραπέζια απαγορεύεται να είναι πλαστικά, οι διαφημιστικές ομπρέλες, ψυγεία παγωτού, κάβες, ψυγεία νερού θα αντικατασταθούν με καινούργια, ενώ στις επιλέξιμες δαπάνες περιλαμβάνονται ο σχεδιασμός ιστοσελίδας, η μετάφραση της σε πέντε γλώσσες (ελληνικά, αγγλικά, γερμανικά, ρωσικά και γαλλικά), και η μετάφραση σε γραφή για τυφλούς (braille). Περιλαμβάνεται επίσης η εκτύπωση τιμοκαταλόγου και σύστημα εισαγωγής η-

Άλλα δύο σχέδια, ύψους 20 εκατ. ευρώ, θα εξαγγελθούν λίγο μετά το καλοκαίρι και αφορούν τις αναβαθμίσεις σε ξενοδοχεία και τουριστικά καταλύματα των ορεινών, της υπαίθρου και των ακριτικών περιοχών καθώς και την προώθηση του τουρισμού ευεξίας και ιατρικού τουρισμού.

Τουρισμός ευεξίας

Είναι γεγονός ότι το τελευταίο διάστημα έχει αυξηθεί το ενδιαφέρον τουριστικών καταλυμάτων για ενσωμάτωση υπηρεσιών υγείας και ευεξίας. Αυτή η τάση αναμένεται ότι θα ενισχυθεί με την προκήρυξη του τέταρτου σχεδίου ύψους 10 εκατ. ευρώ. Το σχέδιο απευθύνεται σε ξενοδοχεία όλης της επικράτειας και παρέχει κίνητρα για την προσθήκη ή την βελτίωση των υπηρεσιών υγείας/ευεξίας, την παροχή υπηρεσιών για άτομα τρίτης ηλικίας και την προώθηση του ιατρικού τουρισμού. Θα εμπλουτιστούν επίσης υπηρεσίες υγείας- ευεξίας όπως υπηρεσίες φυσιοθεραπείας, υδροθεραπείας, φωτοθεραπείας ή αποθεραπεία μετά από μία επέμβαση. Εφόσον η δράση εγκριθεί, τότε αναμένεται ότι θα υπάρξει σχετική διαβούλευση με τον Σύνδεσμο Ιατρικού Τουρισμού ώστε να γίνει η επιλογή των υπηρεσιών που μπορούν να συνδυαστούν με την παραμονή σε ένα ξενοδοχείο και να γίνουν οι ανάλογες μετατροπές σε μονάδες οι οποίες θα

επιδειξούν ενδιαφέρον να επωφεληθούν των κινήτρων. Η εξαγγελία του σχεδίου αναμένεται το φθινόπωρο του 2022.

λεκτρονικού κωδικού / εισαγωγή QR code. Οι αιτήσεις για το συγκεκριμένο σχέδιο θα γίνονται δεκτές μέχρι τον Νοέμβριο του 2022.

Αυθεντικές εμπειρίες

Ποσό 5 εκατ. ευρώ θα απορροφήσει από το Ταμείο Ανάκαμψης η αναβάθμιση των χώρων όπου θα διεξάγονται οι αυθεντικές εμπειρίες και θα περιλαμβάνονται στις Αυθεντικές Διαδρομές. Το σχέδιο αναμένεται να κατατεθεί το επόμενο διάστημα στο Υπουργικό Συμβούλιο και ακολουθώντας να ξεκινήσει η επιχορήγηση του. Απώτερος σκοπός είναι όπως επαγγέλματα της υπαίθρου θεωρηθούν πλέον ως μοναδική και βιωματική τουριστική εμπειρία. Υπενθυμίζεται ότι ήδη αριθμός «αυθεντικών εμπειριών» είναι διαθέσιμες μέσα από το πρόγραμμα Αυθεντική Διαδρομή. Το σχέδιο θα ενισχύσει τις προσπάθειες για αναβάθμιση χώρων εντός κοινοτήτων που μπορούν να παρέχουν αυθεντικές εμπειρίες. Όπως επισημαίνει ο κ. Περδίδης, αν μια κοινότητα έχει ένα οικημά ανεκμετάλλετο, τότε θα μπορεί να λάβει κορηγία, να το διαμορφώσει δένοντας και να μπορεί να το αξιοποιήσει για επισκέψιμα εργαστήρια και στο μέλλον. Σημειώνεται ότι αυτό το σχέδιο είναι διαφορετικό από το σχέδιο για επισκέψιμα

εργαστήρια ύψους ενός εκατ. ευρώ (για 4 χιλιάδες εργαστήρια) το οποίο χρηματοδοτείται από τον προϋπολογισμό του Υφυπουργείου Τουρισμού.

Δύο σχέδια το φθινόπωρο

Τα άλλα δύο σχέδια θα εξαγγελθούν λίγο μετά το καλοκαίρι και αφορούν τις αναβαθμίσεις σε ξενοδοχεία και τουριστικά καταλύματα των ορεινών, της υπαίθρου και των ακριτικών περιοχών και την προώθηση του τουρισμού ευεξίας και ιατρικού τουρισμού. Όσον αφορά το σχέδιο αναβαθμίσεων σε ξενοδοχεία, θα απορροφήσει κονδύλι ύψους 10 εκατ. ευρώ μέσω του Ταμείου Ανάκαμψης. Οι επιλέξιμες δαπάνες αναμένεται ότι θα περιλαμβάνουν αναβαθμίσεις οι οποίες θα βελτιώσουν την εμπειρία του επισκέπτη, όπως ο εκσυγχρονισμός των ξενοδοχείων, η αισθητική των εσωτερικών τους χώρων, η παροχή wi-fi σε όλα τα δωμάτια, η εφαρμογή ψηφιακών συστημάτων για check in και check out, η χρήση ψηφιακής τεχνολογίας για την προβολή στο social media management κτλ. Το σχέδιο δεν θα επικεντρώνεται σε κτηριακές επεκτάσεις και αύξηση κλινών αλλά θα επικεντρωθεί στην εμπειρία του επισκέπτη, σημείο στο οποίο η πλειοψηφία των ξενοδοχείων της υπαίθρου και των ακριτικών περιοχών, έχει μείνει πίσω.

Η αχίλλειος πτέρνα του κυπριακού τουρισμού

Χώροι στάθμευσης, άθλησης, ποδηλατόδρομοι και δομημένο αστικό περιβάλλον στα σοβαρότερα θέματα του τουρισμού

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ**

Χαμηλή βαθμολογία συγκεντρώνουν για τους τουρίστες υποδομές όπως το δομημένο αστικό περιβάλλον, η οδική ασφάλεια, οι πεζόδρομοι και τα πεζοδρόμια και τα επίπεδα θορύβου σύμφωνα με έρευνα που διεξήγαγε ο Σύνδεσμος Τουριστικών Επιχειρήσεων Κύπρου ΣΤΕΚ, σε συνεργασία με το ερευνητικό κέντρο Ηράκλειτος του ΤΕΠΑΚ. Τα προκαταρκτικά αποτελέσματα της έρευνας παρουσιάστηκαν στο πλαίσιο του ετήσιου συνεδρίου που διεξήγαγε ο ΣΤΕΚ και προκύπτουν από 550 ερωτηματολόγια, τα οποία απαντήθηκαν από εγχώριο και εισερχόμενο τουρισμό μέχρι τις 28 Μαρτίου. Βάσει της έρευνας, οι τουρίστες παρουσιάζονται ακόμη πιο δυσαρεστημένοι για τους χώρους άθλησης, τους χώρους στάθμευσης, τους ποδηλατόδρομους, την διεξαγωγή φεστιβάλ και εκδηλώσεων στις περιοχές όπου έμειναν κατά την διάρκεια των διακοπών τους

Στην Πάφο και την Λεμεσό ένα ποσοστό της τάξης του 5% δηλώνει απογοητευμένο με τα επίπεδα υπηρεσιών και τις υποδομές.

και φυσικά για τις δημόσιες συγκοινωνίες. Το συγκεκριμένο πεδίο συγκεντρώνει την χαμηλότερη βαθμολογία κυρίως για τον εγχώριο τουρισμό.

Ανά επαρχία

Η έρευνα δίνει και τον βαθμό ικανοποίησης τουριστών ανά επαρχία. Αξίζει να σημειωθεί ότι τα ψηλότερα ποσοστά ικανοποίησης συγκεντρώνει η Λάρνακα (63,3%), η Λευκωσία (50%) και η Λεμεσός (45,5%). Την ίδια ώρα στην Πάφο και την Λεμεσό υπάρχει ένα ποσοστό της τάξης του 5% που δηλώνει απογοητευμένο με τα επίπεδα υπηρεσιών και τις υποδομές.

Βάσει των αποτελεσμάτων της έρευνας προκύπτει το συμπέρασμα ότι το τουριστικό προϊόν επηρεάζεται σε μεγάλο βαθμό από παραμέτρους οι οποίες δεν είναι στην βάση τους τουριστικές. Είναι γι' αυτό που η ολιστική προσέγγιση του τουρισμού είναι εξαιρετικά σημαντική.

Επιπλέον, σχεδόν σε όλες τις περιοχές τα επίπεδα ή μη, ικανοποίησης των τουριστών δεν διαφοροποιούνται. Έτσι, ενώ οι τουρίστες μένουν ικανοποιημένοι από την φιλοξενία, τις δημόσιες παραλίες και το αίσθημα ασφάλειας, την ίδια ώρα φεύγουν δυσαρεστημένοι για την εικόνα των δημόσιων συγκοινωνιών, των ποδηλατόδρομων και των αθλητικών εγκαταστάσεων. Και αυτό ανταποκρίνεται σε μεγάλο βαθμό, σε όλες τις τουριστικές μας περιοχές.

Το αστικό περιβάλλον

Στα μεγάλα μειονεκτήματα του κυπριακού τουρισμού είναι και το δομημένο

αστικό περιβάλλον. Πρόκειται για ένα ζήτημα που σύμφωνα με την έρευνα γίνεται έντονα αντιληπτό στην Πόλη Χρυσόχους, καθώς και στην Λάρνακα. Στην Πάφο φαίνεται να προκύπτει ζήτημα με την οδική ασφάλεια, στον Πρωταρά με τα επίπεδα θορύβου ενώ στην Αγία Νάπα τα βασικά προβλήματα είναι η οδική ασφάλεια, οι δημόσιες συγκοινωνίες και οι χώροι στάθμευσης. Από τα πιο πάνω προκύπτει το συμπέρασμα ότι το τουριστικό προϊόν επηρεάζεται σε μεγάλο βαθμό από παραμέτρους οι οποίες δεν είναι στην βάση τους τουριστικές. Είναι γι' αυτό που η ολιστική προσέγγιση του τουρισμού

είναι εξαιρετικά σημαντική, επισήμανε ο ερευνητικός συνεργάτης υπεύθυνος της έρευνας, κ. Λεωνίδας Αντωνίου.

Τα ατού

Υπάρχουν όμως και χαρακτηριστικά τα οποία βάσει της έρευνας, φαίνεται ότι αφάνουν ικανοποιημένους τους τουρίστες. Από τις προσφερόμενες υπηρεσίες και υποδομές, αυτές που συγκεντρώνουν τον ψηλότερο βαθμό ικανοποίησης (4,5/5) από τους φιλοξενούμενους ήταν οι χώροι και οι εγκαταστάσεις του ξενοδοχείου. Για τους εξωτερικούς επισκέπτες σημειώνεται ότι πρόκειται για πελάτες της

προηγούμενης χρονιάς, οι οποίοι ενημερώθηκαν από τα ξενοδοχεία τους για την έρευνα- κυρίως ξενοδοχεία ψηλής ποιότητας. Άρα είναι λογικό, οι χώροι και οι εγκαταστάσεις του ξενοδοχείου να συγκεντρώνουν ψηλό βαθμό ικανοποίησης για τον εισερχόμενο τουρισμό που συμμετείχε στην έρευνα. Ικανοποιημένοι είναι και οι Κύπριοι οι οποίοι συμμετείχαν σε ξενοδοχεία όλων των κατηγοριών. Αυτά ήταν τα πλέον θετικά. Στην θετική πλευρά καταγράφονται και χαρακτηριστικά που αφορούν την καθαριότητα της περιοχής, τις δημόσιες παραλίες, το φυσικό περιβάλλον που συνάντησαν και τις πιεστικές. Σχεδόν στα ίδια επίπεδα είναι και η ικανοποίηση για το αίσθημα ασφάλειας καθώς και για τον σεβασμό, την φιλοξενία και την υποδοχή που έτυχαν από τους ντόπιους.

Σηκώνει βελτίωση

Σε αποδεκτά αλλά όχι βέλτιστα επίπεδα (με άριστα το 5, συγκεντρώσαν βαθμολογία 3-4), και με ανάγκη για σημαντική βελτίωση είναι οι υπηρεσίες και οι παροχές για την φροντίδα ηλικιωμένων και ατόμων με αναπηρία, οι υπαίθριοι χώροι και οι παιδικές χαρές, η αγορά, τα κτήρια πολιτιστικής κληρονομιάς και οι τουριστικές πληροφορίες. Επίσης αξίζει να σημειωθεί ότι τα πιο πάνω συγκεντρώσαν χαμηλότερη βαθμολογία από τον εγχώριο τουρισμό σε σχέση με τον εισερχόμενο τουρισμό. Σημειώνεται ότι η έρευνα εξετάζει τον βαθμό ικανοποίησης των τουριστών, εγχωρίων και του εξωτερικού, σε ό,τι αφορά κυρίως τις υπηρεσίες και τις υποδομές που συναντούν στις περιοχές που επισκέπτονται. Το ερωτηματολόγιο ξεκίνησε αρχές του Μάρτη και είναι σε εξέλιξη μέχρι το τέλος Ιουνίου για τα τελικά αποτελέσματα, ενώ τα προκαταρκτικά αποτελέσματα έχουν συγκεντρωθεί μετά από την συμπλήρωση 550 ερωτηματολογίων. Οι περισσότεροι συμμετέχοντες (30,2%) προέρχονται από το Ηνωμένο Βασίλειο και το 17,11% από τη Ρωσία, Ελλάδα 5,26% και το Ισραήλ 2,63%.

«Να ληφθούν αποφάσεις και δράσεις»

Σε δηλώσεις της στην «Κ» η γενική διευθύντρια του ΣΤΕΚ Χρυσάιμλη Ψηλογέννη ανέφερε ότι ο ΣΤΕΚ θεωρεί ιδιαίτερα σημαντικό το ζήτημα της ύπαρξης και αξιοποίησης δεδομένων στον τουριστικό τομέα, αφού μπορούν να βοηθήσουν στην εξαγωγή χρήσιμων συμπερασμάτων για αναβάθμιση και επίλυση ζητημάτων του τομέα. «Για αυτό το λόγο πρωτοστατήσαμε στην αναθεώρηση του θέματος της ανάγκης επαρκών στατιστικών δεδομένων αλλά και ερευνών που θα ενισχύσουν την λήψη αποφάσεων και δράσεων τόσο των αρμόδιων φορέων όσο και των επιχειρηματιών για να πετύχουμε το στόχο της ποιοτικής αναβάθμισης του τουριστικού προϊόντος αλλά και του προορισμού γενικότερα». Στο πλαίσιο αυτό επιπλέον, όπως αναφέρει, και η πρωτοβουλία του συνδέσμου για διεξαγωγή έρευνας σε συνεργασία με το ερευνητικό κέντρο Ηράκλειτος του ΤΕΠΑΚ, σε τουρίστες (Κύπριους και ξένους) όσον αφορά τον βαθμό ικανοποίησής τους από τις υπηρεσίες και τις υποδομές αλλά και τα προβλήματα των τουριστικών προορισμών. Όπως σημειώνει, μέσα από τα πρώτα συμπεράσματα της έρευνας έχουν καταγραφεί τα πλεονεκτήματα και οι αδυναμίες του τουριστικού μας προϊόντος και μπορούν να τύχουν αξιοποίησης για περαιτέρω βελτίωση. Για παράδειγμα, διαφάνηκε πως σε αρκετά θέματα υποδομών μπορούν να υπάρξουν σημαντικές βελτιώσεις. Ακόμα και σε επίπεδο γεωγραφικών περιοχών, διαφάνηκε πως ορισμένες επαρχίες υστερούν έναντι άλλων σε συγκεκριμένα ζητήματα, άρα οι τοπικές Αρχές πλέον έχουν ένα μέτρο σύγκρισης στη βάση του οποίου μπορούν να προβούν στις ανάλογες βελτιώσεις. «Είμαστε βέβαιοι πως μέσα από την εξέλιξη της έρευνας και την εξαγωγή περισσότερων συμπερασμάτων, θα συμβάλουμε στην ουσιαστική απεικόνιση της αντίληψης των ξένων και των Κυπρίων τουριστών αλλά και στην χαρακτηρισμό των απαιτούμενων δράσεων», αναφέρει καταληκτικά.

Long Covid: Μια παράλληλη πανδημία

Οι μακροχρόνιες επιπτώσεις σε ασθενείς που νόσησαν

– Η επόμενη μέρα και το στοίχιμα των συστημάτων υγείας

Του **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ**

Η αντίστροφη μέτρηση για ολική άρση των περιορισμών που συνόδευσαν την πανδημία για δυο χρόνια, ουσιαστικά σηματοδοτεί το τέλος των όσων βίωσε ο πλανήτης, ωστόσο ο ιός θα παραμείνει για απροσδιόριστο χρονικό διάστημα εγκαινιάζοντας μια νέα περίοδο, αυτής της συνύπαρξης με τον COVID-19. Με την επιστημονική κοινότητα να έχει πραγματοποιήσει τεράστια άλματα μέσα στα δυο πανδημικά χρόνια, το νέο στοίχιμα που καλείται να κερδίσει είναι η αντιμετώπιση των συνεπειών του ιού, έτσι όπως αυτές αποτυπώνονται σε ένα κομμάτι όσων νόσησαν και αποθεραπεύτηκαν.

Η νέα ορολογία που μπαίνει στην ζωή όλων είναι το σύνδρομο Long Covid, έτσι όπως προσδιορίζονται όσοι ασθενείς έχουν αποθεραπευτεί, δεν διασπείρουν τον ιό, ωστόσο συνεχίζουν να παρουσιάζουν συμπτωματολογία COVID-19. Ήδη στην επιστημονική κοινότητα γίνεται λόγος για δυο παράλληλες πανδημίες, αυτή της οξείας μόλυνσης και την άλλη με τα μακροχρόνια συμπτώματα COVID-19, η χρονική διάρκεια της οποίας επεκτείνεται έως και 12 εβδομάδες μετά την α-

κατά συνέπεια απάντηση. Όπως μας εξηγεί ο κ. Τοφαρίδης, κοινό σημείο των ορισμών αυτών είναι η παραμονή συμπτωμάτων έως και 12 εβδομάδες μετά το πέρας της οξείας φάσης της νόσου. Αφορά ασθενείς οι οποίοι δεν θεωρούνται μεταδοτικοί. Όμως συνεχίζουν να παρουσιάζουν τα ίδια συμπτώματα COVID-19, που πέρασαν κατά την οξεία φάση της νόσου, είτε παρουσιάζουν συνδυασμό παλαιών και νέων συμπτωμάτων, ή ακόμα και μια εντελώς νέα σημειολογία συμπτωμάτων.

Όπως προκύπτει από την παρακολούθηση των ασθενών Long Covid, έχουν περιγραφεί πάνω από 200 συμπτώματα που μπορεί να σχετίζονται με το σύνδρομο. Τα συχνότερα κατά τον κ. Τοφαρίδη είναι η κούραση, η αίσθηση της χρόνιας κόπωσης, διαταραχές στην αναπνοή, αίσθημα δύσπνοιας, διαταραχές στη γεύση και όσφρηση, διαταραχές της συγκέντρωσης, διαταραχή του ύπνου. Όπως μας είπε ο κ. Τοφαρίδης, υπάρχουν

Στο 20% με 30% όσων νόσησαν κυμαίνεται το ποσοστό των ασθενών Long Covid στην Κύπρο, σύμφωνα με τον ειδικό πνευμονολόγο Ανδρέα Τοφαρίδη, ο οποίος είναι επικεφαλής των ιατρείων για ασθενείς Long Covid.

ασθενείς που περιγράφουν την κατάσταση που βιώνουν με τον όρο Ομίχλη του Έγκεφάλου, γνώθουν όπως οι ίδιοι λένε στους γιατρούς που τους παρακολουθούν, πως δεν είναι αυτοί που ήταν πριν νοσήσουν.

Οι επιπτώσεις

Έχοντας ως δεδομένο πως το κύριο χαρακτηριστικό γνώρισμα του συνδρόμου Long Covid είναι η εις βάθος χρόνου διάρκεια του, οι επιπτώσεις δε μπορεί να είναι μονοδιάστατες. Ήδη, όπως μας επισημαίνει ο κ. Τοφαρίδης, υπάρχουν δημοσιεύσεις οι οποίες προετοιμάζουν τα συστήματα υγείας για την μετά πανδημία εποχή. Και εδώ το ζητούμενο είναι οι κατάλληλες ιατρικές υποδομές προκειμένου να είναι σε θέση να παρακολουθείται ένα μεγάλο ποσοστό ασθενών με μακροχρόνιες επιπτώσεις, οι οποίες ωστόσο περιορίζονται μόνο στην ιατρική κοινότητα. Καλύπτουν την καθημερινότητα, την εργασία, ενώ έχουν και κοινωνικοοικονομικές συνέπειες. Στο περιβάλλον αυτό η προτροπή του κ. Τοφαρίδη είναι η προφανής. «Πρέπει οργανωμένα και συντεταγμένα η πολιτεία και οι φορείς να αναπτύξουν πολιτικές υγείας για να αντιμετωπίσουν αυτούς τους ασθενείς. Όλες οι επιπτώσεις είναι συγκοινωνούνται δοχεία, το ένα επηρεάζει το άλλο».

Αύξηση των ποσοστών των ασθενών Long Covid

Κάνοντας μια σύγκριση των ποσοστών Long Covid με τα αντίστοιχα, οκτώ μηνών πριν, φαίνεται ξεκάθαρα πως παρατηρείται μια αύξηση. Σύμφωνα με στοιχεία από ρεπορτάζ της «Κ» τον περασμένο Σεπτέμβριο, οι μακροχρόνιοι ασθενείς, όπως προσδιορίζονταν οι Long Covid, υπολογίζονταν σε ένα 10% όσων μολύνθηκαν από τον ιό, ανάρρωνσαν, και στη συνέχεια εμφανίσαν παρατεταμένη συμπτωματολογία. Σήμερα το ποσοστό αυτό προσδιορίζεται μεταξύ 20% και 30%. Οι υποδομές Long Covid που έχουν δημιουργηθεί σε νοσοκομεία του ΟΚΥπν, αποτελούν ένα χρήσιμο εργαλείο για υποστήριξη όσων ταλαιπωρούνται από τις μακροχρόνιες επιπτώσεις του ιού. Όπως ορθά υποδεικνύει ο κ. Τοφαρίδης, σημαντικό ρόλο στον εντοπισμό Long Covid έχουν να διαδραματίσουν οι προσωπικοί γιατροί λόγω της επαφής που έχουν με ασθενείς, οι οποίοι για διάφορους λόγους αποφεύγουν να ζητήσουν βοήθεια από τα ιατρεία Long Covid.

Από το περασμένο φθινόπωρο που παρακολουθείται οργανωμένα το σύνδρομο Long Covid, καταγεγραμμένα υπάρχουν πάνω από 200 συμπτώματα τα οποία παρουσιάζονται σε ασθενείς που αποθεραπεύτηκαν.

ποθεραπεία. Δεδομένης της μικρής χρονικής διάρκειας συντεταγμένης παρακολούθησης του συνδρόμου COVID-19, δεν μπορεί να προσδιοριστεί με ασφάλεια το ποσοστό των ασθενών που παρουσιάζουν το σύνδρομο.

Ωστόσο, με βάση διεθνείς δημοσιεύσεις, το ποσοστό των Long Covid υπολογίζεται από 20% έως 30%, ποσοστό ιδιαίτερα υψηλό που εάν μεταφρασθεί σε απόλυτους αριθμούς ανεβάζει τους ασθενείς με σύνδρομο σε μερικά εκατομμύρια.

Η Κύπρος

Στην Κύπρο το σύνδρομο COVID-19 παρακολουθείται με ιδιαίτερη προσοχή από το περασμένο φθινόπωρο. Στο Γενικό Νοσοκομείο Λευκωσίας από τον περασμένο Νοέμβριο λειτουργούν τα τμήματα COVID για ασθενείς που παρουσιάζουν μακροχρόνια συμπτωματολογία. Ο επικεφαλής των ιατρείων, ειδικός πνευμονολόγος Ανδρέας Τοφαρίδης, μίλησε στην «Κ» σκιαγραφώντας το σύνδρομο Long Covid καθώς και το έργο που επιτελείται στα νοσοκομεία του ΟΚΥπν. Τα ιατρεία στελεχώνονται από ομάδα επαγγελματιών υγείας που αποτελείται από Παθολόγους, Πνευμονολόγους, Καρδιολόγους, Νευρολόγους, Λογοθεραπευτές, Φυσιοθεραπευτές και Ωτορινολαρυγγολόγους. «Στόχος μας είναι συντεταγμένα να αναγνωριστεί πως το Long Covid είναι μια πολυσυστηματική ιατρική κατάσταση με μακροχρόνιες επιπτώσεις σε ατομικό, κοινωνικό, οικογενειακό, οικονομικό και επαγγελματικό επίπεδο». Ο κ. Τοφαρίδης προσδιορίζει τους Long Covid στην Κύπρο στα ίδια επίπεδα των διεθνών δημοσιεύσεων.

Τι είναι Long Covid

Αυστηρά ομιλούντες στο ερώτημα τι είναι το Long Covid δεν υπάρχουν ξεκάθαροι ορισμοί και

Η κάρτα που σε ταξιδεύει είναι εδώ.

Τώρα, κάνοντας τις καθημερινές σου αγορές με την **AEGEAN Mastercard** από την Τράπεζα Κύπρου, **συγκεντρώνεις μίλια** για ταξίδια και απολαμβάνεις μοναδικά προνόμια.

Απόκτησε την κάρτα που σε ταξιδεύει μέχρι 31/12, **επωφελέσου δωρεάν συνδρομής** για 6 μήνες και ξεκίνα τα ταξίδια.

bankofcyprus.com.cy
800 00 800

Τράπεζα Κύπρου

ΑΝΑΛΥΣΗ / Των **ΧΩΛΓΚΕΡ ΣΜΙΕΝΤΙΝΓΚ**, **ΚΑΛΟΥΜ ΠΙΚΕΡΙΝΓΚ** και **ΣΑΛΟΜΟΝ ΦΙΝΤΛΕΡ***

Ομπρος της αβεβαιότητας η αγορά κατοικίας

Σε ασυνήθιστους και αβέβαιους καιρούς, τα μεντέλα οικονομικής συμπεριφοράς διαλύονται. Ιστορικά μιλώντας, η εμπιστοσύνη των καταναλωτών και η δραστηριότητα στην αγορά κατοικίας βρίσκονταν σε στενό συσχετισμό. Ούτως ή άλλως, γιατί να μην έχουν τέτοια διασύνδεση; Αποτυπώνουν τα ίδια βασικά μεγέθη, ήτοι τα οικονομικά των νοικοκυριών, την αγορά εργασίας και τις συνθήκες στην παροχή πιστώσεων. Η ζήτηση για αγορά κατοικίας ενισχύεται όταν η εμπιστοσύνη είναι ρωμαλέα και αντίστροφως. Εντούτοις, ένα μεγάλο χάσμα ανάμεσα στην καθοδικά κινούμενη εμπιστοσύνη των καταναλωτών και τη δυναμική δραστηριότητα στην αγορά κατοικιών παρατηρείται από τις αρχές της χρονιάς στο Ηνωμένο Βασίλειο. Η καταναλωτική εμπιστοσύνη φαίνεται πως αντιδρά άμεσα στο σοκ από τον πόλεμο στο Βλάντιμιρ Πούτιν και την κρίση στο κόστος ζωής. Αντιθέτως, με τα ανωτέρω η αγορά στέγης ωφελείται από μια μακροχρόνια δομική ανισορροπία μεταξύ της ζήτησης και της προσφοράς, καθώς και από το γεγονός ότι οι αγοραστές σπιτιών θεωρείται πιθανόν να είναι εκείνες οι οικογένειες και τα άτομα που έχουν τις

Η υψηλή καταναλωτική εμπιστοσύνη αποτελεί βασική προϋπόθεση για την ανάπτυξη της κτηματαγοράς.

υψηλότερες πλεονάζουσες αποταμιεύσεις – όπερ σημαίνει ότι έχουν λιγότερο επηρεαστεί δυσμενώς από τη συρρίκνωση των εισοδημάτων. Και ενόσω το πλαίσιο χρηματοδότησης παραμένει ευνοϊκό, η ζήτηση στέγης δεν θα κληθεί να επιλύει σχετικά προβλήματα, αντιθέτως με όσα συνέβαιναν σε προηγούμενες κρίσεις, όπως στις αρχές της δεκαετίας του 1990 ή το 2008-2009. Τον Μάρτιο, πάντως, ανεξαρτήτως της κλιμακούμενης αβεβαιότητας, η δραστηριότητα στην αγορά κατοικίας παρέμενε ζωηρή. Ο δείκτης αναμενόμενων μηνιαίων μεταβολών στις τιμές οικιών υποχώρησε ελαφρώς από το 77,9% τον Φεβρουάριο στο 73,8% τον Μάρτιο, δηλαδή διατηρήθηκε σε υψηλά επίπεδα. Οι δε δείκτες, που αφορούσαν τις μελλοντικές εξε-

λίξεις, έδειξαν και αυτοί ότι αναμένονται περαιτέρω αυξήσεις. Οι προσδοκίες για τις τιμές το προσεχές τρίμηνο βρίσκονται σε υψηλά επίπεδα, στο 29,7% τον Μάρτιο από το 33,8% τον Φεβρουάριο, ενώ οι προσδοκίες για τις πωλήσεις ενισχύθηκαν το ίδιο διάστημα από το 10,7% στο 16,1%. Πάντως, η οικονομία του Ην. Βασιλείου αντιμετωπίζει δυσκολίες. Η καταναλωτική εμπιστοσύνη κλονίζεται, σημειώνοντας σχεδόν τόσο σοβαρή πτώση όσο και στην περίοδο της κρίσης στην Ευρώπη, εκείνης του 2008-2009, αλλά και στην πρώτη φάση της πανδημίας του κορωνοϊού. Οι οικονομολόγοι των διεθνών κεφαλαιαγορών, ημών συμπεριλαμβανομένων, προειδοποιούμε ότι η Ευρώπη θα μπορούσε να περιπέσει σε ύφεση εάν οι Βρυξέλλες αποφασίσουν αμέσως ένα πλήρες εμπάργκο στο ρωσικό φυσικό αέριο, αν και δεν φαίνεται πιθανό κάτι τέτοιο. Ενόψει τέτοιας αστάθειας, η ζήτηση στέγης με κάποιο τρόπο θα μετριαστεί στο Ην. Βασίλειο.

* Οι κ. Χόλγκερ Σμίντινγκ, Κάλουμ Πικερίνγκ και Σάλομον Φίντλερ είναι οικονομολόγοι της Berenberg Bank.

ΑΡΘΡΟ / Των **ΧΩΛΓΚΕΡ ΣΜΙΝΤΙΝΓΚ**, **ΚΑΛΟΥΜ ΠΙΚΕΡΙΝΓΚ** και **ΣΑΛΟΜΟΝ ΦΙΝΤΛΕΡ***

Ρεκόρ κενών θέσεων εργασίας

Ας μιλήσουμε για τις αγορές εργασίας. Στις Ηνωμένες Πολιτείες η εντυπωσιακή ανάκαμψη, η οποία παρατηρείται, έχει δεσπόσει στα πρωτοεξέλιδα. Αφού προστεθηκαν τον μήνα Μάρτιο 431.000 θέσεις εργασίας επιπλέον, η απασχόληση στους κλάδους πλην της γεωργίας ανέκαμψε στο 1% κάτω από τα προ πανδημίας επίπεδα-ρεκόρ των 152,5 εκατομμυρίων τον Φεβρουάριο του 2020. Από την απέναντι όχθη του Ατλαντικού, οι εξελίξεις φανερόνουν μια εξίσου δυναμική αγορά εργασίας. Κι ενώ οι Ηνωμένες Πολιτείες επέτρεψαν να καταρρεύσει η απασχόληση κατά την περίοδο του εγκλεισμού και μετά, όταν επανεκκίνησε η οικονομία, υπήρξε αναζωογόνηση, η δε Ευρώπη διατήρησε τις θέσεις εργασίας μέσω των προγραμμάτων επιδότησής τους. Τα ποσοστά, πάντως, θέσεων, που δεν έχουν καλυφθεί, εκτινάσσονται σε πρωτοφανή επίπεδα ένθεν και ένθεν του Ατλαντικού. Στις Ηνωμένες Πολιτείες η προσφορά έφθασε τα 11,3 εκατ. θέσεις εργασίας τον Φεβρουάριο, ήτοι ήταν σχεδόν διπλάσιες από τα 6 εκατομμύρια των ανέργων.

Στη Γηραιά Ήπειρο και εκεί οι αγορές

Στις ΗΠΑ των 6 εκατ.

ανέργων τον Φεβρουάριο προσφέρονταν 11,3 εκατ. θέσεις εργασίας.

εργασίας είναι ανελαστικές, αν και όχι στην ίδια έκταση με τις Ηνωμένες Πολιτείες. Στην περίπτωση του Ηνωμένου Βασιλείου οι κενές θέσεις έφθασαν το 1,2 εκατ. τον Ιανουάριο, ήτοι ήταν κατά 100.000 λιγότερες από τον αριθμό όσων καταγράφκαν ως άνεργοι. Τον δε Μάρτιο στη Γερμανία οι άνεργοι έφθασαν τα 2,35 εκατ. και οι κενές θέσεις τις 835.000, αριθμός ο οποίος ουσιαστικά αποτυπώνει μόνο το σχεδόν 40% της προσφερόμενης εργασίας. Παρά το γεγονός ότι οι δείκτες της ανεργίας τις πιο πολλές φορές χρησιμοποιούνται ως το βαρόμετρο της υγείας της αγοράς εργασίας, στερούνται ενός βασικού στοιχείου και αυτό έχει να κάνει με τη συμμετοχή ανδρών και γυναικών στην παραγωγική διαδικασία. Στις Ηνωμένες Πολι-

τείες η ανεργία ανήλθε τον Μάρτιο στο 3,6%, στο 3,1% στη Γερμανία τον Φεβρουάριο και στο 3,95% στη Βρετανία τον Ιανουάριο. Στο σύνολό τους θεωρούνται χαμηλότεροι και θα εξακολουθήσουν να υποχωρούν.

Με όρους ποσοστού συμμετοχής για τον πληθυσμό, τον ευρισκόμενο σε παραγωγική ηλικία, η Γερμανία (79,3%) και το Ηνωμένο Βασίλειο (77,9%) υπερτερούν των ΗΠΑ (73,9%) και της Γαλλίας (73,3%). Κι ενώ κατά την παρελθούσα δεκαετία το ποσοστό συμμετοχής έχει παρουσιάσει αύξηση ελάχιστη στις ΗΠΑ μόλις κατά 0,5 της ποσοστιαίας μονάδας, η ενίσχυση είναι 2,3 ποσοστιαίες μονάδες στη Γερμανία και 2,5 ποσοστιαίες μονάδες σε Βρετανία και Γαλλία. Τέλος, όπως στο Η.Β. τη δεκαετία του 1980 και στη Γερμανία τη δεκαετία του 2000, σήμερα οι μεταρρυθμίσεις στην αγορά εργασίας της Γαλλίας τη μετασχηματίζουν σε μία από τις κινητήριες οικονομικές δυνάμεις της Ευρώπης.

* Οι κ. Χόλγκερ Σμίντινγκ, Κάλουμ Πικερίνγκ και Σάλομον Φίντλερ είναι οικονομολόγοι της Berenberg Bank.

Σε ανοιχτό πόλεμο τράπεζες και συντεχνίες

Δεν αποκλείεται στο επόμενο διάστημα να δούμε απεργιακές κινητοποιήσεις

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Οι σχέσεις μεταξύ συντεχνιών, μερικών τραπεζών και εταιρειών με αμιγώς τραπεζικό χαρακτήρα δεν είναι και οι καλύτερες. Οι σχέσεις μεταξύ τους αναμένεται να ενταθούν πιθανώς ακόμα περισσότερο στο επόμενο διάστημα, καθώς το κλίμα είναι πολεμικό και οι διαφωνίες τους είναι εκ βάθρων διαφορετικές, μετά και την ανοιχτή δήλωση του CEO της Ελληνικής Τράπεζας, Όλιβερ Γκάτσκε πως θα προχωρήσει σε μειώσεις προσωπικού 300 – 350 υπαλλήλων εντός του 2022 ακόμα και με την μέθοδο των πλεονασμών. Το χορό του ανοικτού πολέμου ανοίγει η ΚΕΔΙΠΕΣ στο τελευταίο διάστημα, η οποία προσπαθεί να βρει μαζί με τον μέτοχό της, το κράτος, λύσεις με τις οποίες θα αποφευχθούν οι πλεονασμοί του προσωπικού. Και εκεί υπάρχουν όμως ακόμα στο τραπέζι ε-πιλογή και δεν έχουν φύγει παρά το ότι ψάχνονται εναλλακτικές μέθοδοι επίλυσης του δυσεπίλυτου αυτού προβλήματος. Από την άλλη, η Ελληνική Τράπεζα δεν φαίνεται να βρίσκει κοινή συνισταμένη με τις συντεχνίες, γεγονός που αναμένεται να χειροτερέψουν ακόμα περισσότερο οι μεταξύ τους σχέσεις στο επόμενο διάστημα μετά και τη δήλωση Γκάτσκε. Με τις άλλες τράπεζες φαίνεται εκ του αποτελέσματος (αφού έχουν υπογράψει συλλογικές συμβάσεις) πως οι συντεχνίες των τραπεζικών έχουν βρει συμβιβαστικές λύσεις και μια συνταγή που να ικανοποιεί και τα δύο μέρη. Η Ελληνική Τράπεζα εντούτοις δεν κάνει πίσω και εμμένει στη θέση πως η ΕΤΥΚ θα πρέπει να βάλει «νερό στο κρασί της» σε σχέση με τα αιτήματά της από την τράπεζα και να της επιτρέψει να ε-

φαρμόσει πλάνο το οποίο να την καθιστά βιώσιμη για το μέλλον. Η ΕΤΥΚ δεν φαίνεται να κάνει πίσω και δεν αποκλείεται να δούμε είτε για την περίπτωση της ΚΕΔΙΠΕΣ, είτε για την περίπτωση της Ελληνικής Τράπεζας να προχωρήσει σε στάσεις εργασίας εντός των επομένων μηνών, ως απαντήσεις στις δράσεις των πρώτων. Οι συντεχνίες το έχουν κάνει ξανά λόγω κόντρας και με το ένα μέρος και με το άλλο. Στο Συνεργατισμό είχαν προχωρήσει σε στάση εργασίας (προηγούμενο καθεστώς ΚΕΔΙΠΕΣ) και στην Ελληνική Τράπεζα είχαν προχωρήσει τέλος του 2018 και περί το τέταρτο τρίμηνο του 2019. “Ήδη έχουν προειδοποιήσει τα όργανα της ΕΤΥΚ με τις τελευταίες τους ανακοινώσεις πως αν δεν ικανοποιηθούν τα αιτήματά τους θα

Η Ελληνική Τράπεζα δεν κάνει πίσω και εμμένει στη θέση πως η ΕΤΥΚ θα πρέπει να βάλει «νερό στο κρασί της».

προχωρήσουν σε στάσεις εργασίας. Σύμφωνα με εσωτερικό σημείωμα του CEO της Ελληνικής Τράπεζας, Όλιβερ Γκάτσκε, που απέστειλε στην αρχή της Μεγάλης Εβδομάδας στο προσωπικό, γνωστοποίησε πως υπάρχουν πολλές προκλήσεις και είναι επιτακτική η ανάγκη για μείωση των εξόδων του Οργανισμού, ώστε να παραμείνει σε βιώσιμη πορεία και στην παρούσα φάση, αλλά και στο μέλλον. Είναι το δεύτερο μήνυμα που

Ο CEO της Ελληνικής, Όλιβερ Γκάτσκε ανακοίνωσε πως η τράπεζα θα προχωρήσει σε μειώσεις προσωπικού 300 – 350 υπαλλήλων εντός του 2022 ακόμα και με την μέθοδο των πλεονασμών.

Πείραμα η ΚΕΔΙΠΕΣ

Περνώντας ξανά στα της ΚΕΔΙΠΕΣ και στο θέμα των πλεονασμών που δεν έχουν αποκλειστεί, σε παλαιότερη εγκύκλιό της η ΕΤΥΚ είχε αναφέρει ότι η περίπτωση της ΚΕΔΙΠΕΣ είναι ένα πείραμα της Κυβέρνησης για να ανοίξει το δρόμο σε άλλες Τράπεζες (π.χ. Ελληνική Τράπεζα) για να προχωρήσει και αυτή σε πλεονασμούς αν δεν ικανοποιηθούν τα θέλω της. Συνεπώς το θέμα αυτό κατά την ΕΤΥΚ αφορά όλους τους τραπεζοϋπαλλήλους. Έχει προειδοποιήσει ότι εάν η ΚΕΔΙΠΕΣ προχωρήσει με την επίδοση επιστολών απόλυσης σε μέλη της ΕΤΥΚ, αυτόματα θα ισχύσει η απόφασή της για λήψη απεργιακών μέτρων. Η ΕΤΥΚ ενδεχομένως μετά τις εξελίξεις που έλαβαν χώρα στο πλαίσιο παρουσιάσης των οικονομικών αποτελεσμάτων της Τράπεζας να αλλάξει ρητορική και να πρέπει να μεταφέρει τη λέξη «πείραμα» στην Ελληνική Τράπεζα.

στέλνει στο ίδιο ύφος και με την ίδια θέση στο προσωπικό του μέσα σε ένα διήμερο, θέλοντας να ενημερώσει το προσωπικό για τις διαδικασίες των συνομιλιών μεταξύ των δύο πλευρών και της συντεχνίας. Στο σημείωμα αναφέρει επί της ουσίας ότι δεδομένα υπάρχουν και στα επίσημα οικονομικά τους αποτελέσματα, λέγοντας πως το εργασιακό κόστος της Ελληνικής Τράπεζας αντιπροσωπεύει το 50% του συνολικού της κόστους. Αυτό το 50%

προκύπτει από μισθούς, παροχές και εισφορές, από αριθμό προσωπικού και από τα ύψη αποζημιώσεων των σχεδίων εξελίξεως αποχώρησης. Χαρακτηριστικά, στο εσωτερικό του μήνυμα προς τους υπαλλήλους σημειώνει ότι αν καταφέρει η Ελληνική Τράπεζα να προχωρήσει σε εξοικονομήσεις από μισθούς, παροχές και εργοδοτικές εισφορές θα έχει αντίκτυπο θετικού προσήμου στο σχέδιο αναδιάρθρωσης της τράπεζας και στον α-

ριθμό του προσωπικού που θα παραμείνει εντός. Πλέον, μετά τα αποτελέσματα του 2021 που παρουσίασε ζημιές 11,7 εκατ. ευρώ, μίλησε ανοιχτά και για τις προκλήσεις της τράπεζας, αλλά και για τα πλάνα μείωσης του κόστους της, πλάνο που εμπεριέχεται στο στρατηγικό πλαίσιο μεταρρύθμισής της.

ΕΤΥΚ: Αρνείται να εφαρμόσει

Η ΕΤΥΚ, θέλοντας να σχολιάσει το εσωτερικό μήνυμα του CEO της Ελληνικής προς τους υπαλλήλους της, ανέφερε σε εγκύκλιό της την προηγούμενη εβδομάδα ότι η Ελληνική Τράπεζα καταπατώντας τον Κώδικα Βιομηχανικών Σχέσεων εξακολουθεί να αρνείται να εφαρμόσει αποφάσεις του Υπουργείου Εργασίας, απαξιώνοντας το ίδιο το προσωπικό της, αλλά κυρίως το θεσμό του ίδιου του Υπουργείου Εργασίας. Η ΕΤΥΚ πρόταξε τη θέση ότι δεν μπορεί η Διοίκηση της Τράπεζας να αρνείται να εφαρμόσει αποφάσεις του ίδιου του Υπουργείου Εργασίας, να καταπατεί και να παραβιάζει τις υφιστάμενες συμφωνίες και την ίδια στιγμή να απαιτεί κάτω από αυτές τις συνθήκες, να συζητηθεί

«καλόπιστα», και μάλιστα ενώπιον του θεματοφύλακα των συμφωνιών και των εργασιακών θεσμών του τόπου, η σύναψη μιας νέας συμφωνίας για ανανέωση της συλλογικής σύμβασης.

Κόντρα και για πρώην ΣΚΤ

Σύμφωνα με την ΕΤΥΚ, η Τράπεζα συμπεριφέρεται με απαξιώτικο τρόπο στους υπαλλήλους που ανέλαβε από την πρώην Συνεργατική Κυπριακή Τράπεζα και υποτιμά τη νοημοσύνη τους. Η ΕΤΥΚ συμπληρώνει ότι η απόφαση του Υπουργείου Εργασίας αναφέρει ρητά ότι η Τράπεζα έχει συμβατική και νομική υποχρέωση να αποκαταστήσει τις μειώσεις και ότι τα στοιχεία που επικαλείται η Τράπεζα, βρίσκονται όλα ενωπύον της και τα μελετά εδώ και 3,5 χρόνια (η αποκατάσταση, βάσει των υφιστάμενων συμφωνιών, έπρεπε να γίνει από 1.1.2019). Υπενθυμίζεται ότι υπάλληλοι της Ελληνικής Τράπεζας που προέρχονται από τον πρώην Συνεργατισμό έχουν καταφύγει σε αγωγές προς την Ελληνική Τράπεζα και συγκεκριμένα προς τα μέλη του Δ.Σ. και άλλων αρμόδιων αξιωματούχων της.

Αυξήσεις βάσει πληθωρισμού δίνει το 33% των εταιρειών στην Ελλάδα

Της ΡΟΥΛΑΣ ΣΑΛΟΥΡΟΥ

Μία στις τρεις επιχειρήσεις στην Ελλάδα (33%) δηλώνει πως θα προχωρήσει σε αυξήσεις μισθών σύμφωνα με τον πληθωρισμό, ή ακόμη και πάνω από αυτόν (30%). Παρά τις ριζικές αλλαγές που έφερε το 2021 στην αγορά εργασίας, με τις συνέπειες της υγειονομικής κρίσης να είναι πολυδιάσπαστες τόσο για τους εργαζομένους όσο και για τις επιχειρήσεις, η έρευνα HR Trends της Randstad δείχνει ότι οι εταιρείες αναδιαμόρφωσαν τη λειτουργία τους και είναι διατεθειμένες να προχωρήσουν σε σημαντικές αλλαγές εντός του έτους, προβλέποντας μάλιστα σε ποσοστό 70% αύξηση των πωλήσεων τους, έναντι 49% που ήταν το προηγούμενο έτος. Γεγονός, που σύμφωνα με τη Randstad αποδεικνύει την προθυμία των επιχειρήσεων να διατηρήσουν και να ενισχύσουν την επιχειρησιακή τους λειτουργία.

Σημαντικές ήταν μάλιστα οι αλλαγές στους μισθούς, καθώς καταγράφονται αυξήσεις σε σύγκριση με το 2021 σχεδόν σε όλες τις μισθολογικές κλίμακες και όλους των κλάδους υπηρεσιών. Βέβαια, οι υψηλότερες οικονομικές παροχές προσφέρονται στον κλάδο της τεχνολογίας, με μισθούς που ξεκινούν από 14.000 ευρώ τον μήνα (σε

14μηνη βάση) που αντιστοιχούν στον υψηλότερο μισθό στον κλάδο για τη θέση διευθυντή Συστημάτων Πληροφορικής - CIO. Ο κλάδος των πωλήσεων έρχεται στη δεύτερη θέση με μισθούς από 12.000 ευρώ (για τη θέση διευθυντή επιχειρηματικής μονάδας) έως και 800 ευρώ (κατώτατος μισθός στον κλάδο) για τη θέση συμβούλου πωλήσεων σε κατάστημα. Στην τρίτη

Επιπλέον, τρεις στις δέκα επιχειρήσεις σχεδιάζουν υψηλότερες αυξήσεις σύμφωνα με έρευνα της Randstad.

και τέταρτη θέση έρχεται ο κλάδος των χρηματοοικονομικών (ανώτατος μισθός για τη θέση οικονομικού διευθυντή 10.000 ευρώ) και της ναυτιλίας (με μισθό για τεχνικό διευθυντή της τάξης των 8.000 ευρώ).

Συνολικά καταγράφηκε αυξητική τάση στους μισθούς όλων των κλάδων, ενώ καμία από τις συμμετέχουσες εταιρείες δεν προέβλεπε μείωση των μισθών για το τρέχον έτος. Είναι αkinούν από 14.000 ευρώ τον μήνα (σε

εξέφρασε την πρόθεση να εφαρμόσει επιχειρησιακές στρατηγικές και να αυξήσει τα μισθολογικά επίπεδα για να προσελκύσει και να διατηρήσει υποψήφια talέντα.

Μάλιστα, το 33% των εταιρειών δήλωσε ότι θα αυξήσει τους μισθούς σύμφωνα με τον πληθωρισμό και το 30% πάνω από αυτόν.

Το 64% των εταιρειών διατηρεί μισθούς στα ίδια επίπεδα σε σύγκριση με ανταγωνιστικές εταιρείες, ενώ το 21% των ερωτηθέντων δηλώνει ότι παρέχει υψηλότερους μισθούς σε σχέση με τους ανταγωνιστές.

Η έρευνα διεξήχθη από τον Νοέμβριο 2021 έως τον Μάρτιο 2022 με τη συμμετοχή 545 στελεχών από διάφορους κλάδους της ελληνικής αγοράς και σημαντικό ρόλο στη λήψη αποφάσεων για το ανθρώπινο δυναμικό.

Σύμφωνα με άλλα ευρήματα της έρευνας, 24 μήνες μετά την ανακήρυξη της πανδημίας, το 76% των εταιρειών έχει ανακάμψει πλήρως από τις συνέπειες της εμφάνισης και επέκτασης της υγειονομικής κρίσης και μόλις το 21% αντιμετωπίζει ακόμη επιχειρηματικούς κινδύνους. Η γeyήυση της παραγωγικότητας των εργαζομένων και η διαχείριση απρόβλεπτων δαπανών είναι οι δυσκολίες που εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν

Το 86% των εταιρειών εξέφρασε την πρόθεσή του να εφαρμόσει επιχειρησιακές στρατηγικές και να αυξήσει τα μισθολογικά επίπεδα, για να προσελκύσει και να διατηρήσει υποψήφια talέντα.

οι περισσότερες εταιρείες ως συνέπεια της πανδημίας, με το 38% να αντιμετωπίζει δυσκολίες στη διαχείριση της τηλεργασίας και το 44% να υποστηρίζει ότι η αποφυγή σημαντικών οικονομικών απωλειών αποτελεί το μείζον ζήτημα.

Ωστόσο, και καθώς σε ποσοστό 66% υποθέτσαν υβριδικό μοντέλο εργασίας το 2021 (μάλιστα το 28% των εταιρειών παρέχει τη δυνατότητα

στους εργαζομένους για πλήρως απομακρυσμένη εργασία), το 24% των εταιρειών αυτών, εμφανίζεται θετικό στο να προσφέρει τη δυνατότητα στους ανθρώπους του να επιλέγουν αυτόνομα πού και πώς θα εργαστούν. Το 80% των εταιρειών δηλώνει πως θα διατηρήσει τις αλλαγές αυτές στο μέλλον, ενώ και το 19% αντιμετωπίζει θετικά το ενδεχόμενο διατήρησης των αλλαγών αυτών.

Εξι στους δέκα μισθωτούς μειώνουν και τις δαπάνες για βασικά είδη διατροφής

Δραματικές επιπτώσεις στο εισόδημα των εργαζομένων και κατά συνέπεια στις καταναλωτικές τους συνήθειες έχει η ακρίβεια αλλά και οι χαμηλοί μισθοί, με αποτέλεσμα έξι στους δέκα μισθωτούς του ιδιωτικού τομέα να περιορίζουν τις δαπάνες τους για βασικά αγαθά διατροφής, ενώ το 74% περιορίζει μέχρι και τα έξοδα θέρμανσης. Η ΓΣΕΕ και η εταιρεία Alco διενεργούν έρευνες στο πλαίσιο καταγραφής βασικών δεικτών κλίματος, αναφορικά με την εξέλιξη των αμοιβών, την ασφάλεια στις θέσεις εργασίας και τον χρόνο απασχόλησης.

Τα τελευταία αποτελέσματα είναι άκρως ανησυχητικά, καθώς φαίνεται η συνεχής πίεση που ασκείται στο βιοτικό επίπεδο των εργαζομένων από τις συνεχιζόμενες ανατιμήσεις στις πρώτες ύλες αλλά και σε βασικά προϊόντα για την καθημερινότητά τους. Ετσι, το 59% των εργαζομένων δηλώνει ότι η άνοδος των τιμών τους έχει οδηγήσει σε μείωση της κατανάλωσης βασικών ειδών διατροφής.

Το 74% των εργαζομένων δηλώνει ότι η άνοδος των τιμών τους έχει οδηγήσει σε περιορισμό των δαπανών για θέρμανση.

Το 80% των εργαζομένων δηλώνει ότι η άνοδος των τιμών τους έχει οδηγήσει σε περιορισμό των δαπανών για ψυχαγωγία.

Το 85% των εργαζομένων συμφωνεί με την πρόταση της ΓΣΕΕ να επανέλθει άμεσα το ύψος του κατώτατου μισθού στα 751 ευρώ και στη συνέχεια να γίνει διαπραγμάτευση μεταξύ των κοινωνικών εταίρων, ενώ το 10% δηλώνει ότι διαφωνεί.

Το 54% των εργαζομένων πιστεύει ότι ο κατώτατος μισθός θα πρέπει να διαμορφώνεται έπειτα από συλλογικές διαπραγματεύσεις μεταξύ οργανώσεων εργοδοτών και της ΓΣΕΕ, ενώ το 42% δηλώνει ότι θα πρέπει να είναι απόφαση της κυβέρνησης.

Ως το αποτελεσματικότερο μέσο για την προστασία του βιοτικού τους επιπέδου από τις ανατιμήσεις, το 49% επιλέγει τη μείωση των ειδικών φόρων και φόρων κατανάλωσης, το 43% την αύξηση του κατώτατου μισθού, ενώ το 3% επιλέγει τη λύση των επιδομάτων.

Τέλος, σημαντική είναι και η υποχώρηση του δείκτη αισιοδοξίας στα χειρότερα επίπεδα από τον Σεπτέμβριο του 2019. Το 61% των εργαζομένων των ιδιωτικού τομέα δηλώνει απαισιόδοχο. Σε σχέση με τον δείκτη ασφάλειας της απασχόλησης, το 60% δηλώνει σίγουρο ότι θα διατηρήσει τη θέση εργασίας του και το 35% δηλώνει όχι.

Το 80% των εργαζομένων δηλώνει ότι η άνοδος των τιμών τους έχει οδηγήσει σε μείωση της κατανάλωσης βασικών ειδών διατροφής.

Το 85% των εργαζομένων συμφωνεί με την πρόταση της ΓΣΕΕ να επανέλθει άμεσα το ύψος του κατώτατου μισθού στα 751 ευρώ και στη συνέχεια να γίνει διαπραγμάτευση μεταξύ των κοινωνικών εταίρων, ενώ το 10% δηλώνει ότι διαφωνεί.

Το 54% των εργαζομένων πιστεύει ότι ο κατώτατος μισθός θα πρέπει να διαμορφώνεται έπειτα από συλλογικές διαπραγματεύσεις μεταξύ οργανώσεων εργοδοτών και της ΓΣΕΕ, ενώ το 42% δηλώνει ότι θα πρέπει να είναι απόφαση της κυβέρνησης.

Ως το αποτελεσματικότερο μέσο για την προστασία του βιοτικού τους επιπέδου από τις ανατιμήσεις, το 49% επιλέγει τη μείωση των ειδικών φόρων και φόρων κατανάλωσης, το 43% την αύξηση του κατώτατου μισθού, ενώ το 3% επιλέγει τη λύση των επιδομάτων.

Τέλος, σημαντική είναι και η υποχώρηση του δείκτη αισιοδοξίας στα χειρότερα επίπεδα από τον Σεπτέμβριο του 2019. Το 61% των εργαζομένων των ιδιωτικού τομέα δηλώνει απαισιόδοχο. Σε σχέση με τον δείκτη ασφάλειας της απασχόλησης, το 60% δηλώνει σίγουρο ότι θα διατηρήσει τη θέση εργασίας του και το 35% δηλώνει όχι.

Συρρίκνωση ζήτησης

Η ΓΣΕΕ εκτιμά ότι η διάρκεια της ακρίβειας και η μη αντιστάθμισή της με αποτελεσματικές παρεμβάσεις και μέτρα προστασίας του διαθέσιμου εισοδήματος θα οδηγήσουν σε συρρίκνωση της εγχώριας ζήτησης, ενώ θα αυξήσουν την πιθανότητα εκδήλωσης φαινομένων στασιμότητας πληθωρισμού.

ΡΟΥΛΑ ΣΑΛΟΥΡΟΥ

ΑΝΑΛΥΣΗ / Του ΚΑΛΟΥΜ ΠΙΚΕΡΙΝΓΚ*

Προς νέα αύξηση επιτοκίων στη Βρετανία

Στο Ηνωμένο Βασίλειο ο πληθωρισμός τον Μάρτιο εκτινάχθηκε σε υψηλά επίπεδα 30ετίας, της τάξεως του 7%. Η άνοδος αυτή ως επί το πλείστον οφείλεται σε έναν συνδυασμό των προβλημάτων της παγκόσμιας εφοδιαστικής αλυσίδας, που προέκυψαν κατά την ανακάμψη από την πανδημία και τις πρόσφατες αναταραχές στην αγορά εμπορευμάτων, που συνδέεται με την εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία. Επειτα από μηνιαία άνοδο 1,1% στον Δείκτη Τιμών Καταναλωτή τον Μάρτιο, ο ετήσιος δείκτης ενισχύθηκε στο 7% από το 6,2% του Φεβρουαρίου. Ο δομικός πληθωρισμός, στον οποίο δεν συμπεριλαμβάνεται

το ευμετάβλητο στοιχείο των τιμών της ενέργειας και των τροφίμων, ανήλθε στο 5,7% σε ετήσια βάση, εν συγκρίσει με το 5,2% του Φεβρουαρίου. Η σε ετήσια βάση άνοδος 6,2% του δείκτη κατά τη διάρκεια του πρώτου τριμήνου υπερβαίνει κατά πολύ την πρόβλεψη για 5,7% της Τράπεζας της Αγγλίας για τον Φεβρουάριο. Απλά λειτουργεί ως επιβεβαίωση ότι η εννεαμελής επιτροπή νομισματικής πολιτικής της θα προχωρήσει σε ακόμη μια αύξηση 25 μονάδων βάσης στο 1%, όταν συνεδριάσει την 5η Μαΐου. Παρά το γεγονός ότι η τράπεζα είχε δηλώσει ότι θα εξετάσει σοβαρά την προοπτική να πωλήσει κρατικά ομό-

Η εκτίναξη του πληθωρισμού τον Μάρτιο δεν αφήνει περιθώρια στην Τράπεζα της Αγγλίας.

λογα στο πλαίσιο του προγράμματος σύσφιγξης της πολιτικής της, αφού ης στιγμής το βασικό επιτόκιο ανέλθει στο 1%, προσέθεσε ότι μια τέτοια κίνηση θα εξαρτηθεί και από τις συνθήκες στην αγορά. Ενώ δεν θεωρείται απίθανο η τράπεζα να αρχίσει τις πωλήσεις της ήδη από τον επόμενο μήνα, προβλέπουμε οι αξιωματούχοι της να

περιμένουν έως ότου η αστάθεια της αγοράς και ο ρυθμός αύξησης των επιτοκίων με κάποιο τρόπο συγκρατηθούν – αυτό ίσως συμβεί κατά το δεύτερο εξάμηνο του έτους. Η εκτίναξη των τιμών παραγωγού, καθώς και των τιμών πετρελαίου και φυσικού αερίου δεν έχουν πλήρως μετατοπισθεί στις τιμές καταναλωτή. Υστερα από μια σειρά συνεχών εκπλήξεων, με τα δεδομένα του πληθωρισμού να αποτυπώνουν ανοδική τάση κατά τη διάρκεια του 2021 και στις αρχές του 2022, το πότε θα κλιμακωθεί η τωρινή έξαρση και πόσο θα διαρκέσει είναι κάτι που δεν γνωρίζουμε.

Αναμένουμε ο ετήσιος δείκτης να

φθάσει στο αποκορύφωμά του τον Απρίλιο, ήτοι σε επίπεδα 8,5% έως 9%, όταν το ανώτατο όριο στις χρεώσεις ηλεκτρικής ενέργειας για τα νοικοκυριά ανήλθε εξαιτίας της διόγκωσης των τιμών ενέργειας στην παγκόσμια αγορά κονδρυκής. Οπότε, τέλος, θεωρούμε πως το δεύτερο εξάμηνο φέτος και το 2023 θα δούμε μια αποσυμπίεση των τιμών, αφενός λόγω μετριασμού της ζήτησης εξαιτίας του πολέμου, αφετέρου λόγω σταδιακής αποσυμπίεσης της εφοδιαστικής αλυσίδας.

* Ο κ. Κάλουμ Πικερίνγκ είναι οικονομολόγος της Berenberg Bank.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Η No1 ενημερωτική εφαρμογή στην Κύπρο

Μείνετε ενημερωμένοι!

Κατεβάστε την εφαρμογή της
Καθημερινής Κύπρου στο κινητό σας

16:56

ΚΟΣΜΟΣ

**Ενίσχυση της Ουκρανίας
αποφάσισε το ΝΑΤΟ - ΟΗΕ:
Πάνω από 1.000 οι νεκροί
άμαχοι**

ΠΡΙΝ 9 ΩΡΕΣ

Μπορέλ: Ο Πούτιν δεν ενδιαφέρεται για εκκευρία
Οι ηγέτες του ΝΑΤΟ συμφώνησαν να ενισχύσουν
την ανατολική πτέρυγα της Συμμαχίας απέναντι
στον πόλεμο που διεξάγει η Ρωσία στην
Ουκρανία, και προειδοποίησαν τη Μόσχα να μην
χρησιμοποιήσει χημικά όπλα. Το γραφείο του ΟΗΕ
για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα ανακοίνωσε σήμερα
ότι τουλάχιστον 1.035 άνθρωποι σκοτώθηκαν και
ακόμη 1.650 τραυματίστηκαν από την έναρξη της
εισβολής.

Λεπτό προς λεπτό οι εξελίξεις:

**16:43 - Ρούτε: Δεν αναμένει απόφαση για
νέες κυρώσεις κατά Ρωσίας στη Σύνοδο**

Ο Ολλανδός πρωθυπουργός Μαρκ Ρούτε δήλωσε
ότι δεν αναμένει να υπάρξει απόφαση για νέες
κυρώσεις κατά της Ρωσίας στη Σύνοδο Κορυφής
της Ε.Ε..

**16:38 - Συνάντηση Ντράγκι - Ερντογάν στο
περιθώριο της Συνόδου του ΝΑΤΟ**

Ο Ιταλός πρωθυπουργός Μάριο Ντράγκι, στο
περιθώριο της σημερινής Συνόδου του ΝΑΤΟ στις
Βρυξέλλες, είχε συνάντηση με τον Τούρκο
πρόεδρο Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν.

Σε λιτή ανακοίνωσή της, η ιταλική προεδρία της
κυβέρνησης αναφέρει ότι «κατά την διάρκεια της
συνομιλίας έγινε αναφορά στις εξελίξεις της
κρίσης στην Ουκρανία και στην κατάσταση στην
Μεσόγειο, με ιδιαίτερη έμφαση στην Λιβύη».

την Συμμαχία
Αμερικανοί στρατιώτες»

Watch live

Watch on Twitter

Παγκόσμια «πανδημία» δασικών πυρκαγιών

Εκθεση του ΟΗΕ για το οικονομικό, κοινωνικό και περιβαλλοντικό κόστος με στόχο τη χάραξη πολιτικής αντιμετώπισης

Στις χώρες πόσο κοστίζουν, πραγματικά, οι δασικές πυρκαγιές; Αυτό το ερώτημα πρέπει, σύμφωνα με τον ΟΗΕ, να εξεταστούν οι κυβερνήσεις όλου του κόσμου, συνεκτιμώντας το οικονομικό, το κοινωνικό και το περιβαλλοντικό κόστος των πυρκαγιών. Αυτός ο υπολογισμός και η σύγκριση με τους ελάχιστους πόρους που αφιερώνονται για την πρόληψη και την αντιμετώπιση των πυρκαγιών είναι ένα πρώτο βήμα για μια πολιτική που θα αντιμετωπίζει ορθολογικά ένα εξαιρετικά σοβαρό πρόβλημα, το οποίο, όσο περνάει ο καιρός, γίνεται όλο και σοβαρότερο.

Με νέα μορφή
Η έκθεση «Spreading like Wildfire» της Υπηρεσίας Περιβάλλοντος του ΟΗΕ προειδοποιεί ότι ο κίνδυνος πυρκαγιών θα αυξηθεί τις προσεχείς δεκαετίες, ενώ

η μορφή των πυρκαγιών έχει ήδη αλλάξει και θα αλλάξει περισσότερο όσο μεταβάλλονται οι συνθήκες κάτω από τις οποίες ξεσπούν οι πυρκαγιές.
Δεν είναι όλες οι φωτιές βλαβερές, ούτε όλες οι φωτιές πρέπει να κατασβένονται, διότι παρέχουν σημαντικές υπηρεσίες στα οικοσυστήματα. Όμως, πυρκαγιές που μαίνονται επί εβδομάδες, που καίνε χιλιάδες τετραγωνικά χιλιόμετρα και επηρεάζουν εκατοντάδες χιλιάδες –ακόμη και εκατομμύρια– ανθρώπους και ζώα, αποτελούν μια πρόκληση για την οποία η ανθρωπότητα δεν έχει προετοιμαστεί.

Σε αναπάντεχα σημεία
Το πρόσφατο παρελθόν δείχνει ότι οι δασικές πυρκαγιές διαρκούν περισσότερο και αναπτύσσονται υψηλότερες θερμοκρασίες σε μέρη στα οποία πάντοτε συνέβαι-

Η υπερθέρμανση του πλανήτη μετατρέπει δάση σε πυριτιδαποθήκες και ο κίνδυνος καταστροφικών πυρκαγιών ίσως αυξηθεί κατά 57% έως το τέλος του αιώνα.

ναν, όπως στα μεσογειακά οικοσυστήματα, ενώ ξεσπούν και σε αναπάντεχα σημεία του πλανήτη, όπως σε μονίμως παγωμένα εδάφη που λιώνουν ή σε εδάφη με υπόστρωμα τύρφης που έχει χάσει την υγρασία της και αναφλέγεται. «Η υπερθέρμανση του πλανήτη μετατρέπει δάση σε πυριτι-

δαποθήκες», ανέφερε η έκθεση, για την οποία συνεργάστηκαν περισσότεροι από 50 ερευνητές από έξι ηπείρους. Ο κίνδυνος να ξεσπάσουν καταστροφικές πυρκαγιές παγκοσμίως εκτιμάται πως μπορεί να αυξηθεί κατά 57% έως το τέλος του αιώνα σε σχέση με τη δεκαετία 2000-2010, κυρίως εξαιτίας της κλιματικής αλλαγής. Αυτός ο μέσος όρος υποκρύπτει πολύ μεγαλύτερες αυξήσεις σε πιο ευαίσθητα οικοσυστήματα, αλλά και μειώσεις σε κάποιες άλλες περιοχές, στις οποίες η ξηρασία θα έχει οδηγήσει σε έλλειψη βλάστησης και εξ αυτού του λόγου σε περιορισμένο κίνδυνο πυρκαγιών.

Εκκλιση προς κυβερνήσεις
«Οι κυβερνήσεις δεν αφιερώνουν αρκετή προσοχή στο ζήτημα», είπε η Γκλίνις Χάμφρι, ειδική στις δασικές πυρκαγιές

στο Πανεπιστήμιο Κέιπ Τάουν της Νότιας Αφρικής, που πήρε μέρος στη συγγραφή της έκθεσης. Η έκθεση προτρέπει τις κυβερνήσεις να δώσουν μεγαλύτερο βάρος στην πρόληψη των πυρκαγιών, με την υιοθέτηση τεχνικών διαχείρισης των δασών, ώστε να μειώνεται η καύσιμη ύλη.
Στις Ηνωμένες Πολιτείες, το 60% των πόρων για την αντιμετώπιση των πυρκαγιών απορροφείται από την πυρόσβεση, ενώ πολύ μικρότερο είναι το ποσοστό που κατανέμεται στην πρόληψη των πυρκαγιών και στη διαχείριση της επόμενης ημέρας.

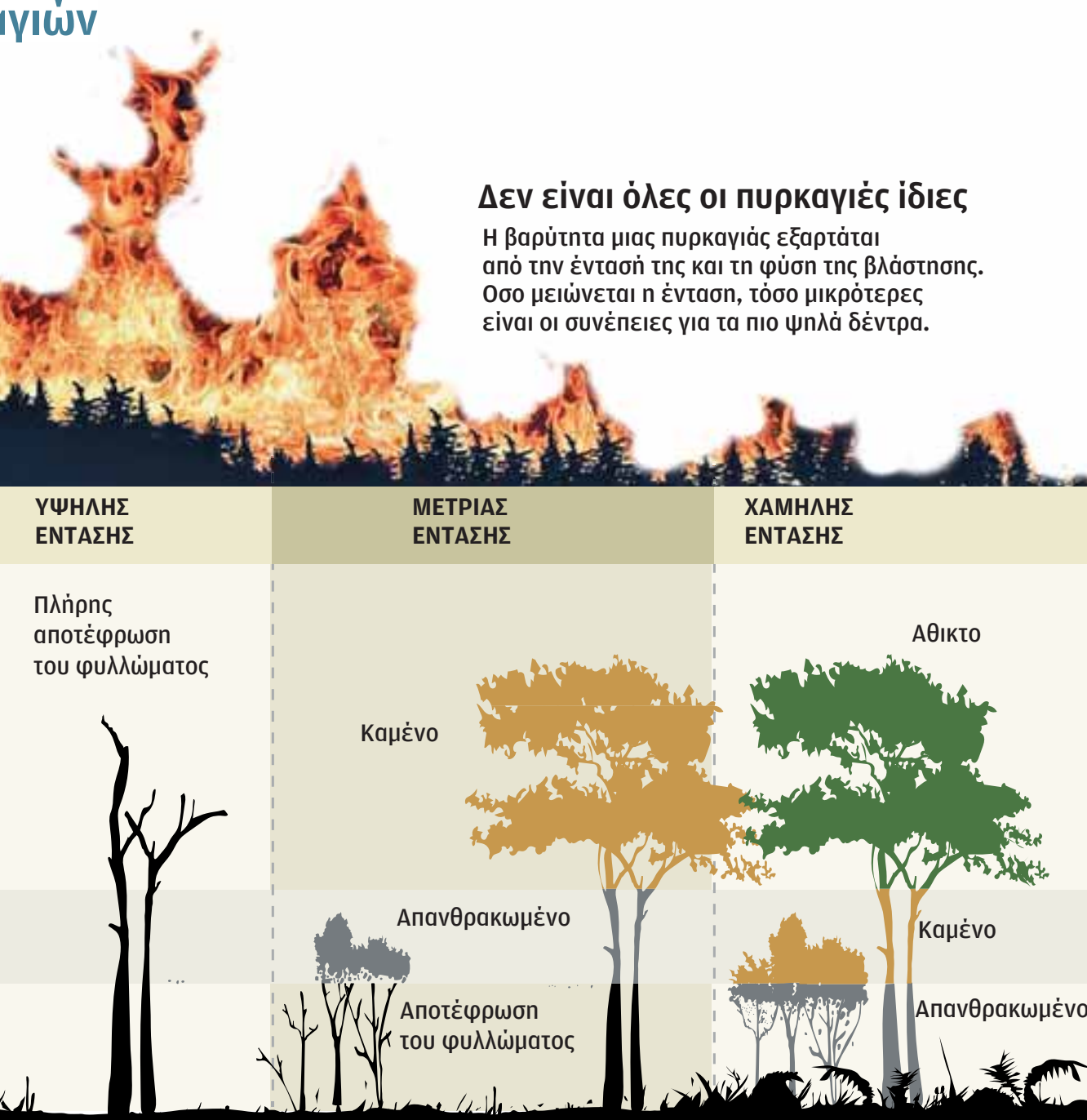
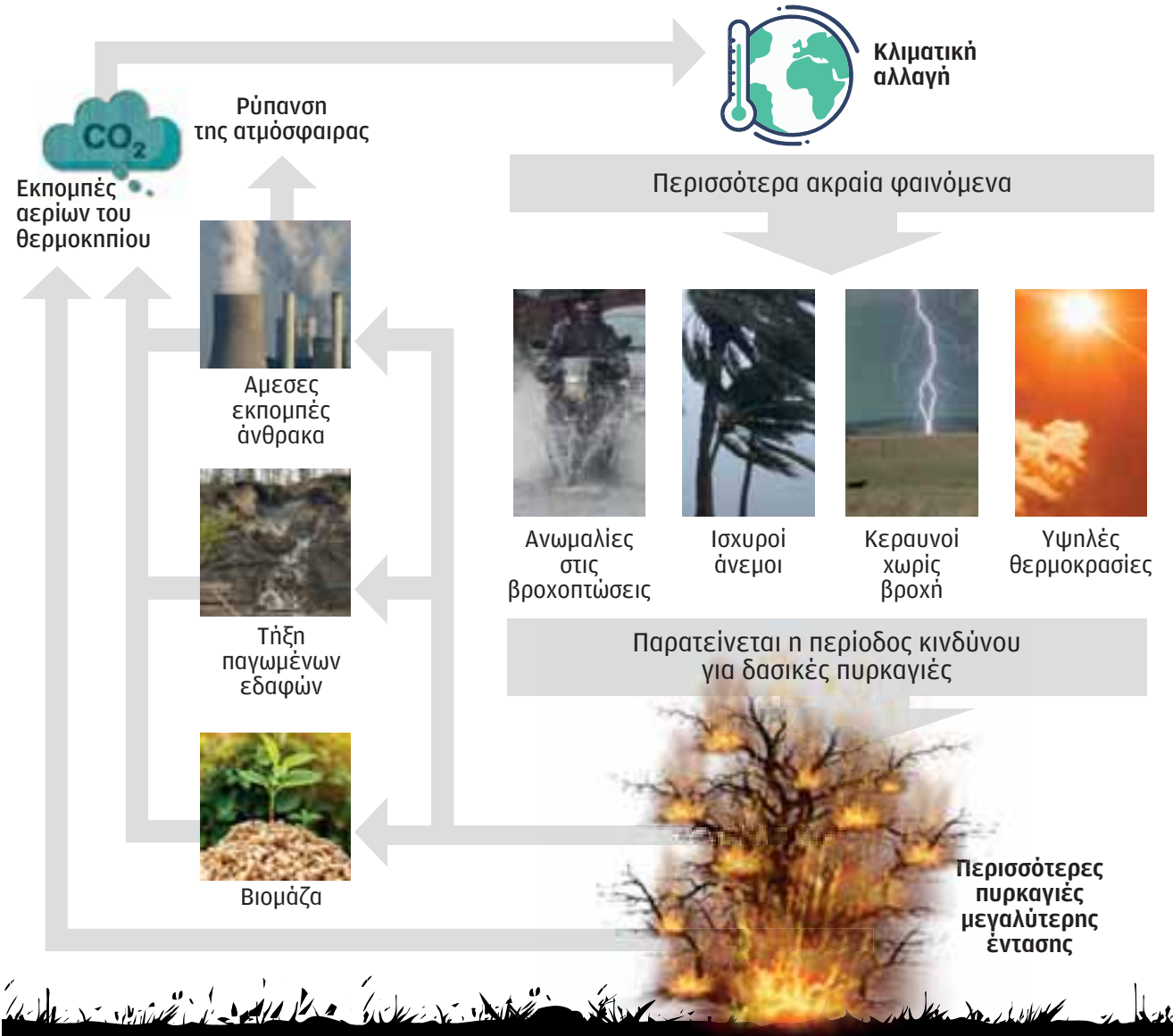
Η Πορτογαλία
Μία από τις χώρες που εξετάζονται ως πιθανά υποδείγματα διαχείρισης είναι η Πορτογαλία, όπου έχει υιοθετηθεί σχέδιο για την αναγέννηση των δασικών οικονομίας, μέσω της οποίας ήταν παραδοσιακά

ευκολότερη η διαχείριση των δασών. «Η Πορτογαλία είναι ίσως το καλύτερο παράδειγμα στον κόσμο ως προς την πρόληψη», τόνισε ο Πίτερ Μουρ, επίσης μέλος της συγγραφικής ομάδας. Στη χώρα ξεσπασαν δύο καταστροφικές πυρκαγιές το 2017, οι οποίες είχαν συνέπεια τον θάνατο 117 ανθρώπων. Επείτα από αυτό το σοκ η χώρα άλλαξε στρατηγική.

30.000 νεκροί ετησίως
Ένα από τα εντυπωσιακά στοιχεία που παραθέτει η έκθεση είναι ο συνολικός αριθμός νεκρών από δασικές πυρκαγιές σε 43 χώρες: 30.000 νεκροί ετησίως. Τόσοι άνθρωποι υπολογίζεται ότι χάνουν τη ζωή τους άμεσα, από τις φλόγες, αλλά και από τους καπνούς, τις αναθυμιάσεις και τα προβλήματα υγείας που αυτοί προξενούν.
NEW YORK TIMES, REUTERS

Ο φαύλος κύκλος κλιματικής αλλαγής και δασικών πυρκαγιών

Η κλιματική αλλαγή προξενεί περισσότερα ακραία καιρικά φαινόμενα που ευνοούν το ξέσπασμα πυρκαγιών. Η περίοδος κινδύνου πυρκαγιών παρατείνεται, ενώ οι αυξημένες πυρκαγιές παράγουν περισσότερα αέρια του θερμοκηπίου επιτείνοντας την κλιματική αλλαγή.

Στο μικροσκόπιο οι «αφύσικες»

Ιδιαίτερα καταστροφικές είναι οι «αφύσικες» πυρκαγιές, αυτές που ξεσπούν σε οικοσυστήματα που δεν έχουν ενσωματώσει την πυρκαγιά στον φυσιολογικό κύκλο αναπαραγωγής τους. «Δεν είναι κάτι κανονικό να έχουμε πυρκαγιές σε τροπικά δάση», λέει η βιολόγος Γκλίνις Χάμφρι. Πέρσι ξεσπασαν τεράστιες πυρκαγιές στον υγρότοπο Παντανάλ της Βραζιλίας, τον μεγαλύτερο τροπικό υγρότοπο στον πλανήτη και έναν από τους μεγαλύτερους θησαυρούς της παγκόσμιας βιοποικιλότητας, καταστρέφοντάς τον κατά το ένα τρίτο. Υπάρχουν σοβαρές ανησυχίες για το αν ο υγρότοπος αυτός θα επανέλθει ποτέ. Συνολικά, τα κλιματικά μοντέλα προβλέπουν ότι τα τροπικά δάση της Αμαζονίας και της Ινδονησίας θα καίγονται όλο και περισσότερο, αν η ανθρωπότητα συνεχίσει με τους ίδιους ρυθμούς να καίει ορυκτά καύσιμα εκπέμποντας ρύπους που εγκλωβίζουν τη θερμότητα της Γης. Επίσης, περιοχές στις οποίες η εμφάνιση πυρκαγιών είναι πιο συνηθισμένη, όπως η σαβάνα και οι χορτολιβαδικές εκτάσεις των τροπικών και εύκρατων

περιοχών, θα καίγονται με διαφορετικό τρόπο, όσο ανεβαίνει η θερμοκρασία του πλανήτη. Σε κάποιες περιοχές οι φωτιές θα εξαπλώνονται περισσότερο, ενώ σε άλλες δεν θα υπάρχει κάτι να καεί και έτσι οι εκτάσεις των πυρκαγιών θα συρρικνώνονται. Η κλιματική αλλαγή χα-

«Δεν είναι κάτι κανονικό να έχουμε πυρκαγιές σε τροπικά δάση», λέει η βιολόγος Γκλίνις Χάμφρι.

κτηρίζεται από την έκθεση κυρίαρχη δύναμη. που αλλάζει τη μορφή των πυρκαγιών στα τροπικά δάση. Μειωμένες βροχοπτώσεις και λιγότερη υγρασία, ακραία υψηλές θερμοκρασίες, αύξηση ισχυρών ανέμων είναι συνθήκες που αυξάνουν τις πιθανότητες να ξεσπάσουν πυρκαγιές και δυσχεραίνουν τις προσπάθειες κατάσβεσης στις τροπικές περιοχές, αλλά όχι μόνο.

Φωτιές-ζόμπι σε εδάφη τύρφης

Μια πυρκαγιά φαινομενικά σβίνει, αλλά έχει κινηθεί υπογείως και επανεμφανίζεται σε μεγάλη απόσταση, έπειτα από ημέρες, ακόμη και μήνες, έχοντας περάσει κάτω από υγιή βλάστηση, ακόμη και κάτω από χιόνι. Αυτές είναι οι πυρκαγιές-ζόμπι, που εμφανίζονται όλο και συχνότερα όταν στεγνώνουν τα στρώματα τύρφης, ορυκτού άνθρακα, ο οποίος σχηματίζεται στο υπέδαφος από τη μερική αποσύνθεση φυτικών υπολειμμάτων. Σχεδόν το 50% των εκτάσεων αυτών παγκοσμίως βρίσκεται πάνω από τον αρκτικό κύκλο, ενώ ειδικά η τύρφη του αρκτικού κύκλου συγκρατεί το 80% του άνθρακα και του αζώτου των εδαφών αυτών. Η τύρφη λειτουργεί επί χιλιετίες ως αποθήκη άνθρακα και η καύση της απελευθερώνει μεγάλο όγκο αερίων του θερμοκηπίου, επιταχύνοντας την κλιματική αλλαγή. Πέρα από τον αρκτικό κύκλο, που έχει σαρωθεί από πυρκαγιές σε εδάφη τύρφης που ξεπαγώνει, σε άλλες περιοχές, όπως στη νήσο Βόρνεο ή στην Καμπότζη, η τύρφη καίγεται εξαιτίας αρδευτικών προγραμμάτων, τα οποία εκτρέπουν το νερό για τη δημιουργία ορυζώνων

σε γειτονικά εδάφη, με αποτέλεσμα το εύφλεκτο υπέδαφος να αναφλέγεται και η κατάσταση να είναι σχεδόν αδύνατη. Οι αλλαγές στη χρήση γης ουσιαστικά ενισχύουν τον κίνδυνο πυρκαγιάς, ένα φαινόμενο που εμφανίζεται και σε άλλες περιοχές, με διαφορετική μορφή. Παράδειγμα

Οι αλλαγές στη χρήση γης ουσιαστικά ενισχύουν τον κίνδυνο πυρκαγιάς, όπως στην Καλιφόρνια.

η Καλιφόρνια, όπου η οικιστική εξάπλωση οδήγησε σε επέκταση του δικτύου μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας μέσα από δάση, αυξάνοντας τις πιθανότητες πρόκλησης πυρκαγιών. Ένα από τα αναπάντεχα ευρήματα της έκθεσης αφορά την Αφρική, όπου οι αλλαγές στη χρήση γης, με τον κατακερματισμό εκτάσεων εξαιτίας της αυξημένης ανθρώπινης παρουσίας, οδήγησαν σε μείωση των πυρκαγιών.

Δημιουργία αντιπυρικών ζωνών

Πολλές κοινότητες στην Αφρική διαχειρίζονται επί αιώνες τη γη βάζοντας μικρές, ελεγχόμενες φωτιές την κατάλληλη εποχή του χρόνου, ώστε να αποφευχθούν μεγάλες και ανεξέλεγκτες πυρκαγιές υπό χειρότερες καιρικές συνθήκες. Η έκθεση του ΟΗΕ ζητάει να αξιοποιηθεί περισσότερο αυτή η παραδοσιακή γνώση, η οποία διαφέρει από τόπο σε τόπο, και να ενσωματωθεί στις επίσημες πολιτικές των κρατών. Δεν είναι τυχαίο ότι για πολλούς ιθαγενείς πληθυσμούς ανά τον κόσμο η φωτιά είναι μέρος της κουλτούρας και της θρησκείας τους. Π.χ., οι ιθαγενείς της Αυστραλίας συντηθίζουν να μετατρέπουν τη γη σε μωσαϊκό μέσα από μικρές φωτιές, κάτι που βοηθάει στο κυνήγι, δημιουργώντας παράλληλα αντιπυρικές ζώνες. Η έκθεση της Υπηρεσίας Περιβάλλοντος του ΟΗΕ αναφέρει ότι όσο περισσότερο οι αρχές αναγνωρίζουν τα όρια της πυρόσβεσης, τόσο περισσότερο έρχεται στο προσκήνιο η ανάγκη διαχείρισης μέσα από παραδοσιακές ή και νέες τεχνικές.

Στις τελευταίες περιλαμβάνεται η προ-

σέγγιση της Πορτογαλίας, η οποία έδωσε ισχυρά κίνητρα για τη συλλογή υπερβάλλουσας βιομάζας από τα δάση της. Στους στόχους του στρατηγικού προγράμματος της Πορτογαλίας περιλαμβάνεται η μείωση των μεγάλων πυρκαγιών στο 0,3% της καμένης έκτασης, η μείωση των αναφλέ-

Στην Αφρική βάζουν ελεγχόμενες φωτιές, ώστε να αποφευχθούν ανεξέλεγκτες πυρκαγιές.

ξων στις ημέρες υψηλού κινδύνου (υψηλές θερμοκρασίες, μεγάλη ξηρασία, ισχυροί άνεμοι) και η προσθήκη αξίας στη βιομάζα συνδέοντας με την αγορά τη συλλογή και την επεξεργασία της σε αγροτικές περιοχές. Σύμφωνα με τους συντάκτες της έκθεσης, οι κυβερνήσεις πρέπει να ανακαλύψουν εκ νέου τι είναι η φωτιά. «Είναι κάτι κρίσιμο για τον πλανήτη μας, το οποίο όμως απαιτεί διαχείριση».

Μοναδικό οικοσύστημα υπηρεσιών αποκλειστικά για e-shops!

Για περισσότερες πληροφορίες σαρώστε τον κωδικό QR.

G.A.P. VASSILOPOULOS GROUP

Authorized Service Center

ΑΝΑΛΥΣΗ

Των ΒΙΤΟΡ ΓΚΑΣΠΑΡ και ΣΕΪΛΑ ΠΑΖΑΡΜΠΑΣΙΟΓΛΟΥ*

Οι κίνδυνοι από την αύξηση του παγκόσμιου χρέους

Ζούμε σε επικίνδυνες εποχές. Ο κόσμος βρίσκεται αντιμέτωπος με μια νέα αβεβαιότητα λόγω του πολέμου, που έρχεται ως ακόμη ένας παράγοντας επιβαρυντικός στην πανδημία, που τώρα διανύει την τρίτη της χρονιά. Τα προ της πανδημίας προβλήματα δεν επιλύθηκαν, και τις επόμενες ημέρες αξιωματούχοι από όλο τον κόσμο συγκεντρώνονται στην Ουάσιγκτον για την εαρινή σύνοδο ΔΝΤ και Παγκόσμιας Τράπεζας, ενώ κομβικό ζήτημα των συζητήσεων θεωρείται πως θα είναι τα προβλήματα του χρέους διεθνώς. Ήδη πριν από τα πρώτα μέτρα εγκλεισμού το χρέος είχε διαμορφωθεί σε πολύ υψηλά επίπεδα. Όταν επήλθε η πανδημία, η πρωτοφανής για περιόδους ειρήνης οικονομική κινητοποίηση των κυβερνήσεων σταθεροποίησε τις διεθνείς κεφαλαιαγορές. Επιπλέον, σταδιακά επανέφερε σε κανονικές συνθήκες τη ρευστότητα και τη χορήγηση πιστώσεων. Σε πολλές χώρες, η δημοσιονομική πολιτική κατόρθωσε να προστατέψει τους ανθρώπους και τις επιχειρήσεις, υποστηρίζοντας και τη νομισματικά πολιτικά παράλληλα. Ακόμη συνέτεινε στη χρηματοπιστωτική και οικονομική ανάκαμψη. Αλλά τώρα ο πόλεμος στην Ουκρανία επιδεινώνει τους κινδύνους για τα πρωτόγνωρα επίπεδα του δημοσίου δανεισμού, ενόσω η πανδημία εξακολουθεί να δημιουργεί πιέσεις. Οι αυξημένοι κίνδυνοι από το δημόσιο χρέος και οι εμφανείς περιορισμοί στον προϋπολογισμό και στο χρηματοπιστωτικό σύστημα δείχνουν πως απαιτείται διεθνής συνεργασία για να ελαχιστοποιηθούν οι πιέσεις την προσεχή περίοδο. Οπου η ρευστότητα από μόνη της δεν αρκεί, οι κυβερνήτες οφείλουν να συνεργαστούν και να ελαχιστοποιήσουν τις παροχές, φρονούν το άχθος από τις πιο ευάλωτες χώρες, να δημιουργήσουν μεγαλύτερη βιωσιμότητα χρέους και να εξισορροπήσουν τα συμφέροντα των οφειλετών και των δανειοδοτών. Μέχρι προφάτως, το κόστος εξυπηρέτησης ήταν χαμηλό και αυτό μπορούσε να κατευνάνει τις ανησυχίες των προηγμένων χωρών, που είχαν χρέος σε επίπεδα ρεκόρ. Πρώτον, τα ονομαστικά επιτόκια ήταν χα-

μηλότερα. Στην πραγματικότητα, ήταν σχεδόν μηδενικά ή αρνητικά καθ' όλη την έκταση της καμπύλης αποδόσεων στη Γερμανία, στην Ιαπωνία και στην Ελβετία. Δεύτερον, τα ουδέτερα πραγματικά επιτόκια ακολουθούσαν κατιούσα τάση σε πολλές οικονομίες όπως η Ευρωζώνη, οι ΗΠΑ, η Ιαπωνία και ορισμένες αναδυόμενες οικονομίες. Αυτό σε συνδυασμό με τα πραγματικά επιτόκια να κείνται κάτω από τον πραγματικό ρυθμό ανάπτυξης, δημιούργησε την εντύπωση ότι η δημοσιονομική επέκταση είναι ανώδυνη. Ο υψηλός δημόσιος και ιδιωτικός δανεισμός εκτραχύνει τις αδυναμίες του χρηματοπιστωτικού συστήματος, επιτείνοντας τις ανησυχίες. Έχουν αυξηθεί σημαντικά οι προηγμένες οικονομίες με αναλογία χρέους υψηλότερη του μεγέθους της οικονομίας τους. Υπάρχει κίνδυνος τα έτι υψηλότερα επίπεδα δανεισμού να οδηγήσουν σε διεύρυνση της διαφοράς των επιτοκίων για χώρες με ασθενέστερα θεμελιώδη μεγέθη, ακριβαίνοντας το κόστος δανεισμού τους. Πέραν τούτου, οι εκπλήξεις του πληθωρισμού μπορεί να ελαττώσουν την αναλογία χρέους προς ΑΕΠ βραχυπρόθεσμα. Ωστόσο, ο παρατεινόμενος πληθωρισμός και η αστάθεια του τελικού θα αυξήσουν το κόστος χρήματος. Αν και οι ανεπτυγμένες οικονομίες εκτιμάται πως θα δουν την οικονομική δραστηριότητα, το πρωτογενές ισοζύγιο, τις δαπάνες και τα έσοδα να επιστρέφουν πλησίον των προ πανδημίας επιπέδων έως το 2024, οι αναδυόμενες οικονομίες όσο κι εκείνες με χαμηλά εισοδήματα αντιμετωπίζουν επίμονες απώλειες στο ΑΕΠ και στα έσοδα. Οι πρωτογενείς δαπάνες, ως εκ τούτου, θα είναι συνεχώς χαμηλότερες εξαιτίας της πανδημίας, προκαλώντας καθυστέρηση στην επίτευξη των βιώσιμων αναπτυξιακών τους στόχων. Και αυτό θα πρέπει να προβληματίζει ολόκληρο τον πλανήτη.

* Ο κ. Βίτορ Γκασπάρ είναι διευθυντής Τμήματος Δημοσιονομικών Υποθέσεων και η κ. Σέιλα Παζαρμπασιογλου διευθύντρια Τμήματος Στρατηγικής, Πολιτικής και Επιθεώρησης του ΔΝΤ.

Με ακραία φτώχεια απειλούνται επιπλέον 263 εκατ. άνθρωποι

Αιτία η εκτόξευση των τιμών των τροφίμων που έχει προκαλέσει ο πόλεμος στην Ουκρανία

Η ανθρώπινη τραγωδία, απόρροια της ρωσικής εισβολής στην Ουκρανία, δεν θα περιοριστεί στα όρια των καθημαγμένων ουκρανικών πόλεων και στη μετατροπή εκατοντάδων χιλιάδων Ουκρανών σε πρόσφυγες. Θα επεκταθεί σε χώρες πολύ μακριά από τη Μαύρη Θάλασσα και θα βυθίσει εκατοντάδες εκατομμύρια ανθρώπων στην ένδεια και στην πείνα. Στην προειδοποίηση αυτή προέβη χθες η οργάνωση κατά της φτώχειας και της ανισότητας Oxfam, καθώς προβλέπει πως στη διάρκεια του έτους περίπου 263 εκατ. άνθρωποι θα διολισθήσουν σε ακραία ένδεια συνεπεία της εκτόξευσης των τιμών των τροφίμων που έχει προκαλέσει ο πόλεμος στην Ουκρανία.

Ο ανατριχιαστικός αριθμός των ανθρώπων που απειλούνται άμεσα με ακραία φτώχεια ισοδυναμεί με το άθροισμα των πληθυσμών Γαλλίας, Γερμανίας, Ισπανίας και Βρετανίας, και αφορά κατά κύριο λόγο τις φτωχές χώρες αλλά και τα φτωχότερα στρώματα εντός των ανεπτυγμένων οικονομιών. Η δραματική προειδοποίηση της Oxfam σχετίζεται, όμως, και με το φάσμα της πείνας που

Η Oxfam κρούει τον κώδωνα του κινδύνου, εκτιμώντας ότι στα τέλη του έτους 860 εκατ. άτομα θα ζουν με λιγότερο από 1,90 δολ. την ημέρα.

αναμένεται να αντιμετωπίσουν οι εκατοντάδες εκατομμυρίων φτωχών του κόσμου, καθώς οι τιμές των τροφίμων έχουν γίνει απρόσιτες εξαιτίας του πολέμου. Οι δύο εμπόλεμες χώρες, Ρωσία και Ουκρανία, αντιπροσωπεύουν περίπου το 1/3 των παγκόσμιων εξαγωγών σιτηρών, αλλά οι εξαγωγές τους έχουν σε μεγάλο βαθμό αποκλειστεί από την παγκόσμια αγορά τροφίμων αφού παραμένουν κλειστά τα λιμάνια τους και η

Την περασμένη εβδομάδα, τα Η.Ε. τόνισαν πως οι τιμές των τροφίμων έχουν εκτοξευθεί σε ιστορικά υψηλά ρεκόρ εξαιτίας του πολέμου. Η Oxfam προτείνει την επιβολή ετήσιου φόρου στον μεγάλο πλούτο, που θα μπορούσε να αποφέρει στα ταμεία των κυβερνήσεων έσοδα ύψους 2,5 τρισ. δολ. ετησίως. Τα κεφάλαια αυτά θα βοηθήσουν για να βγουν από την ακραία φτώχεια 2,3 δισ. άνθρωποι.

παραγωγή τους μειώνεται. Το αποτέλεσμα είναι να βρίσκονται στα ύψη οι τιμές των σιτηρών, του καλαμποκιού και των φυτικών ελαίων μια και η Ρωσία είναι η πρώτη χώρα στον κόσμο σε εξαγωγές σιτηρών και η Ουκρανία η πέμπτη στον κόσμο. Οι δύο χώρες μαζί αντιπροσωπεύουν περισσότερο από το των παγκόσμιων εξαγωγών τροφίμων, αλλά οι χώρες που εξαρτώνται από αυτές είναι κυρίως οι φτωχότερες της Μέσης Ανα-

τολής και της βόρειας Αφρικής.

Την περασμένη εβδομάδα, τα Ηνωμένα Έθνη τόνισαν πως οι τιμές των τροφίμων έχουν εκτοξευθεί σε ιστορικά υψηλά ρεκόρ λόγω του πολέμου στην Ευρώπη και προειδοποίησαν ότι οι δυσθεώρητες τιμές θα πλήξουν τους φτωχότερους του κόσμου. Μόνο στη διάρκεια του περασμένου μήνα, οι τιμές των δημητριακών εκτοξεύθηκαν κατά 17%, εν μέρει και εξαιτίας των κυρώσεων που έ-

χουν επιβάλει οι χώρες της Δύσης στη Ρωσία εμποδίζοντας τις εξαγωγές της. Η Oxfam επισημαίνει πως η προοπτική αυτή να αντιμετωπίσει το φάσμα της πείνας μια τόσο σημαντική μερίδα του παγκόσμιου πληθυσμού ισοδυναμεί με πλήρη αντιστροφή της πρόόδου που έχει επιτευχθεί στη διάρκεια των δύο τελευταίων δεκαετιών. Ενόψει της εαρινής συνόδου Παγκόσμιας Τράπεζας και Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου, η Oxfam κρούει τον κώδωνα του κινδύνου με την εκτίμησή της ότι στα τέλη του έτους θα έχει φτάσει τα 860 εκατ. άτομα ο αριθμός των ανθρώπων που θα ζουν σε συνθήκες ακραίας φτώχειας, με λιγότερο δηλαδή από 1,90 δολ. την ημέρα.

Σε σχετική έκθεσή της με τίτλο «Αρχικά κρίση, μετά καταστροφή», επισημαίνει πως πολλές χώρες χαμηλού εισοδήματος βρίσκονται στα πρόθυρα χρεοκοπίας και ενδέχεται να αναγκαστούν να μειώσουν τις δημόσιες δαπάνες για να αποπληρώσουν τους πιστωτές τους και την αξία των εισαγωγών τροφίμων και καυσίμων. Διαπιστώνει πως οι φτωχότερες χώρες του κόσμου πρέπει να αποπληρώσουν φέτος χρέη συνολικού ύψους 43 δισ. δολαρίων, αλλά τα ποσά αυτά, υπογραμμίζει, θα μπορούσαν να διατεθούν για τη στήριξη των πλέον ευάλωτων. Απευθύνοντας έκκληση σε πιστωτές ανά τον κόσμο, ζητάει να ανασταλεί ή και να ακυρωθεί η πληρωμή των δυσθεώρητων αυτών χρεών προκειμένου να μπορέσουν οι αναπτυσσόμενες χώρες να διαθεθούν τα απαιτούμενα κεφάλαια για τη στήριξη των φτωχότερων στρωμάτων. Προτείνει επίσης την επιβολή ετήσιου φόρου στον μεγάλο πλούτο, που θα μπορούσε να αποφέρει στα ταμεία των κυβερνήσεων έσοδα ύψους 2,5 τρισ. δολαρίων ετησίως. Τα κεφάλαια αυτά, τονίζει η Oxfam, θα βοηθήσουν για να βγουν από την ακραία φτώχεια 2,3 δισ. άνθρωποι, να αναπτύχουν εμβόλια για το σύνολο του παγκόσμιου πληθυσμού και να προσφερθεί ιατροφαρμακευτική περίθαλψη σε όλους όσοι ζουν σε χώρες χαμηλού ή μεσαίου εισοδήματος.

Και να γίνει εμπάργκο, η Gazprom θα πληρωθεί

Γιατί είναι δύσκολη η απεξάρτηση της Ευρώπης από το φθηνό ρωσικό αέριο

Τον ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΤΣΑΚΙΡΗ*

Ο β´ ρωσοουκρανικός πόλεμος αλλάζει ήδη κατά δραματικό τρόπο την ευρωπαϊκή ισορροπία δυνάμεων. Η Ε.Ε. συμμετέχει ως ενεργός «οικονομικός» εμπόλεμος σε αυτή τη σύγκρουση. Δεν αποτελεί υπερβολή να ισχυρισθούμε ότι επιχειρείται να ξεριζωθούν πενήντα και πλέον χρόνια ευρω-(σοβιετο)ρωσικής ενεργειακής αλληλεξάρτησης.

Οι προσπάθειες αυτές επικεντρώνονται στον τερματισμό των ρωσικών εξαγωγών φυσικού αερίου στην Ε.Ε., στις οποίες αποδίδεται υπερβολικά μεγάλη σημασία, καθώς αναλογούν περίπου στο 5,6% του συνόλου των εσόδων του ρωσικού προϋπολογισμού. Η Μόσχα μπορεί να ζησει χωρίς αυτά τα έσοδα και για παραπάνω από έναν χρόνο, σε αντίθεση με το ενδεχόμενο απώλειας των πετρελαικών της προσόδων, που αναλογούν σε πάνω από το 1/3 του ρωσικού προϋπολογισμού.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της ρωσικής Κεντρικής Τράπεζας, το 2021 οι ρωσικές εξαγωγές ανήλθαν σε 489,9 δισ. δολ., εκ των οποίων τα 110,2 δισ. δολ. ήταν εξαγωγές αργού, τα 68,7 δισ. δολ. εξαγωγές πετρελαιοειδών, τα 54,2 δισ. δολ. εξαγωγές φυσικού αερίου (Φ.Α.) μέσω αγωγών και τα 7,6 δισ. δολ. εξαγωγές υγροποιημένου φυσικού αερίου (ΥΦΑ). Το σύνολο των εσόδων από τις πωλήσεις Φ.Α. έφτασε τα 61,8 δισ. δολ., εκ των οποίων το 57,5% περίπου αφορά πωλήσεις στα 27 κράτη-μέλη της Ε.Ε., αξίας περίπου 35,53 δισ. δολ. (ή 43,26 δισ. δολ. εάν συμπεριλάβουμε Βρετανία και Τουρκία).

Συγκριτικά, τον Φεβρουάριο του 2022, Ε.Ε., ΗΠΑ, Βρετανία και Καναδάς πάγωσαν ρωσικά συναλλαγματικά αποθέματα αξίας κοντά στα 300 δισ. δολ.

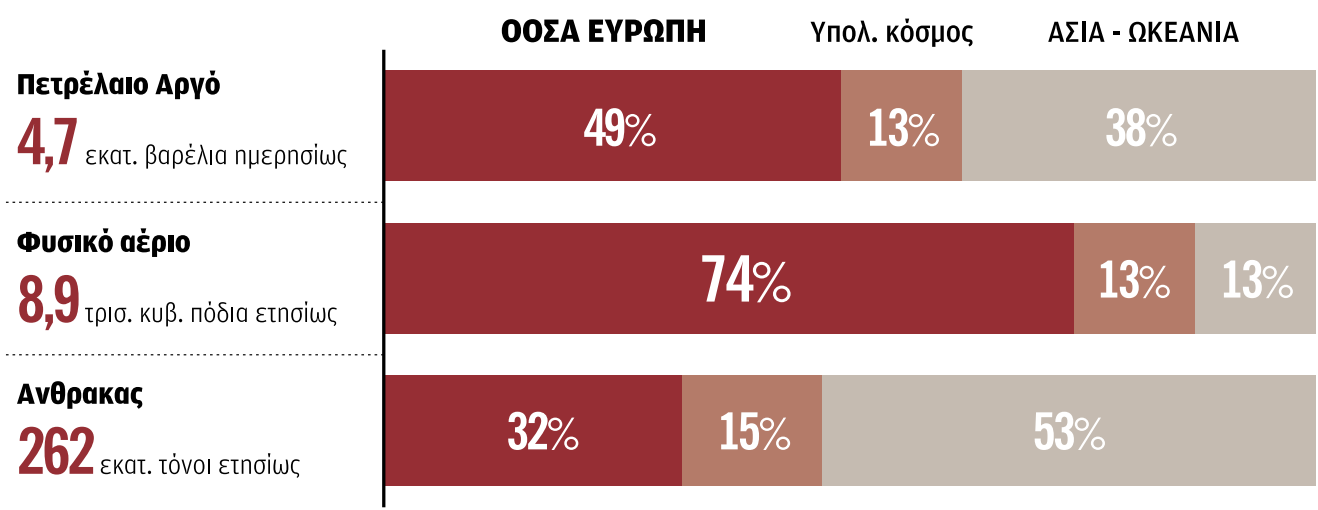
Ενεργειακή αλληλεξάρτηση

Εδώ και περίπου είκοσι χρόνια η Ρωσία αποτελεί τον μεγαλύτερο εξαγωγέα Φ.Α. στον κόσμο και τον δεύτερο μεγαλύτερο εξαγωγέα αργού πετρελαίου μετά τη Σαουδική Αραβία, σύμμαχο της Ρωσίας στον ΟΠΕΚ+, ενώ το 2020 ήταν η τρίτη μεγαλύτερη εξαγωγέας άνθρακα. Αν και το 70% των ρωσικών εξαγωγών Φ.Α. καταναλώνεται από τις ευρωπαϊκές χώρες του ΟΟΣΑ (Ε.Ε., Βρετανία, Ελβετία, Τουρκία), το 52% των ρωσικών εξαγωγών πετρελαίου και το 68% των ρωσικών εξαγωγών άνθρακα κατευθύνονται εκτός Ευρώπης.

Σε αμείω «ενωσιακό» επίπεδο και σύμφωνα με την ίδια τη «στратηγική» του RePower Europe, οι ανωτέρω εξαγωγές αναλογούν σε πάνω από το 40% της κατανάλωσης Φ.Α. των 27 κρατών-μελών, το 46% της κατανάλωσης άνθρακα και το 27% της κατανάλωσης αργού, το οποίο ωστόσο φτάνει στο 35% της τελικής ζήτησης, εάν σε αυτές τις ποσοότητες συνυπολογιστούν οι καλαχιστανικές εξαγωγές που διέρχονται σχεδόν αποκλειστικά μέσω Ρωσίας και δεν διαθέτουν ουσιαστικές εξαγωγικές εναλλακτικές προς την Ε.Ε.

Το 2021 η Ε.Ε. υπολόγισε ότι εισήγαγε από τη Ρωσία συνολικά περί τα 155 δισ. κ.μ., εκ των οποίων 140 δισ. κ.μ. μέσω αγωγών και 15 δισ. κ.μ. μέσω ΥΦΑ (Υγροποιημένου Φυσικού Αερίου). Οι εξαγωγές αυτές διεκπεριαιώνονται στη βάση τόσο

Γεωγραφική κατανομή ρωσικών ενεργειακών εξαγωγών

ΕΠΙΠΕΔΑ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗΣ ΕΞΑΓΟΡΑΣ

επί μακροπρόθεσμων συμβολαίων εξαγωγής φυσικού αερίου προς τις ευρωπαϊκές χώρες του ΟΟΣΑ έως το 2030

ΠΗΓΗ: ΕΙΑ

Το σημαντικό για τη Μόσχα είναι τα έσοδα από τις εξαγωγές πετρελαίου και όχι αυτά από το φυσικό αέριο.

βραχυπρόθεσμων όσο και μακροπρόθεσμων συμβολαίων με πάνω από 150 διαφορετικές ευρωπαϊκές εταιρείες.

Οι ρήτρες της Gazprom

Το 2020 σε μια «κανονική» χρονιά οι αντίστοιχες εξαγωγές, εάν συνυπολογισθούν το Η.Β., η Ελβετία και η Τουρκία, ξεπέρασαν τα 185 δισ. κ.μ., εκ των οποίων περίπου τα 120 δισ. κ.μ. είναι κλειδωμένα σε μακροπρόθεσμα συμβόλαια (ΜΚΣ) με ρήτρες υποχρεωτικής αγοράς (ToP-Take or Pay) που κυμαίνονται μεταξύ 70%-85% του συμβολαιοποιημένου όγκου Φ.Α.

Αυτό πρακτικά σημαίνει ότι ακόμη και εάν ένας Ευρωπαίος καταναλωτής καταναλώσει μόλις 2 δισ. κ.μ./έτος από ένα συμβόλαιο 10 δισ. κ.μ./έτος, που ωστόσο έχει ρήτρα ToP π.χ. 80%, τότε η Gazprom

νομιμοποιείται να πληρωθεί για 8 δισ. κ.μ./έτος, ακόμη κι αν η πραγματική κατανάλωση ήταν, για τη συγκεκριμένη χρονιά, μόλις 2 δισ. κ.μ./έτος. Σύμφωνα με τη βάση δεδομένων της Cedigaz, έως το 2035 οι όγκοι ρωσικών εξαγωγών που έχουν συμβολαιοποιηθεί σε ΜΚΣ ανέρχονται στα 100 δισ. κ.μ./έτος και στα 50 δισ. κ.μ./έτος έως το 2034. Σε αυτά τα ΜΚΣ πρέπει να προστεθούν το ΜΚΣ της Ουγγαρίας στα 4,5 δισ. κ.μ./έτος και αυτό που θα υπογράψει η Σερβία για περίπου 3-3,5 δισ. κ.μ./έτος αφαιρώντας ενδεχομένως τα ΜΚΣ της Βουλγαρίας (περί τα 2,5-3 δισ. κ.μ./έτος) και της Πολωνίας (περί τα 10 δισ. κ.μ./έτος) τα οποία λήγουν μέσα στο 2021 και κατά δήλωση της Βαρσοβίας και της Σόφιας δεν θα ανανεωθούν.

Συμβόλαιο με Ελλάδα

Στην Ελλάδα τα ΜΚΣ της Gazprom με τη ΔΕΠΑ και τον Προμηθέα λήγουν το 2026 και με τον όμιλο Mytilineos το 2030, που αναλογούν περίπου στο 45%-50% των τελικών μας αναγκών το 2021. Μετά το 2026 μεγάλο μέρος Ελλήνων αγοραστών Φ.Α. θα έχει ουσιαστικές ευκαιρίες διαφοροποίησης, καθώς έως τότε θα έχουν τεθεί σε λειτουργία ο IGB, ο αγωγός προς τη Βόρεια Μακεδονία, η FSRU Αλεξανδρούπολης και Κορίνθου, αλλά και ίσως

να έχει ξεκινήσει και μια μικρή εγχώρια παραγωγή. Εάν ο πελάτης της Gazprom επικαλεστεί το «δικαίο του πολέμου» και δεν καταβάλει τη διαφορά, το Διεθνές Διαιτητικό Δικαστήριο της Στιοκχόλμης θα επιδικάσει δις υπέρ της ρωσικής εταιρείας, εκτός και εάν η ίδια η Gazprom επιχειρήσει να αλλάξει μονομερώς τους ουσιαστικούς όρους του ΜΚΣ, αρνούμενη να παραδώσει το συμβολαιοποιημένο Φ.Α.

Οι απειλές της Ρωσίας περί εμπάργκο εξαγωγών Φ.Α. στους Ευρωπαίους εάν δεν πληρώσουν σε ρούβλια αποτελούσε κενό γράμμα, κάτι που φάνηκε άλλωστε ξεκάθαρα και από το σχετικό διάταγμα Πούτιν, που κατά βάση κρατάει σε ευρώ το νόμισμα της πληρωμής των ΜΚΣ.

Εάν η Ρωσία επιχειρήσει να μη μετατρέψει αυτομάτως σε ρούβλια τα ευρώ που θα κατατίθενται στην Gazprombank από τους πελάτες της για να «παιξει» με τη συναλλαγματική ισοτιμία, θα πυροβολήσει τα πόδια της, πυροδοτώντας μια αχρείαστη κρίση με τους πελάτες της, στη χειρότερη για την ίδια πολιτική συγκυρία από τότε που άρχισε να εξάγει Φ.Α. στην Ευρώπη.

* Ο κ. Θεόδωρος Τσακίρης είναι αναπληρωτής καθηγητής Γεωπολιτικής και Ενεργειακής Πολιτικής Πανεπιστημίου Λευκωσίας.

Το ρωσικό αέριο είναι αισθητά φθηνότερο του αμερικανικού LNG

Τα ρωσικά ΜΚΣ είναι πολιτικώς επαχθή. Πόσο επαχθή είναι όμως από οικονομική άποψη; Δεδομένου ότι τα ρωσικά κοιτάσματα που εξυπηρετούν τις ευρωπαϊκές αγορές παράγουν Φ.Α. εδώ και πολλές δεκαετίες, το κόστος παραγωγής περιορίζεται μόλις στα 0,25-0,50 δολ./εκατ. btu (mbtu) λίγο πιο ανταγωνιστικού του αντίστοιχου καταρινού, αλλά πολύ πιο χαμηλό του αμερικανικού Φ.Α., όπου οι εταιρείες που θα το υγροποιήσουν το αγοράζουν σε τιμές spot με βάση το Henry Hub. Αυτή τη στιγμή το Henry Hub κυμαίνεται πάνω από 7 δολ./mbtu, αλλά η ιστορική του διακύμανση μεταξύ Ιανουαρίου 2015 και Ιανουαρίου 2022 ήταν περίπου 2,5-3,5 δολ./mbtu. Εάν στις τιμές του ρωσικού Φ.Α. προσθέσουμε τον ειδικό φόρο εξαγωγής και το κόστος χρήσης των αγωγών που έχει σε τελική ανάλυση κατασκευάσει η ίδια η Gazprom, το ρωσικό Φ.Α. παραδίδεται π.χ. στη Γερμανία με τελικό κόστος για τον εξαγωγέα μεταξύ 0,95-1,5 δολ./mbtu. Ολη η άλλη διαφορά έως την τιμή πώλησης (ασχετως της φόρμουλας τιμολόγησης) είναι κέρδος.

Ποιο είναι όμως το αντίστοιχο τελικό κόστος για τον Καταρινό και τον Αμερικανό εξαγωγέα, που αντιπροσωπεύειαν το 2021 τον δεύτερο και τον τρίτο μεγαλύτερο εξαγωγέα Φ.Α. και ΥΦΑ στον κόσμο; Η αλυσίδα τελικού κόστους για τις εξαγωγές ΥΦΑ είναι πιο πολύπλοκη, καθώς πέραν από το κόστος παραγωγής περιλαμβάνει μια απώλεια της τάξης του 15% επί του αρχικά αγορασμένου Φ.Α. η οποία θα χρησιμοποιηθεί για την υγροποίησή του, το τέλος υγροποίησης (1 δολ./mbtu), το κόστος μεταφοράς από τον Κόλπο του Μεξικού ή τον Περσικό Κόλπο στην Ευρώπη (περί το 1 δολ./mbtu) και το τελικό κόστος επαναεριοποίησης (0,25-0,35 δολ./mbtu).

Η μεγάλη ανταγωνιστική διαφορά ανήκει στο καταρινό και το αμερικανικό ΥΦΑ είναι ότι ο καταρινός εξαγωγέας ΥΦΑ έχει τον πλήρη έλεγχο της αλυσίδας του κόστους εξαγωγής και πολύ χαμηλότερο κόστος παραγωγής Φ.Α., που σε τελική ανάλυση του ανήκει, δηλαδή ανήκει στο καταρινό κράτος. Στο αμερι-

κανικό κράτος δεν ανήκει ούτε καν το ίδιο το κοίτασμα και δεν μπορεί να ελέγξει το κόστος, στο οποίο ο επιδοξος αγοραστής Φ.Α. θα πρέπει να αγοράσει ποσότητες προς υγροποίηση για εξαγωγή.

Ακόμη κι αν το αμερικανικό ΥΦΑ φτάνει στην Ε.Ε. με ένα κόστος για τον πωλητή κοντά στα 9 δολ./mbtu, το κέρδος είναι τεράστιο όταν η τιμή μελλοντικής παράδοσης (futures) για τον Μάιο του 2022 κυμαίνεται στα 33,5 δολ./mbtu και είχε φτάσει τα 65 δολ./mbtu τον περα-

Το τελικό κόστος παράδοσης αερίου για την Gazprom φθάνει σε 0,95-1,5 δολ./mbtu, όταν για τους Αμερικανούς εξαγωγείς είναι 9 δολ./mbtu.

σμένο Φεβρουάριο. Σχεδόν όλο το αμερικανικό ΥΦΑ τιμολογείται βάσει τιμών TTF σε spot βάση, καθώς δεν δεσμεύεται σε ΜΚΣ όπως το ρωσικό, το αλγερινό ή το καταρινό Φ.Α. - ΥΦΑ.

Ο λόγος για τον οποίο υπήρξαν μαζικές ροές αμερικανικού ΥΦΑ στην Ευρώπη που κάλυψαν περίπου το 70% των επιπρόσθετων ροών ΥΦΑ μέσα από ανακατευθύνσεις φορτίων από την Ασία, ήταν καθαρά «κερδοσκοπικός», όχι γεωπολιτικός. Το κίνητρο κέρδους για τους Αμερικανούς εξαγωγείς ήταν και παραμένει προφανές. Εάν όμως οι τιμές αποκλιμακωθούν, τα δεδομένα θα μεταβληθούν. Σε αυτό το σενάριο δεν υπάρχει τίποτε για να εμποδίσει το αμερικανικό ΥΦΑ να επιστρέψει στις ασιατικές αγορές.

Το αντίστοιχο ρωσικό κέρδος, όταν το κόστος παράδοσης «στην πόρτα» του Ευρωπαϊού αγοραστή της Gazprom μέσω αγωγού είναι περί το 1,5 δολ./mbtu, δεν είναι τεράστιο. Είναι δυσθεώρητο.

Αυτό δίνει στην Gazprom μεγάλη ευελιξία τιμολογιακών αναπροσαρμογών, ώστε να καθίσταται ανταγωνιστικότερη σχεδόν όλων των δυνητικών εμπορικών της αντιπάλων.

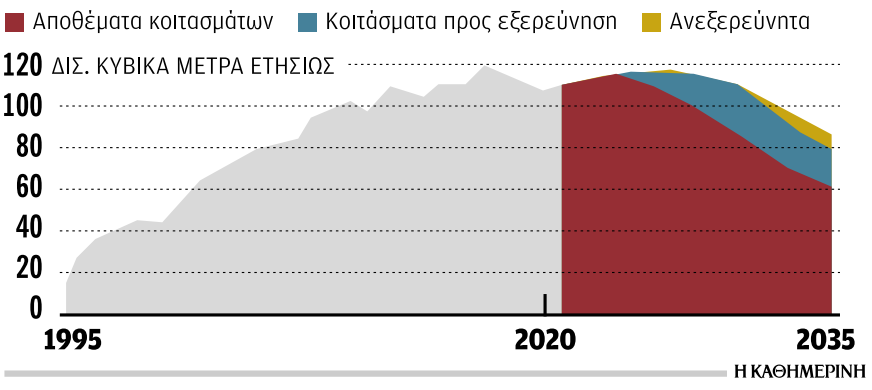
Το χαμηλό κόστος παραγωγής και εξαγωγής του αερίου παρέχει στην Gazprom μεγάλη ευελιξία τιμολογιακών αναπροσαρμογών.

Περιορισμένες επιλογές εναλλακτικών προμηθευτών έως το 2026

Πέρα από τον όγκο ρωσικού αερίου που είναι δεσμευμένο στα ΜΚΣ, το μεγάλο πρόβλημα των σχεδίων άμεσας διαφοροποίησης έναντι της Ρωσίας συνίσταται στην ανυπαρξία εναλλακτικής τροφοδοσίας, έως τουλάχιστον τα μέσα της τρέχουσας δεκαετίας. Το καταρινό ΥΦΑ, το μόνο που μπορεί να ανταγωνιστεί το ρωσικό Φ.Α. μέσω αγωγών επί σχεδόν ίσους όρους, είναι δεσμευμένο σε μακροπρόθεσμα συμβόλαια και μόνο το 23% από αυτό καταλήγει στην Ευρώπη, ενώ δεν υπάρχει διαθεσιμότητα επιπρόσθετων ποσοτήτων πριν από τα τέλη του 2025, όταν η εξαγωγική δυνατότητα του Κατάρ θα αυξηθεί από τα 95 δισ. κ.μ./έτος στα 150 δισ. κ.μ./έτος. Ανάλογος

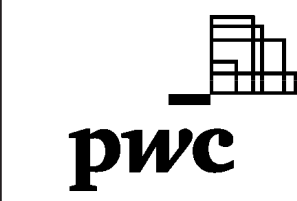
προβληματισμός υπάρχει και με τις αμερικανικές εξαγωγές ΥΦΑ. Από τα επιπρόσθετα 15 δισ. κ.μ./έτος που οι ΗΠΑ «υποσχέθηκαν» στην Ε.Ε. για το 2022, ήδη έχουν εξάγει μέσα στο πρώτο τρίμηνο περίπου 10 δισ. κ.μ./έτος. Μέσα στο 2022 η αμερικανική εξαγωγική δυναμικότητα θα αυξηθεί κατά περίπου 29,64 ΔΚΜ (Sabine Pass 6 & Calcasieu Pass LNG), ενώ έως το 2025 η ολοκλήρωση του Golden Pass LNG θα επεκτείνει περαιτέρω την εξαγωγική δυναμικότητα των ΗΠΑ κατά 25 δισ. κ.μ./έτος. Από εκεί θα προέλθουν τα +50 δισ. κ.μ./έτος που αναφέρονται στην ευρωαμερικανική δήλωση προθέσεων του περασμένου μήνα; Η απάντηση είναι ότι κάτι τέτοιο θα ήταν

Νορβηγική εξαγωγική δυναμικότητα

μάλлон δύσκολο, καθώς η δυναμικότητα αυτή έχει κατά ποσοστό περίπου 80% ήδη δεσμευθεί από διεθνείς αγοραστές που βρίσκονται στην Ασία ή έχουν διεθνή portfolio ΥΦΑ. Σε διαφορετική περίπτωση η χρηματοδότηση των προαναφερθέντων τερματικών υγροποιήσεων θα ήταν αδύνατη. Μετά το 2025 μια δέσμευση ΜΚΣ από Ευρωπαίους αγοραστές για νέα αμερικανικά τερματικά θα ήταν πιο πιθανή και εδώ θα ήταν χρήσιμη μια διαπραγμάτευση με την Ε.Ε. εφόσον συσταθεί από πλευράς των Ευρωπαίων ένα αποτελεσματικό ολιγοπώλιο. Οι επιλογές διαφοροποίησης μέσω αγωγών έως το 2025-26 είναι ακόμη πιο περιορισμένες, καθώς δεν υφίσταται

άμεσα διαθέσιμη αύξηση εξαγωγών ούτε από τη Νορβηγία ούτε από το Αζερμπαϊτζάν, πέραν μικρών ποσοτήτων της τάξης των 2 δισ. κ.μ./έτος στην περίπτωση του δεύτερου και 5 δισ. κ.μ./έτος στην περίπτωση της πρώτης. Το ίδιο το νορβηγικό υπουργείο Πετρελαίου εκτίμησε τον Ιανουάριο του 2022 ότι οι μέγιστες εξαγωγές Φ.Α. - ΥΦΑ της χώρας δεν θα ξεπεράσουν τα 118 δισ. κ.μ./έτος έως το 2035, την ώρα που το 2021 η Νορβηγία εξήγαγε στην Ε.Ε. 113 δισ. κ.μ./έτος. Τηρουμένων των αναλογιών το ίδιο ισχύει για την Αλγερία, αν και οι καθαρές εξαγωγές της αφρικανικής χώρας αναλογούν μόλις στο 40% των νορβηγικών.

Στηρίζουμε το πρόγραμμα “Μαθητική Επιχείρηση”

Ο πληθωρισμός επιβραδύνει την ανάπτυξη στις ΗΠΑ

Ανέφικτο το σχέδιο της Fed για «ομαλή προσγείωση», εκτιμούν οι αναλυτές

Όλα δείχνουν πως η αμερικανική οικονομία ανακάμπτει δυναμικά από την ύφεση της πανδημίας, με την ανεργία να έχει περιοριστεί στο 3,6% τον Μάρτιο, οριακά μόνο πάνω από τα προ πανδημίας επίπεδα, ενώ το τελευταίο τρίμηνο του περασμένου έτους η ανάπτυξη της έφτασε στο 5,7%. Την ίδια στιγμή, όμως, ο πληθωρισμός καλπάζει αγγίζοντας το 8% και οι τιμές του πετρελαίου αυξάνονται διαρκώς. Εξωθούν, έτσι, όλο και περισσότερους οικονομικούς αναλυτές να υποβαθμίζουν συνεχώς τις προβλέψεις τους για την ανάπτυξη των ΗΠΑ μέσα στο τρέχον έτος και να προειδοποιούν όλο και συχνότερα για τον κίνδυνο νέας ύφεσης. Οι αποδόσεις των ομολόγων, άλλωστε, προδίδουν πως η αγορά διαβλέπει άμεσο κίνδυνο επιβράδυνσης.

Οι πλέον απαισιόδοχοι οικονομικοί αναλυτές επιμένουν πως η ανάκαμψη που έχει σημειώσει έως τώρα η αμερικανική οικονομία φέρει τον σπόρο της καταστροφής της. Η ζήτηση για αυτοκίνητα, κατοικίες, γεύματα σε εστιατόρια αλλά και για υπαλλήλους επικειρήσεων υπερβαίνει σαφώς την προσφορά, με αποτέλεσμα να δίνει ώθηση στον πληθωρισμό που βρίσκεται στα υψηλότερα επίπεδα των τελευταίων 40 ετών. Τα στελέχη της Federal Reserve υποστηρίζουν πως μπορούν να ανακόψουν τον πληθωρισμό και να αποθερμάνουν την οικονομία χωρίς να προκαλέσουν αύξηση της ανεργίας και ύφεση. Η συλλογιστική τους βασίζεται στη διαπίστωση ότι στις ΗΠΑ υπάρχουν 11 εκατομμύρια κενές θέσεις εργασίας, ενώ οι άνεργοι είναι μόλις έξι εκατομμύρια, υπάρχουν πολύ περισσότεροι επιδοχοί αγοραστές κατοικιών και αυτοκινήτων από τις κατοικίες και τα αυτοκίνητα που είναι προς πώληση. Αν, λοιπόν, αυξήσει σταδιακά τα επιτόκια η Fed και ο δανεισμός γίνει ακριβότερος, τότε θα περιοριστεί μεν η ζήτηση για υπαλλήλους, για κατοικίες και για αυτοκίνητα, αλλά όχι τόσο ώστε να αρχίσει κύμα απολύσεων.

Πολλοί οικονομολόγοι παραμένουν όμως ιδιαίτερα επιφυλακτικοί και τονίζουν

πως είναι ιδιαίτερα δύσκολη μια τέτοια «ομαλή προσγείωση», ιδιαίτερας όταν επικρατεί παγκοσμίως τόση αβεβαιότητα. Ανάμεσά τους ο Γουίλιαμ Ντάντλεϊ, πρώην πρόεδρος της Fed Νέας Υόρκης, που θεωρεί την ύφεση «ουσιαστικά αναπόφευκτη». Υποστηρίζει πως η Fed θα μπορούσε να είχε ανακόψει τον πληθωρισμό και να «βάλει φρένο» στην οικονομία αν είχε αυξήσει τα επιτόκια πέρυσι, αλλά τώρα ο ρυθμός ανάπτυξης είναι ταχύτατος και οι τιμές αυξάνονται ιλιγγιώδως, οπότε το μόνο που μπορεί να κάνει η ομοσπονδιακή τράπεζα είναι να φρενάρει απότομα την οικονομία προκαλώντας ύφεση. Μετάξύ

Ο πρώην πρόεδρος της Fed Νέας Υόρκης, Γουίλιαμ Ντάντλεϊ, θεωρεί την ύφεση «ουσιαστικά αναπόφευκτη».

των ανήσυχων, αλλά όχι και των απαισιόδοξων και η Αμερικανίδα υπουργός Οικονομικών Τζάνετ Γέλεν, η οποία μιλώντας ενώπιον επιτροπής της Βουλής των Αντιπροσώπων επισήμανε πως ο πόλεμος στην Ουκρανία οδηγεί σε περαιτέρω εκτόξευση των τιμών των τροφίμων, ενώ υπογράμμισε την ανάγκη να γίνουν επενδύσεις στην ενέργεια προκειμένου να μην εξαρτάται ενεργειακά τόσο μεγάλο μέρος του κόσμου από τη Ρωσία.

Στην πλειονότητά τους, πάντως, οι οικονομικοί αναλυτές πιστεύουν πως δεν θα υπάρξει ύφεση μέχρι και το επόμενο έτος. Οι υψηλές τιμές του πετρελαίου και τα επιτόκια που θα αυξηθούν θα επιβραδύνουν τους ρυθμούς ανάπτυξης, αλλά τα κέρδη των επιχειρήσεων παραμένουν υψηλά και τα νοικοκυριά έχουν συγκεντρώσει αποταμιεύσεις τρισεκατομμυρίων δολαρίων, ενώ τα επίπεδα χρέους είναι χαμηλά. Και όλα αυτά θα λειτουργήσουν προστατευτικά. Ορισμένοι εξακολουθούν,

Αν αυξήσει σταδιακά τα επιτόκια η Fed και ο δανεισμός γίνει ακριβότερος, θα περιοριστεί η ζήτηση για υπαλλήλους, κατοικίες και αυτοκίνητα, αλλά όχι τόσο ώστε να αρχίσει κύμα απολύσεων.

Η Αμερικανίδα υπουργός Οικονομικών, Τζάνετ Γέλεν, τονίζει ότι ο πόλεμος στην Ουκρανία οδηγεί σε περαιτέρω εκτόξευση των τιμών τροφίμων, ενώ υπογράμμισε την ανάγκη να γίνουν επενδύσεις στην ενέργεια προκειμένου να μην εξαρτάται ενεργειακά τόσο μεγάλο μέρος του κόσμου από τη Ρωσία.

άλλωστε, να δηλώνουν αισιόδοχοι πως η πανδημία θα υποχωρήσει και αναπόφευκτα θα χαλαρώσει το έμφραγμα στην εφοδιαστική αλυσίδα, οπότε και θα αποκλιμακωθεί ο πληθωρισμός χωρίς να χρειαστεί να

κάνει τόσο πολλά η Fed για να μειώσει τη ζήτηση. Η οποία ενδέχεται, άλλωστε, να περιοριστεί και μόνο επειδή λίγουν τα προγράμματα στήριξης που επιστράτευσε η κυβέρνηση εν μέσω πανδημίας. Σε ό,τι

αφορά τον πληθωρισμό, όμως, as μην ξεχνάμε πως στις αρχές του έτους οι προβλέψεις μιλούσαν για αποκλιμάκωση των τιμών την άνοιξη ή ίσως ακόμη και τον Φεβρουάριο. Μεσολάβησε, όμως, η ρωσική

εισβολή στην Ουκρανία και η εκτόξευση των τιμών του πετρελαίου και εξανεμίστηκαν αυτές οι ελπίδες.

Το περασμένο έτος ήταν από πλευράς οικονομικής ανάπτυξης και δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας το καλύτερο που έχει καταγραφεί από τα μέσα της δεκαετίας του 1980. Ήταν το αποτέλεσμα αφενός των εμβολίων και αφετέρου των τρισεκατομμυρίων δολαρίων που έδωσε η κυβέρνηση για τη στήριξη νοικοκυριών και επιχειρήσεων. Και αυτά δεν πρόκειται να επαναληφθούν φέτος. Η επιβράδυνση είναι έως ένα βαθμό επιθυμητή, καθώς η απότομη ανάκαμψη των καταναλωτικών δαπανών αύξησε την πίεση στην εφοδιαστική αλυσίδα οδηγώντας σε άνοδο τις τιμές. Στην αγορά εργασίας η ζήτηση για υπαλλήλους είναι τόσο μεγάλη ώστε πολλές επιχειρήσεις δυσκολεύονται να βρουν το προσωπικό που χρειάζονται, μολονότι προσφέρουν υψηλότερους μισθούς. Ο πρόεδρος της Fed, Ζερόμ Πάουελ, δήλωσε προσφάτως πως η ζήτηση για υπαλλήλους είναι υπερβολικά υψηλή «σε μη υγιές επίπεδο». Όπως επισημαίνει ο Τζος Μπίβενς, υπεύθυνος ερευνών στο Ινστιτούτο Οικονομικής Πολιτικής των ΗΠΑ, «επιστρέψαμε στην κανονικότητα με ταχύτερο ρυθμό και δεν θα ήταν ρεαλιστικό να περιμένουμε πως όλο αυτό θα συνεχιστεί».

THE NEW YORK TIMES

Μείωση βιομηχανικών παραγγελιών τον Φεβρουάριο και φόβοι ύφεσης στη Γερμανία

Ένω βρίσκεται σε εξέλιξη ο προβληματισμός στις Ευρώπης γύρω από το ζητούμενο της ενεργειακής ανεξαρτησίας της από τη Ρωσία και με το αίτημα της Μόσχας για πληρωμή του φυσικού αερίου σε ρούβλια να προκαλεί αναστάτωση σε όλη την Ε.Ε., νέα στοιχεία έρχονται να εντείνουν την ανησυχία για το ενδεχόμενο ύφεσης στη μεγαλύτερη ευρωπαϊκή οικονομία.

Οι παραγγελίες των γερμανικών βιομηχανιών μειώθηκαν τον Φεβρουάριο κατά 2,2% σε σύγκριση με εκείνες του Ιανουαρίου και ήταν η πρώτη μείωση που κατέγραψαν μετά τέσσερις μήνες. Προφανής αιτία ήταν η μείωση των παραγγελιών από το εξωτερικό, αναπόφευκτη συνεπακόλουθο της αβεβαιότητας που έχει προκαλέσει στην Ευρώπη ο πόλεμος στην Ουκρανία. Η μείωση υπερέρβη και τις πιο απαισιόδοξες εκτιμήσεις των οικονομολόγων που συμμετείχαν σε σχετική δημοσκοπήση του Bloomberg και προέβλεπαν πως οι παραγγελίες θα μειωθούν κατά μόνον 0,3%. Οι προσδοκίες για ανάκαμψη της γερμανικής οικονομίας μειώθηκαν σημαντικά μετά τη ρωσική εισβολή στην Ουκρανία, καθώς εκτοξεύ-

θηκαν οι τιμές της ενέργειας, ενώ ο αποκλεισμός των ρωσικών και των ουκρανικών λιμανιών επιδείνωσε το «έμφραγμα» που έχει προκαλέσει η πανδημία στην εφοδιαστική αλυσίδα. Οι οικονομικοί σύμβουλοι της γερμανικής κυβέρνησης έχουν από την περασμένη εβδομάδα υποβαθμίσει την πρόβλεψή τους για τη φετινή

Η μεγάλη ενεργειακή εξάρτηση της χώρας από τη Ρωσία καθιστά πιθανή ακόμα και τη συρρίκνωση του ΑΕΠ φέτος.

ανάπτυξη της γερμανικής οικονομίας στο 1,8%, από την προηγούμενη εκτίμηση για ανάπτυξη 4,6%. Προειδοποίησαν, άλλωστε, ότι είναι πιθανόν να διολισθήσει σε ύφεση η γερμανική οικονομία εξαιτίας της μεγάλης εξάρτησής της από τους ενεργειακούς πόρους της Ρωσίας. Η ανησυχία για το ενδεχόμενο να διολισθήσει

Οι παραγγελίες των γερμανικών βιομηχανιών μειώθηκαν τον Φεβρουάριο κατά 2,2% σε σύγκριση με εκείνες του Ιανουαρίου. Προφανής αιτία ήταν η μείωση των παραγγελιών από το εξωτερικό λόγω της αβεβαιότητας που έχει προκαλέσει ο πόλεμος στην Ουκρανία.

σε ύφεση η μεγαλύτερη ευρωπαϊκή οικονομία έχει ενταθεί τις τελευταίες δύο εβδομάδες, από τη στιγμή που η Μόσχα ζήτησε να πληρώνουν οι Ευρωπαίοι σε ρούβλια το ρωσικό αέριο. Το Βερολίνο έσπευσε να ενεργοποιήσει προϋπάρχον σύστημα έγκαιρης προειδοποίησης σε περίπτωση ανεπάρκειας ενεργειακών πόρων και αποθεμάτων, βάσει του οποίου, όταν υπάρχει πραγματικά ανάγκη, τίθενται σε προτεραιότητα οι ενεργειακές ανάγκες των νοικοκυριών και αναστέλλεται η λειτουργία ορισμένων. Μολονότι οι απειλές της Μόσχας έχουν αποδειχθεί προς το παρόν κενές περιεχομένου και η Γερμανία δεν φαίνεται να κινδυνεύει άμεσα από ανεπάρκεια ενέργειας, και μόνον η πιθανότητα μείωσης της βιομηχανικής παραγωγής της εντείνει την ανησυχία για το ενδεχόμενο ύφεσης.

Τους κινδύνους αυξάνει, άλλωστε, ο ανησυχητικό υψηλός πληθωρισμός, που έφτασε τον Μάρτιο στο 7,6%, καταγράφοντας το υψηλότερο ποσοστό αύξησης των τιμών από τις αρχές της δεκαετίας του 1990 και την επανένωση των Γερμανιών. Ηδη βιομηχανικοί κολοσσοί της

Γερμανίας, όπως οι BMW AG, BASF SE και ThyssenKrupp AG, έχουν προειδοποιήσει ότι αναμένουν μείωση των εσόδων τους. Τη Δευτέρα, εξάλλου, ο διευθύνων σύμβουλος της εμβληματικής γερμανικής τράπεζας Deutsche Bank, Κρίστιαν Σούινγκ, πρόβλεψε πως «θα είναι λογικά αναπόφευκτη» η ύφεση αν η Γερμανία αποκοπεί από τις εξαγωγές ρωσικού πετρελαίου και φυσικού αερίου. Προ της ρωσικής εισβολής στην Ουκρανία, η μεγαλύτερη οικονομία της Ευρώπης αγωνιζόταν ακόμα να περιορίσει τον οικονομικό αντίκτυπο από το τελευταίο κύμα της πανδημίας. Το τελευταίο τρίμηνο του περασμένου έτους η γερμανική οικονομία συρρικνώθηκε κατά 1%, καθώς η παραγωγή «Ομικρον» προστέθηκε στο πλήγμα που είχε προκαλέσει στην παραγωγή το «έμφραγμα» της εφοδιαστικής αλυσίδας. Εκτοτε έχουν χαλαρώσει οι περιορισμοί μολονότι τα κρούσματα παραμένουν σε υψηλά επίπεδα και ο Γερμανός υπουργός Υγείας Καρλ Λάουτερμπαχ έχει καλέσει τους πολίτες της χώρας να τηρούν προστατευτικά μέτρα.

BLOOMBERG

Έντονη ανησυχία επικρατεί στον κλάδο των μετάλλων

Οι πωλήσεις ρωσικών μετάλλων συνεχίζονται προς το παρόν καθώς δεν έχουν επιβληθεί στον κλάδο, τουλάχιστον έως τώρα, κυρώσεις. Οι βιομηχανίες ανά τον κόσμο αγωνιούν καθώς η παγκόσμια προσφορά ήταν μειωμένη και πριν από τον πόλεμο, το Χρηματιστήριο Μετάλλων του Λονδίνου ανησυχεί μήπως γεμίσουν οι αποθήκες του με ρωσικά μέταλλα που δεν θα μπορεί να διαθέσει και οι τιμές των μετάλλων ανεβαίνουν. Τον περασμένο μήνα το Χρηματιστήριο Μετάλλων του Λονδίνου (LME) ρώτησε 13 εκπροσώπους της βιομηχανίας του χαλκού κατά πόσον πρέπει να αποκλειστούν οι ρωσικές προμήθειες μετάλλου και οι 10 απάντησαν καταφατικά. Όταν όμως το ερώτημα ετέθη σχετικά με το νικέλιο και το αλουμίνιο, η

Οι εξαγωγές ρωσικών μετάλλων συνεχίζονται, αλλά ουδείς γνωρίζει για πόσο αυτό θα συνεχιστεί.

απάντηση ήταν αρνητική. Το LME, που πρέπει να πάρει την τελική απόφαση, ανακοίνωσε ότι δεν σκοπεύει να υιοθετήσει άλλες κυρώσεις πέραν όσων αποφάσισαν οι κυβερνήσεις που μέχρι στιγμής έχουν αφήσει αλώβητο τον τομέα των μετάλλων. Στις συζητήσεις που γίνονται, όμως, εκκλεισμένων των θυρών, οι βιομηχανίες εκφράζουν μεγάλη αγωνία για το αν θα

εξακολουθήσουν να προμηθεύονται από τη Ρωσία.

Πολλές βιομηχανίες που προμηθεύονται από ρωσικές εταιρείες δεσμεύονται από παλαιότερες συμφωνίες που έχουν ισχύ επί χρόνια. Αυξάνεται, όμως, ο αριθμός των βιομηχανιών που δηλώνουν πως θα διακόψουν τη συνεργασία με τις ρωσικές επιχειρήσεις και κάποιες προσπαθούν ήδη να απεμπλακούν. Δυσχεραίνεται, έτσι, περισσότερο η θέση των ρωσικών βιομηχανιών μετάλλου που προσπαθούν να πουλήσουν όση παραγωγή δεν καλύπτεται ήδη από συμβόλαια. Ενδέχεται, άλλωστε, να αναγκαστούν να διακόψουν την παραγωγή τους αν δεν έχει αλλάξει τίποτε όταν θα λήξουν τα συμβόλαιά τους. Για το LME ο κίνδυνος είναι να αρχίσει

να συσσωρεύεται μεγάλος όγκος μετάλλου στις αποθήκες του επειδή δεν θα το αγοράζει κανείς, με αποτέλεσμα να δημιουργούνται στρεβλώσεις στο παγκόσμιο εμπόριο των μετάλλων. Το πρόβλημα είναι πως ό,τι συμβαίνει στις εξαγωγές μετάλλων της Ρωσίας έχει ευρύτερες επιπτώσεις στις διεθνείς αγορές, καθώς η χώρα εξαγει μεγάλο όγκο νικελίου, παλλαδίου, αλουμινίου, χάλυβα και χαλκού. Οι τιμές όλων αυτών των μετάλλων έχουν εκτοξευθεί στα ύψη από τον Μάρτιο, μολονότι μέχρι στιγμής έχουν επιβληθεί κυρώσεις μόνον στον χάλυβα. Από τη στιγμή που οι Ευρωπαίοι ηγέτες άρχισαν να εξετάζουν νέο κύμα κυρώσεων κατά της Ρωσίας, η τιμή του χαλκού σημείωσε άνοδο 0,8% φτάνοντας στα 10.556,5 δολάρια ο τόνος.

Στο Χρηματιστήριο Μετάλλων του Λονδίνου υπάρχει ο φόβος ότι οι αποθήκες θα γεμίσουν με ρωσικά μέταλλα, που δεν θα αγοράζει κανείς.

Κυριακές χωρίς Ι.Χ. στις πόλεις, τηλεργασία και ταξίδια με τρένα

Να μειωθεί η κατανάλωση πετρελαίου και αερίου ζητεί η Διεθνής Υπηρεσία Ενέργειας

Των **CATRIN EINHORN**
και **LISA FRIEDMAN**
THE NEW YORK TIMES

Ο πόλεμος στην Ουκρανία έχει προκαλέσει την πρώτη παγκόσμια ενεργειακή κρίση αυτού του είδους και οι χώρες ανά τον κόσμο πρέπει να μειώσουν την κατανάλωση πετρελαίου και φυσικού αερίου. Στην προειδοποίηση αυτή προέβη η Διεθνής Υπηρεσία Ενέργειας (IEA), που σημειώτεον θεσπίστηκε το 1973 εν τω μέσω της πετρελαϊκής κρίσης για να διασφαλίσει τη σταθερότητα στην παγκόσμια αγορά ενέργειας. Οπως τόνισε, οι επιπτώσεις της ρωσικής εισβολής στην Ουκρανία αναμένεται να ενταθούν μέσα στους επόμενους μήνες, καθώς επίκειται το καλοκαίρι, στη διάρκεια του οποίου ο κόσμος ταξιδεύει και οδηγεί περισσότερο και τα αποθέματα καυσίμων βρίσκονται σε ιστορικά χαμηλά επίπεδα.

«Η μείωση της ζήτησης για ενέργεια είναι ένας τρόπος να αντιμετωπισθεί η κατάσταση χωρίς αύξηση της παραγωγής πετρελαίου», επισήμανε ο επικεφαλής της IEA Φατίχ Μπιρόλ, ενώ τόνισε πως η ενεργειακή κρίση θα ενταθεί και είναι διαφορετική από την έλλειψη πετρελαίου που επικράτησε το 1973, καθώς αυτή τη φορά η έλλειψη αφορά και το φυσικό αέριο και επηρεάζει τις μεταφορές και την ηλεκτρική ενέργεια. Επιπλέον, υπάρχει μεγάλη αλληλεξάρτηση ανάμεσα στις χώρες, με αποτέλεσμα όταν μειώνεται η προσφορά σε ένα επίπεδο να είναι μεγαλύτερος ο αντίκτυπος στην παγκόσμια

Η IEA προτείνει να μειωθούν τα εισιτήρια στα μέσα μαζικής μεταφοράς ώστε να αυξηθεί η χρήση τους.

αγορά. Επιπλέον, η IEA συνέστησε 10 άμεσα βήματα που πρέπει να κάνουν οι χώρες ώστε να διατηρήσουν κάποια αποθέματα πετρελαίου, όπως το να μειώσουν τα όρια ταχύτητας, να επιβάλουν τηλεργασία τρεις ημέρες την εβδομάδα και να ενθαρρύνουν τη χρήση των τρένων αντί των αεροπλάνων όπως είναι εφικτό.

Μεταξύ άλλων, προτείνει επίσης να καθιερωθούν οι Κυριακές χωρίς αυτοκίνητο στις πόλεις, ομαδικές μετακινήσεις με το ίδιο αυτοκίνητο και μείωση των εισιτηρίων στα μέσα μαζικής μεταφοράς ώστε να αυξηθεί η χρήση τους. Αν οι ανεπτυγμένες οικονομίες εφαρμόσουν τα

Αν οι ανεπτυγμένες οικονομίες εφαρμόσουν τα 10 μέτρα που προτείνει η IEA, εκτιμάται πως θα περιοριστεί η κατανάλωση πετρελαίου κατά 2,7 εκατ. βαρέλια την ημέρα, δηλαδή περίπου όσο είναι τα 2,5 εκατ. βαρέλια την ημέρα ρωσικού πετρελαίου που θα απουσιάσουν από τις αγορές του κόσμου τους επόμενους μήνες.

10 μέτρα, η IEA εκτιμά πως θα μειώσουν την κατανάλωση πετρελαίου κατά 2,7 εκατ. βαρέλια την ημέρα, δηλαδή περίπου όσο είναι τα 2,5 εκατ. βαρέλια την ημέρα ρωσικού πετρελαίου που θα απουσιάσουν από τις αγορές του κόσμου τους επόμενους μήνες.

Παράλληλα πρότεινε σειρά διαρθρωτικών και μακροπρόθεσμων αλλαγών, όπως το να δοθεί προτεραιότητα στην ανάπτυξη ηλεκτροκίνητων οχημάτων. Στην Ε.Ε., που εδώ και χρόνια εισάγει από τη Ρωσία περίπου το 40% του φυσικού αερίου και πάνω από το 25% του πετρελαίου που καταναλώνει, οι πολιτικές π-

γесίες έχουν ενθαρρύνει τους Ευρωπαίους να κάνουν οικονομία στη χρήση ενέργειας. «Ο καθένας μπορεί να κάνει κάτι», δήλωσε την περασμένη εβδομάδα η πρόεδρος της Κομισιόν Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν.

Στις ΗΠΑ, μία από τις σημαντικότερες πρωτοβουλίες για συζήτηση επί του θέματος ανέλαβε ο Μπιτ Ροθ, δήμαρχος της Χαβάης, που είναι ιδιαίτερα ευάλωτη στην εκτόξευση των τιμών της ενέργειας τώρα που ο Αμερικανός πρόεδρος απαγόρευσε τους ρωσικούς υδρογονάνθρακες. Η πολιτεία της Χαβάης έχει βασιστεί σε μεγάλο βαθμό στα ρωσικά καύσιμα και

το υψηλό κόστος διαβίωσης δυσκολεύει ήδη πολλές οικογένειες. Έτσι, ο κ. Ροθ επικρίνισε το αυτονόητο λέγοντας στους συμπολίτες του να μειώσουν την κατανάλωση πετρελαίου και φυσικού αερίου. «Δεν δίνουμε καμία εντολή», τονίζει ο κ. Ροθ, αλλά προσθέτει πως «για τη βελτίωση των οικονομικών μας και τη βελτίωση της κοινότητας μας, για τη βελτίωση της χώρας μας και του κόσμου, είναι λογικό να κάνουμε». Τα κυβερνητικά στελέχη δηλώνουν πως μακροπρόθεσμα οι ΗΠΑ πρέπει να κάνουν τη μετάβαση από τα ορυκτά καύσιμα στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.

Το λεπτότερο ρολόι στον κόσμο από τον οίκο Bulgari

Το πιο λεπτό ρολόι στον κόσμο σήμερα είναι το Octo Finissimo Ultra του ιταλικού οίκου πολυτελών κοσμημάτων Bulgari, σημειώνοντας νέο ρεκόρ, ενώ τιμάται 400.000 ευρώ. Ουσιαστικά εκτόπισε το μέχρι πρότινος λεπτότερο, που είναι δημιουργημα της Audemars Piguet, φέρει την επωνυμία Piaget Altiplano Ultimate Concept Watch, ενώ πρωτοεμφανίστηκε στη διεθνή αγορά το 2018. Το, δε, πάχος του δεν υπερβαίνει τα 2 μιλιμέτρ, κάτι το οποίο επιτεύχθηκε περιορίζοντας το βάρος του – κι αυτό έγινε χρησιμοποιώντας την κάσα του ρολογιού ως βασική πλάκα. Οπέρ σημαίνει ότι ελαχιστοποιείται η ανάγκη για έναν ξεχωριστό μηχανισμό εφόσον ολόκληρο το ρολόι είναι ο μηχανισμός και το καντράν βρίσκεται στο ίδιο πλαίσιο. Οπως αναφέρει ο συντάκτης Τζακ Φόρστερ σε σχετικό άρθρο του Bloomberg, που αρχικά δημοσιεύθηκε στην ειδικευμένη για ρολόγια ιστοσελίδα hodinkee.com, «πάντα πίστευα ότι το Piaget Altiplano Ultimate Concept Watch ήταν η τελευταία λέξη του επιπέδου ρολογιού και συνιστούσε μια σουρρεαλιστική εμπειρία το να το φοράς – μία από τις επιτυχέστερες περιγραφές που διάβασα ποτέ από αναγνώστη της hodinkee.com ήταν ότι περισσότερο θυμίζει φωτοτυπία

Το Octo Finissimo Ultra έχει πάχος 1,8 μιλιμέτρ και κοστίζει 400.000 ευρώ.

ρολογιού παρά κανονικό ρολόι. Κι αν εγώ ήμουν η Piaget, θα το εξελάμβανα ως κομπλιμέντο».

Αλλά ως γνωστόν, τα ρεκόρ δεν μένουν στην αιωνιότητα. Στις αρχές της εβδομάδας ο γνωστός οίκος κοσμημάτων και ορολογίων Bulgari ανακοίνωσε ότι δημιούργησε ένα ακόμα πιο λεπτό αντικείμενο πάχους μόλις 1,8 μιλιμέτρ, το Octo Finissimo Ultra. Και όπως γίνεται αντιληπτό, δεν πρόκειται για ένα ευρείας κατανάλωσης προϊόν. Ο οίκος κατασκεύασε μόλις δέκα κομμάτια. Ο Φραμπρίσιο Μπουσανμάτσα Στιλιάνι, εκτελεστικός διευθυντής Δημιουργίας Προϊόντων του Bulgari, είπε, αναφερόμενος στο ρολόι, πως πρόκειται μέχρι στιγμής για το δυσκολότερο έργο που ανέλαβαν. Προέθεσε ακόμα ότι υπήρξε η πιθανότητα το Octo Finissimo Ultra να γινόταν ακόμα λεπτότερο στο 1,5 μιλιμέτρ, αλλά αυτό είχε τον κίνδυνο να θυσιαστεί σε σημαντικό βαθμό το πόσο πρακτικό θα ήταν.

Ο οίκος Bulgari κατασκεύασε μόλις δέκα κομμάτια του Octo Finissimo Ultra.

Αξίζει να αναφερθεί πως το εν λόγω ρολόι ακολουθεί την ίδια βασική στρατηγική της Piaget, η οποία χρησιμοποιήθηκε για το Altiplano Ultimate Concept Watch. Με απλά λόγια, όλα τα εξαρτήματά του συμπίεστηκαν στον μέγιστο δυνατό βαθμό εντός του ίδιου πλαισίου, ενώ ειδικό-

τερα το πίσω μέρος της κάσας χρησιμοποιήθηκε ως η βάση του μηχανισμού. Μεταξύ των υλικών που χρησιμοποιήθηκαν ήταν το τιτάνιο και το καρβίδιο του βολφραμίου (υλικό σκληρότερο και πυκνότερο από τον χάλυβα), ενώ το λεπτότατο ρολόι έλαβε σάρκα και οστά σε συνεργασία του Bulgari με την εταιρεία Concepto. Κι ενώ η βασική ιδέα του να γίνει η κάσα του ρολογιού η βάση του μηχανισμού ήταν αναντικατάστατη, ο κ. Στιλιάνι επισήμανε πως, όταν παρουσιάστηκε από την Concepto το πρώτο σχέδιο ρολογιού, «το μόνο πρόβλημα ήταν ότι έμοιαζε με άλλο ρολόι».

Έτσι, αξίζει να αναφερθεί ότι το να κατασκευαστεί ένα τέτοιο πάρα πολύ λεπτό αντικείμενο φανερώνει μια μεγάλη προσπάθεια, η οποία συνίσταται στο να συμβιβαστεί το ακραίο επίπεδο στοιχείο με έναν εύλογο βαθμό ακρίβειας και αξιοπιστίας. Η θεμελιώδης ιδέα, όπως προαναφέρθηκε, χρονολογείται από το 1986, όταν η Audemars Piguet κατασκεύασε ένα αυτόματο ρολόι τουρμπιγιόν ονόματι caliber 2870 (ο μηχανισμός είναι ορατός από το καντράν και όχι από την πίσω πλευρά, ενώ η συνεχής κυκλική κίνηση παραπέμπει σε καρουζέλ και θεωρείται πως έχει τεχνική υπεροχή).

Στο πετρέλαιο της Βραζιλίας στρέφονται οι ΗΠΑ

Η Βραζιλία σχεδιάζει να αυξήσει την εξόρυξη πετρελαίου έπειτα από αίτημα των ΗΠΑ. Παράλληλα, η Αργεντινή επιδιώκει να ανεβάσει ταχύτητα στην άντληση σχιστολιθικού αερίου. Βασικός λόγος για τα σχέδια των δύο χωρών είναι η εκτόξευση του ενεργειακού κόστους, το οποίο παράλληλα ενισχύει τον πληθωρισμό, όπως σχετικώς αναφέρει η Deutsche Welle. Εμπόδιο στις επιδιώξεις Βραζιλίας και Αργεντινής είναι, ωστόσο, η έλλειψη κατάλληλων υποδομών. Από πλευράς της, η Ουάσινγκτον ελπίζει ότι το πετρέλαιο της Βραζιλίας θα μπορούσε να αντισταθμίσει εν μέρει τις ελλείψεις στην εισαγωγή ενέργειας από τη Ρωσία. Πέρυσι η Petrobras εξήγαγε 1,2 εκατομμύριο βαρέλια πετρελαίου, καθιστώντας τη Βραζιλία πρώτη χώρα σε εξαγωγές πετρελαίου στη Νότια Αμερική. Επειδή όμως η χώρα δεν διαθέτει κατάλληλα διυλιστήρια, είναι υποχρεωμένη να εισάγει, παρά τα υπάρχοντα αποθέματα, το 30% των αναγκών της σε καύσιμα. Ο Ροντρίγκο Λάινο, από το Ινστιτούτο Στρατηγικών Μελετών Πετρελαίου και Αερίου, εξηγεί: «Τους τελευταίους μήνες η Petrobras αύξησε την παραγωγή στα διυλιστήρια, αυξάνοντας παράλληλα κατά τι και τις εισαγωγές ελαφρού πετρελαίου που είναι απαραίτητο για την εύρυθμη λειτουργία των εγκαταστάσεων

της. Πληρώνουμε σήμερα το τιμήμα για την απουσία επενδύσεων στις υποδομές την τελευταία εξαετία».

Η Αργεντινή

Ανάλογα είναι και τα προβλήματα στη γεωτονική Αργεντινή λόγω ανεπάρκειας σύγχρονων υποδομών. Ειδικότερα, στην Παταγωνία εντοπίζονται τα δεύτερα σε όγκο αποθέματα σχιστολιθικού αερίου στον κόσμο. Ο υπουργός Ενέργειας της χώρας, Νταρίο Μαρτίνες, δήλωσε πρόσφατα ότι για την αύξηση παραγωγής αερίου δεν υπάρχουν περιορισμοί. Τα πράγματα δεν είναι τόσο εύκολα, επισμαίνει ο δημοσιογράφος, εξειδικευμένος σε ενεργειακά ζητήματα, Νικόλας Γκαρντίνι: «Η Αργεντινή δεν διαθέτει δίκτυο αγωγών για τη μεταφορά αερίου και πετρελαίου από τις περιοχές εξόρυξης στα λιμάνια. Γι' αυτόν τον λόγο δεν είναι σε θέση να καλύψει το κενό που δημιουργούν οι απώλειες σε εισαγωγές ρωσικής ενέργειας». Πέραν τούτου, οι επιπτώσεις του ουκρανικού πολέμου έχουν φθάσει και στη Λατινική Αμερική, η οποία περνάει χρόνια οικονομική κρίση, ο πληθωρισμός της τάξης του 50% αναμένεται να αυξηθεί ακόμη περισσότερο το επόμενο διάστημα.

ΑΝΑΛΥΣΗ

Του **ΣΕΡΑΦΕΙΜ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗ**

Το δολάριο ως υπερόπλο στον οικονομικό πόλεμο

Οι οικονομικές κυρώσεις εναντίον της Ρωσίας και οι αντιστροφες της Ρωσίας κατά της Δύσης είναι μέρος του οικονομικού πολέμου που πυροδότησε η εισβολή στην Ουκρανία. Οι πραγματικές συνέπειες δεν είναι άμεσες όσο η επέλαση τεωρακισμένων ή η εκτόξευση πυραύλων, αλλά είναι υπαρκτές. Η ορατή επιπτώση είναι η άνοδος τιμών στα καύσιμα, σε μέταλλα, τρόφιμα όπως τα σιτηρά και το καλαμπόκι, λιπάσματα. Μήπως όμως ο πόλεμος θα πλήξει βασικά νομίσματα ακόμη και το δολάριο; Μήπως υπάρχουν οι προϋποθέσεις για να εγκαταλειφθεί το αμερικανικό νόμισμα ως διεθνές εργαλείο για εμπόριο και συναλλαγματικά αποθέματα. Μπορεί στο εξής το μεγαλύτερο μέρος διεθνών συναλλαγών να γίνεται σε άλλα νομίσματα, όπως το ρούβλι, το κινεζικό «νόμισμα του λαού» ρενμίνι, η τουρκική λίρα, ίσως το ψηφιακό μπικνόν.

Προφανώς χρησιμοποιείται η οικονομία ως όπλο, όμως δεν είναι η πρώτη φορά που συμβαίνει. «Κατά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, οι Αμερικανοί είχαν “μπλοκάρι” ήδη από το 1941 τις εξαγωγές μετάλλων και πετρελαίου προς την Ιαπωνία» («Μια σύντομη ιστορία του Πολέμου», Margaret MacMillan, εκδόσεις Ψυχογιός).

Αυτή τη φορά, οι οικονομικές κυρώσεις κατά της Ρωσίας ήταν σημαντικές, στοχευμένες καθώς αφορούν τα κεφάλαια της χώρας στη Δύση, τη δυνατότητά της να έχει έσοδα από εξαγωγές, αλλά και τον πλούτο που απέσπασαν από τη χώρα οι φίλοι του δικτάτορα οι οποίοι απολαμβάνουν τα κλοπιμαία στη Δύση, σε καθεστώς ελευθερίας.

Ταυτόχρονα και η κυβέρνηση της Ρωσίας έλαβε μέτρα. Ουσιαστικά, οι ξένοι που είχαν αγοράσει μετοχές, ομόλογα, ακίνητα και άλλα περιουσιακά στοιχεία στη Ρωσία, δεν μπορούν να πωλήσουν. Χρειάζονται ειδική άδεια ώστε οι Αρχές να βεβαιωθούν ότι η πώληση περιουσιακών στοιχείων δεν οφείλεται σε «πολιτικές πιέσεις» – εννοούν από δυτικές κυβερνήσεις. Οποιαδήποτε συναλλαγή ανάμεσα σε ξένους και Ρώσους απαιτεί ειδική άδεια της κυβερνητικής Επιτροπής Ελέγχου Ξένων Επενδύσεων. Στο πλαίσιο των κυρώσεων ακούστηκαν και ιδέες, όπως οι συναλλαγές της Ρωσίας π.χ. με την Κίνα να πραγματοποιούνται σε κινεζικό νόμισμα, ενώ η κυβέρνηση της

Τουρκίας είχε προωθήσει στο παρελθόν την ιδέα εισαγωγές και εξαγωγές με φιλικές χώρες (Αζερμπαϊτζάν, Κατάρ) να γίνονται σε λίρες.

Μπορεί να εξοβελιστεί το δολάριο ΗΠΑ από τις διεθνείς συναλλαγές; Θεωρητικά ήδη έχει μειωθεί η σημασία του, επειδή το ευρώ αποκτά όλο και ανερχόμενη παρουσία ως νόμισμα για συναλλαγές και καταθέσεις.

Ωστόσο, το δολάριο παραμένει το κύριο παγκόσμιο νόμισμα, όχι επειδή οι ΗΠΑ διαθέτουν βαλυστοχυσούς πυραύλους. Αν ήταν έτσι, θα ήταν διεθνές νόμισμα και το ρούβλι. Η αλήθεια είναι ότι δεν υπάρχει εναλλακτική λύση στο δολάριο.

Το νόμισμα αυτό γίνεται δεκτό επειδή οι συναλλασσόμενοι άνθρωποι, εταιρείες, κράτη το εμπιστεύονται καθώς είναι πλήρως μετατρέψιμο σε οποιοδήποτε νόμισμα. Κινεί μια μεγάλη οικονομία που, α-

Οι συναλλασσόμενοι άνθρωποι, εταιρείες, κράτη το εμπιστεύονται, καθώς είναι πλήρως μετατρέψιμο σε οποιοδήποτε νόμισμα.

νεξάρτητα από τη συγκυρία και τις διακυμάνσεις, εκπροσωπεί σημαντικό μέρος της παγκόσμιας οικονομίας. Είναι δημοκρατική χώρα στην οποία οι σημαντικές αποφάσεις λαμβάνονται με βάση κανόνες, όχι τις ανάγκες και διαθέσεις ενός κλειστού κύκλου προσώπων.

Είναι πιθανό δικτατορικά καθεστώτα να φοβούνται ότι μπορούν να πληγούν με κυρώσεις, αποκλεισμό από συστήματα πληρωμών και αναζητούν εναλλακτικές λύσεις. Εφόσον όμως θα αποκλείουν επίσης το ευρώ, τη στερλίνα, το ελβετικό φράγκο, πρέπει να συναλλάσσονται με χρυσό ή ψηφιακά νομίσματα.

Η Ρωσία ως οικονομία πριν από την εισβολή είχε το μέγεθος της ισπανικής οικονομίας, τώρα είναι μικρότερη. Θα χρειαζόταν τη βοήθεια της Κίνας, η οποία όμως, όσο κι αν επιθυμεί να προωθήσει το νόμισμά της, παραμένει ο μεγαλύτερος αγοραστής ομολόγων του αμερικανικού δημοσίου, αποταμιεύει και έχει έσοδα από τόκους σε δολάρια.

Marketing and Channel Enablement

Supply Chain & Logistics

Vast Technology Portfolio

Scan the code to Learn More

Τα σιτηρά Ρωσίας και Ουκρανίας λείπουν ήδη από τις αγορές

Συνεχίζεται το ράλι των τιμών, φόβοι για ελλείψεις μετά το καλοκαίρι

Πριν από τη ρωσική εισβολή στην Ουκρανία, το ουκρανικό καλαμπόκι έπαιρνε τον δρόμο για τα λιμάνια της Μαύρης Θάλασσας, την Οδησό και το Μικολάιβ, και κατέληγε στις αγορές της Ασίας και της Ευρώπης. Τώρα, όμως, με τα λιμάνια να έχουν αποκλειστεί από τον πόλεμο, τα σιτηρά και τα δημητριακά των δύο χωρών συσσωρεύονται στα σιλό και μόνο ένα μικρό ποσοστό από όσα προορίζονταν για εξαγωγή πριν από τον πόλεμο φεύγει τελικά από τη χώρα και μεταφέρεται στις δρομολογικές μέσους της Ρουμανίας και της Πολωνίας. Εχοντας ήδη πληγεί από το έμφραγμα της εφοδιαστικής αλυσίδας, τις διαστημικές τιμές των ναύλων και τις ακραίες καιρικές συνθήκες, οι αγορές εμπορευμάτων και τροφίμων αντιμετωπίζουν συνεχή επιδείνωση χωρίς τα σιτηρά και τα δημητριακά της Ρωσίας και της Ουκρανίας, που αντιπροσωπεύουν περίπου το 25% του παγκόσμιου εμπορίου σιτηρών συνολικής αξίας 120 δισ. δολαρίων. Και οι τιμές των σιτηρών συνεχίζουν απρόσκοπτα την ανοδική πορεία τους, καθώς εντείνεται η ανησυχία για ενδεχόμενη ανεπάρκεια προσφοράς εξαιτίας της βιολογικής συνθήκης και των ακραίων καιρικών συνθηκών σε Ευρώπη και ΗΠΑ.

Σύμφωνα με το αμερικανικό υπουργείο Γεωργίας, είναι πραγματικά καλές και άριστες ποιότητας μόλις το 30% των σιτηρών της χειμερινής σοδειάς. Πρόκειται για το χαμηλότερο ποσοστό που έχει καταγραφεί αυτή την περίοδο του έτους εδώ και τρεις δεκαετίες. Σύμφωνα, άλλωστε, με τη γαλλική συμβουλευτική Agritel, σε διάφορες περιοχές της Ευρώπης έχει σημειωθεί παγετός ή βάρεις χιονοπτώσεις που έχουν προκαλέσει ανάλογα προβλήματα. Έτσι, τα προθεσμιακά συμβόλαια σιτηρών σημείωσαν χθες άνοδο 2,9% στα 1.039,25 δολάρια το μπουσέλ,

που ισοδυναμεί με συνολική άνοδο σχεδόν 6% μέσα στην εβδομάδα. Παράλληλα, το καλαμπόκι σημείωσε άνοδο 0,9%, μετά το άλμα 2,9% που κατέγραψε τη Δευτέρα όταν η Ουάσιγκτον ανακοίνωσε ότι εξήγαγε στην Κίνα περισσότερο από ένα εκατ. τόνους σιτηρών.

Η Ουκρανία είναι από τις πρώτες χώρες στον κόσμο σε εξαγωγές σιτηρών, δημητριακών και ηλιέλαιου. Πριν από τον πόλεμο εξήγε τουλάχιστον 5 εκατ. τόνους σιτηρών τον μήνα, αλλά από την αρχή του πολέμου εξάγει μόλις και μετά βίας 500.000 τόνους, που σύμφωνα με το ουκρανικό υπουργείο Γεωργίας ισοδυναμεί με απώλεια εσόδων ύψους 1,5 δισ. δολαρίων. Το κενό σπεύδουν να καλύψουν αναπτυσσόμενες χώρες όπως η Ινδία,

Σύμφωνα με το ουκρανικό υπουργείο Γεωργίας, οι απώλειες εσόδων από τη διακοπή των εξαγωγών εκτιμώνται σε 1,5 δισ. δολάρια.

που αλλάζει την παραδοσιακή πολιτική της να διατηρεί τεράστιους όγκους σιτηρών αποθηκευμένους στα σιλό της χώρας και μπαίνει δυναμικά στην παγκόσμια αγορά εξαγωγών προωθώντας ποσότητες-ρεκόρ σε όλα την Ασία. Στο μεταξύ, η Βραζιλία αυξάνει θεαματικά τις εξαγωγές της, οι οποίες τους πρώτους τρεις μήνες του έτους υπερβήσαν τα σχετικά μεγέθη του περασμένου έτους σε όλα τα είδη. Για πρώτη φορά έπειτα από τέσσερα χρόνια φορτία αμερικανικού καλαμπόκιου προορίζονται για την Ισπανία, ενώ η Αίγυπτος εξετάζει μια συμφωνία

Αν ο πόλεμος συνεχιστεί και το καλοκαίρι, όταν θα έπρεπε να αυξηθούν οι εξαγωγές από τη Μαύρη Θάλασσα, τότε θα έχουμε προβλήματα και θα αρχίσουμε να βλέπουμε ελλείψεις, προειδοποιούν αναλυτές της αγοράς σιτηρών.

ανταλλαγής δικών της λιπασμάτων με σιτηρά της Ρουμανίας. Παράλληλα διαπραγματεύεται την εισαγωγή σιτηρών από την Αργεντινή.

Όλες αυτές οι ανατροπές με την εισοδο ή την ενίσχυση της παρουσίας άλλων χωρών στην παγκόσμια αγορά εξαγωγών σιτηρών και τροφίμων δεν επαρκούν και πάλι για να αναπληρώσουν το κενό που δημιουργείται από την απουσία των ρωσικών και ουκρανικών εξαγωγών. Όπως τονίζει ο Νταν Μπας, πρόεδρος της εταιρείας ερευνών αγοράς αγροτικών προϊόντων AgResource, «μπορούμε να φέ-

ρουμε τα πάνω κάτω, αλλά αν ο πόλεμος συνεχιστεί και το καλοκαίρι, όταν θα έπρεπε να αυξηθούν οι εξαγωγές από τη Μαύρη Θάλασσα, τότε θα έχουμε προβλήματα και θα αρχίσουμε να βλέπουμε ελλείψεις».

Οι προμήθειες από εναλλακτικούς προμηθευτές έρχονται άλλωστε με υψηλότερο ναύλο, μεγαλύτερους χρόνους μεταφοράς αλλά και διαφορές στην ποιότητα, και το αποτέλεσμα είναι να επιταχύνεται περαιτέρω ο πληθωρισμός των τιμών των τροφίμων.

BLOOMBERG

Βέβαιη για τη ρωσική εισβολή ήταν η Citigroup

Η Τζέιν Φρέιζερ, διευθύνουσα σύμβουλος του χρηματοπιστωτικού κολοσσού της Citigroup, είχε έγκαιρα διαπιστώσει μαζί με τους στενούς συνεργάτες της ότι η κατάσταση στην Ουκρανία εκτρακνύεται, εξ ου και δεν περίμενε την εισβολή της Ρωσίας για να δράσει. Εβδομάδες πριν από το ξέσπασμα του πολέμου είχε ξεκινήσει η περιστολή των δραστηριοτήτων του ομίλου, εφόσον η κλιμάκωση της έντασης μεταξύ των δύο χωρών ήταν ορατή. Από τον Ιανουάριο η Citigroup ήταν έτοιμη να ανταποκριθεί στα νέα δεδομένα, όπως αναφέρει σχετικώς σε δημοσίευσμά του το ειδησεογραφικό πρακτορείο Bloomberg. Ειδικότερα, όπως ανέφερε η ίδια η τράπεζα, έχει περιορίσει

Η αμερικανική τράπεζα ξεκίνησε να περιορίζει την έκθεσή της στη ρωσική αγορά ήδη από τον Ιανουάριο.

την έκθεσή της στη ρωσική αγορά κατά 2 δισ. δολάρια το πρώτο τρίμηνο, συμπεριλαμβανομένων και παραγώγων, που σχετιζόνταν με τη χώρα και έφθαναν τα 300 εκατ. δολάρια. Αξίζει να επισημανθεί ότι αντιθέτως με όσα συμβαίνουν στην περίπτωση άλλων ανταγωνιστριών της, η Citigroup δεν παρουσίασε, σύμφωνα με τα λεγόμενά της, κάποια υλική ζημία από την προσπάθειά της να μειώσει τις δραστηριότητές της. «Ξεκινήσαμε να ε-

Η Citigroup έχει δεσμευθεί ότι τελικώς θα αποχωρήσει τόσο από την καταναλωτική τραπεζική όσο και από την εμπορική τραπεζική της Ρωσίας.

λατώνουμε προσεκτικά τις δραστηριότητές μας στη Ρωσία και την έκθεσή μας εκεί τον Ιανουάριο», διευκρύνισε η κ. Φρέιζερ.

Η Citigroup έχει δεσμευθεί ότι τελικώς θα αποχωρήσει τόσο από την καταναλωτική τραπεζική όσο και από την εμπορική τραπεζική της Ρωσίας. Σήμερα έχει δάνεια, περιουσιακά στοιχεία και άλλου είδους έκθεση στη χώρα, των οποίων η αξία ανέρχεται σε 7,8 δισ. δολάρια, ενώ

διατηρεί δεσμούς με τοπικές επιχειρήσεις, καθώς και την κεντρική τράπεζα. Το σύνολο της παρουσίας της αυτής την καθιστά και την τράπεζα με τη μεγαλύτερη έκθεση στη Ρωσία από το σύνολο των αμερικανικών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων. Πάντως, προσφάτως τα διοικητικά στελέχη της δήλωσαν πως θα συνεχίσουν την αναδίπλωση. Λόγου χάριν, τον Μάρτιο είχε αναφέρει το Bloomberg πως η Citigroup δεν κατόρθωσε να πωλήσει τις

ρωσικές της δραστηριότητες, αλλά οι προσπάθειες συνεχίζονται, όπως τόνισε η Τζέιν Φρέιζερ. Σημειωτέον πως πριν από την εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία στις 24 Φεβρουαρίου, ο όμιλος εξυπηρετούσε σχεδόν 1.200 εταιρικούς πελάτες στη χώρα, ενώ προχθές δήλωσε στους επενδυτές ότι σχεδόν 85% εξ αυτών ήταν τοπικές θυγατρικές μεγάλων πολυεθνικών με κεντρικά γραφεία είτε στις Ηνωμένες Πολιτείες είτε στη Γηραιά Ηπειρο.

Τις τελευταίες εβδομάδες τα στελέχη της Citigroup έχουν αποδυθεί σε έναν αγώνα να παρέχουν συμβουλευτικές υπηρεσίες στους προαναφερθέντες πελάτες ως προς το πώς θα περιορίσουν τις δραστηριότητές τους και θα διακόψουν τη λειτουργία τους. Η Τζέιν Φρέιζερ, η οποία προσφάτως ανέρρωσε από κορωνοϊό, δήλωσε ότι είχε μόλις επιστρέψει στις ΗΠΑ από ταξίδι, όπου συνάντησε πελάτες στην Ευρώπη και τη Μ. Ανατολή. «Οι προτεραιότητές τους τώρα σε επίπεδο στρατηγικής είναι η ανθεκτικότητά τους σε θέματα ασφάλειας, ενέργειας, τροφίμων, άμυνας, κυβερνοεπιθέσεων και λειτουργικότητας», επισήμανε η επικεφαλής της Citigroup. Τέλος, αναφέρεται ότι ο αμερικανικός τραπεζικός όμιλος εξακολουθεί να πληρώνει τους 3.000 υπαλλήλους του στη Ρωσία, κατά τις δηλώσεις του γενικού οικονομικού του διευθυντή Μάρκ Μείσιον, ενώ ήδη από πέρυσι είχε κάνει γνωστό ότι επιδιώκει να αποχωρήσει από τη λιανική τραπεζική εκεί.

BLOOMBERG

Υψηλές αποδοχές ακόμη και για φοιτητές στη Γουόλ Στριτ

Η μεγάλη ζήτηση επαγγελματιών με προσόντα στον κλάδο των χρηματοπιστωτικών και χρηματοπιστηριακών υπηρεσιών στη Γουόλ Στριτ οδηγεί τον κλάδο να προσφέρει υψηλές αποδοχές όχι μόνον σε έμπειρα στελέχη αλλά και σε νεοεισερχόμενους και μαθητευόμενους, που σε ορισμένες περιπτώσεις εισπράττουν και 15.000 ευρώ μηνιαίως. Όπως αναφέρει το Bloomberg, και οι τελευταίοι βλέπουν τις αμοιβές τους να εκτινάσσονται στα ύψη. Οι κορυφαίες επενδυτικές τράπεζες του κόσμου αύξησαν τις αμοιβές στη φετινή σεζόν της μαθητείας κατά 37,2% σε σχέση με πέρυσι, σύμφωνα με τα στοιχεία του ιστότοπου Wall Street Oasis, τα οποία επικαλείται το ειδησεογραφικό πρακτορείο και αναφέρει και το moneytview.gr. Οι μεγάλες αμερικανικές τράπεζες αντιμετωπίζουν σοβαρές δυσκολίες στις προσλήψεις, ακριβώς την ώρα που για τις περισσότερες ειδικότητες σπανίζουν οι εργαζόμενοι. Στο πεδίο δε των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών σημειώνονται πολλές παραιτήσεις ειδικά στα στελέχη χαμηλών βαθμίδων, που, ως γνωστόν, εργάζονται υπερντατικά επί ώρες, και συχνά φθάνουν και τις 100 την εβδομάδα. Η δυσарέσκεια και η εξάντληση είναι αναμενόμενα φαινόμενα.

Συν τοις άλλοις, έχει αναπτυχθεί και ένας ιδιότυπος ανταγωνισμός ανάμεσα στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και στις εταιρείες υψηλής τεχνολογίας, διότι

αναζητούν στελέχη από την ίδια δεξαμενή ταλέντων, δεδομένης της μεγάλης ανάπτυξης ψηφιακών τραπεζικών υπηρεσιών. Απλώς, οι όμιλοι υψηλής τεχνολογίας παρέχουν πιο χαλαρές και ευέλικτες συνθήκες εργασίας. Παράλληλα, βέβαια, άλλα πεδία όπως η διαχείριση ιδιωτικών επενδυτικών κεφαλαίων προσφέρουν καλύτερες αμοιβές. Αποπειρώμενες να προσλάβουν μαθητευόμενους για τα καλοκαιρινά προγράμματά τους, οι αμερικανικές τράπεζες και οι χρηματοπιστηριακοί οίκοι δίνουν μισθούς ακόμα και για όσους δεν έχουν τελειώσει το πανεπιστήμιο. Η χρηματοπιστηριακή εταιρεία Jane Street, για παράδειγμα, προσφέρει στους μαθητευόμενους μέσο μισθό 16.356 δολαρίων τον μήνα (περίπου 15.000 ευρώ) ή σχεδόν 200.000 δολάρια τον χρόνο. Ακόμα υψηλότεροι είναι οι μισθοί στα επενδυτικά κεφάλαια αντιστάθμισης κινδύνου, ενώ συνήθως η μαθητεία εκτείνεται σε 10-12 εβδομάδες. Στην εταιρεία Citadel, όπου μόνο το 0,8% από όσους κάνουν αίτηση εξασφαλίζουν μια θέση στο πρόγραμμα μαθητείας, ο μέσος μηνιαίος μισθός είναι 14.000 δολάρια ή και παραπάνω, ανολόγως καθκόντων. Τέλος, αριθμός-ρεκόρ 236.000 ατόμων έκαναν φέτος αίτηση για το πολύ ανταγωνιστικό πρόγραμμα της Goldman Sachs, ενώ αύξηση στις αιτήσεις διαπίστωσε και η Morgan Stanley.

ΑΝΑΛΥΣΗ

Της **ΛΙΖΑ ΤΖΟΥΚΑ** / REUTERS BREAKINGVIEWS

Η γκάφα της Gazprom διευκολύνει τη Γερμανία

Το ατόπημα της Ρωσίας βοηθάει τη Γερμανία να επιλύσει τα προβλήματά της με την ενεργειακή ασφάλεια. Στις αρχές της εβδομάδας η κυβέρνηση του Ολαφ Σολτς ανέλαβε τον έλεγχο των ευρωπαϊκών δραστηριοτήτων της ρωσικής Gazprom, δηλαδή της Gazprom Germania, αξίας 73 δισ. δολ., απόφου αποπειράθηκε να τις πωλήσει άνευ εγγυήσεων της διαδικασίας από το Βερολίνο. Η κίνηση αυτή ουσιαστικά διασφαλίζει ζωτικής σημασίας περιουσιακά στοιχεία, όπως οι εγκαταστάσεις αποθήκευσης φυσικού αερίου, χωρίς ωστόσο να απαιτούνται άμεσα οι δαπάνες μιας περιπλοκής ένδοξοποίησης. Διαμέσου της γερμανικής μονάδας της Gazprom, ο ενεργειακός κολοσσός φυσικού αερίου της Ρωσίας, είχε επί σειράν ετών στην ιδιοκτησία της μεγάλες αποθηκευτικές εγκαταστάσεις, οι οποίες θεωρούνται κρίσιμα στοιχεία για τη διασφάλιση επαρκών αποθεμάτων υδρογονανθράκων τόσο στη Γερμανία όσο και πέραν των συνόρων της. Κι αυτό δείχνει προφανώς μη πρακτικό αφ' ης στιγμής τον Φεβρουάριο η Ρωσία εισέβαλε στην Ουκρανία. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή επιδιώκει να καταρτίσει νομοθεσία βάσει της οποίας τα κράτη-μέλη θα πιστοποιούν ότι το να κατέχουν φορείς εκτός Ε.Ε. κρίσιμες υποδομές φυσικού αερίου δεν συνιστά απειλή για την ασφάλεια των προμηθειών τους. Παρά ταύτα, η διαδικασία εθνικοποίησης των αντίστοιχων περιουσιακών στοιχείων θα μπορούσε να αποβεί δαπανηρή και να αφήσει περιθώρια για δυνητικές δικαστικές διεκδικήσεις.

Η παράξενη απόπειρα του ομίλου Gazprom να διαθέσει προς πώληση τη γερμανική μονάδα της με αποδέκτριες δύο σχεδόν άγνωστες οντότητες υπό ρωσικό έλεγχο πρόσφερε στο Βερολίνο μια διέξοδο. Ο ενεργειακός κολοσσός δεν ενημέρωσε τους αρμοδίους για την πώληση, όπως διατείνεται η ίδια η γερμανική κυβέρνηση, γεγονός το οποίο της έδωσε το περιθώριο να παρέμβει και να θέσει υπό τον έλεγχό της τα επί μέρους περιουσιακά στοιχεία. Σημειωτέον πως σε αυτά συμπεριλαμβάνονται μεγάλες θυγατρικές στο Ηνωμένο Βασίλειο, στην Ελβετία και στην Τσεχία. Τα ανωτέρω υπάχθησαν στη διαχείριση

της Αρχής Ενέργειας της Γερμανίας έως και την 30ή Σεπτεμβρίου. Παρά το γεγονός ότι η τελική ιδιοκτησία εξακολουθεί να ανήκει στη ρωσική ενεργειακή εταιρεία, η Αρχή έχει το δικαίωμα να τοποθετεί και να απομακρύνει υπευθύνους και να ασκεί βέτο σε περιπτώσεις πωλήσεων περιουσιακών στοιχείων. Η κίνηση αυτή παρέχει στη Γερμανία ασφάλεια ως προς τις υποδομές ενέργειας. Συν τοις άλλοις μπορεί να προσφέρει και σταθερότητα σε παρόχους ενέργειας τύπου Wingas, η οποία ελέγχει μερίδιο το 20% στη γερμανική αγορά, αλλά και στην Gazprom Marketing & Trading, η οποία προμηθεύει το ένα πέμπτο του

Στα χέρια του Βερολίνου οι αποθήκες αερίου της Gazprom Germania μετά την απόφασή της να φύγει από τη Γερμανία.

φυσικού αερίου εμπορικής χρήσης στο Ηνωμένο Βασίλειο – κι αυτό θα επιτευχθεί διαβεβαιώνοντας την πελατεία τους πως η μητρική επιχείρηση τίθεται υπό τον έλεγχο της Δύσης. Επιπλέον, η γερμανική πρωτοβουλία δεν σχετίζεται με έξοδα, μιας και το Βερολίνο δεν προέβη σε απαλοτιστική περιουσιακών στοιχείων της Gazprom. Εντούτοις, η γερμανική πρωτοβουλία δεν λύνει το θέμα της ιδιοκτησίας.

Το Βερολίνο εξέταζε το ενδεχόμενο να εθνικοποιήσει τα εντός Γερμανίας περιουσιακά στοιχεία και της Gazprom και της Rosneft, σύμφωνα με σχετικό δημοσίευμα της γερμανικής εφημερίδας Handelsblatt. Νομικά είναι εφικτό, αλλά απαιτεί υψηλότατη αποζημίωση. Η Gazprom Germania έχει αθροιστικά περιουσιακά στοιχεία 8,4 δισ. ευρώ και κεφάλαια 2,2 δισ. ευρώ το 2020, βάσει επίσημων στοιχείων. Πάντως, μια εναλλακτική επιλογή θα ήταν να εξερευνηθούν νέοι ιδιοκτήτες για τα εν λόγω περιουσιακά στοιχεία, δηλαδή πείθοντας επενδυτές να αποκτήσουν κάτι που προηγουμένως ελεγχόταν από τον ρωσικό κολοσσό.

Αμερικανοί τουρίστες γεμίζουν φέτος τα ελληνικά ξενοδοχεία

Ρεκόρ αριθμού πτήσεων – Στο 70% του 2019 έφτασαν οι ενεργές αεροπορικές κρατήσεις

Του **ΗΛΙΑ Γ. ΜΠΕΛΛΟΥ**

Πυκνώνουν οι ενδείξεις πως ο τουρισμός από τις Ηνωμένες Πολιτείες προς την Ελλάδα φέτος θα προσεγγίσει τα επίπεδα του 2019 και ενδεχομένως και να τα ξεπεράσει, εφόσον αρθούν οι διενθείς γεωπολιτικές αβεβαιότητες. Ωστόσο, το όφελος για τις ελληνικές τουριστικές επιχειρήσεις και την εθνική οικονομία θα είναι πολύ μεγαλύτερο, αφού με βάση τα στοιχεία του 2021 οι Αμερικανοί έχουν διπλασιάσει τη μέση κατά κεφαλήν δαπάνη ανά ταξίδι κοντά στα 1.500 δολάρια το άτομο. Ποσό που αφορά μόνο τις δαπάνες στην αγορά και δεν περιλαμβάνει αεροπορικά εισιτήρια και διαμονή στα ξενοδοχεία. Ήδη στα μεγάλα κεντρικά αθηναϊκά ξενοδοχεία, στους αρχαιολογικούς χώρους και τα μουσεία της Αττικής η παρουσία τους γίνεται εύκολα αισθητή, περισσότερο ίσως από κάθε άλλη χρονιά.

Είναι χαρακτηριστικό πως στα τέλη Μαρτίου, σύμφωνα με στοιχεία που επεξεργάστηκε το Ινστιτούτο του Συνδέσμου Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων, οι ενεργές αεροπορικές κρατήσεις για ταξίδια από την Αμερική στην Ελλάδα έχουν φτάσει στο 70% εκείνων την αντίστοιχη στιγμή του 2019. Μάλιστα η Ελλάδα εμφανίζεται να έχει ανακτήσει το μεγαλύτερο ποσοστό της ταξιδιωτικής κίνησης από τις ΗΠΑ σε σχέση με τους ανταγωνιστικούς μεσογειακούς προορισμούς και συγκεκριμένα την Ισπανία, την Ιταλία και την Πορτογαλία. Πρόσφατη έρευνα της Tourix, η οποία είναι ο συμβουλευτικός βραχίονας της Google για τον κλάδο, δείχνει πως οι περισσότερες αναζητήσεις για τουριστικούς προορισμούς στην Ελλάδα προέρχονται από τις Ηνωμένες Πολιτείες και ακολουθούν εκείνες από τη Βρετανία, τη Γαλλία και τη Γερμανία. Το 2019 οι ταξιδιωτικές εισπράξεις από τις ΗΠΑ ακολουθούσαν μόνον αυτές από τη Γερμανία και τη Βρετανία.

Δεν πρέπει λοιπόν να αποτελεί έκπληξη το γεγονός πως μεγάλες αμερικανικές αεροπορικές εταιρείες έχουν αυξήσει τις απευθείας πτήσεις τους προς την Ελλάδα. Πρόκειται για ρεκόρ αριθμού πτήσεων, αφού αν συμπεριληφθούν και οι πτήσεις της Emirates, από τον Μάιο και μετά θα υπάρχουν τουλάχιστον εννέα καθημερινά δρομολόγια από τη Νέα Υόρκη, τη Βοστώνη, την Ατλάντα, το Σικάγο, τη Φιλαδέλφεια και την Ουάσινγκτον, ενώ στην κορύφωση της καλοκαιρινής περιόδου η Delta θα αυξήσει τις εβδομαδιαίες πτήσεις από το αεροδρόμιο JFK της Νέας Υόρκης από 7 σε 11. Υπολογίζεται πως αυτό μεταφράζεται σε 22.000 περίπου θέσεις εβδομαδιαίως για μεταφορές από τις Ηνωμένες Πολιτείες στην Ελλάδα.

Όπως εξηγούν πηγές της ελληνικής τουριστικής βιομηχανίας, μια σειρά παραμέτρων ενισχύει την κίνηση από την άλλη πλευρά του Ατλαντικού. Κατ' αρχάς η Ελλάδα έχει πάψει να αποτελεί το μαύρο

Ήδη στα μεγάλα κεντρικά αθηναϊκά ξενοδοχεία, στους αρχαιολογικούς χώρους και στα μουσεία της Αττικής η παρουσία των Αμερικανών τουριστών γίνεται εύκολα αισθητή, περισσότερο ίσως από κάθε άλλη χρονιά.

Οι Αμερικανοί έχουν διπλασιάσει τη μέση κατά κεφαλήν δαπάνη ανά ταξίδι κοντά στα 1.500 δολάρια το άτομο.

πρόβατο της Ευρώπης και από αρνητικό παράδειγμα κατά την προηγούμενη δεκαετία έχει εξελιχθεί σε success story οικονομικής ανάκαμψης, πολιτικής σταθερότητας αλλά και διαχείρισης της υγειονομικής κρίσης βάσει των χειρισμών του πρώτου κύματος της πανδημίας. Δεύτερον, οι Αμερικανοί ταξιδιώτες που επιπλέον την Ευρώπη για διακοπές έχουν ιδιαίτερα αυξημένο ενδιαφέρον για πολιτιστικό τουρισμό και η πλαθώρα αρχαιολογικών χώρων στην Ελλάδα, σε συνδυασμό με την πλούσια ιστορία της, την κατατάσσει στις κορυφαίες επιλογές.

Τρίτον, ιδιαίτερη προσπάθεια έχει καταβληθεί από την ελληνική κυβέρνηση και ειδικότερα τον πρωθυπουργό και τον υπουργό Τουρισμού για την προβολή της χώρας και των επιτευγμάτων της σε μεγάλα αμερικανικά μέσα ενημέρωσης, ενώ παράλληλα έχει γίνει εντατική δουλειά και σε επίπεδο προωθητικών ενεργειών με πρωτοβουλίες του υπουργού Τουρισμού Βασίλη Κικίλια, αλλά και του ιδιωτικού τομέα. Τέταρτον, φέτος που ακόμα η πανδημία δεν έχει υποχωρήσει, τα ταξίδια μεταξύ των δύο χωρών ευνοούνται και από το γεγονός πως έχουν πλέον αρθεί αντικίνητρα, όπως η επιβολή χαραντίνας, ενώ η Ελλάδα έχει επίσης αναγνωρίσει τα πιστοποιητικάμβολιασμού των Ηνωμένων Πολιτειών.

Πέμπτον, ιδιαίτερα σημαντική για το τουριστικό ρεύμα από τις ΗΠΑ προς την Ελλάδα είναι και η αναβάθμιση του ελληνικού τουριστικού προϊόντος και υπηρεσιών τα τελευταία έτη. Είναι εμφανές άλλωστε στα τουριστικά γραφεία πως η

συντηρητική πλειονότητα των Αμερικανών επισκεπτών επιλέγει για διαμονή στα ξενοδοχεία πέντε αστέρων.

Οι βασικοί προορισμοί που έλκουν τους Αμερικανούς με βάση τα μέχρι στιγμής δεδομένα του Ινστιτούτου του Συνδέσμου Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων, αλλά και των πρακτόρων που εμπλέκονται στην αγορά αυτή, είναι το νότιο Αιγαίο με βασικότερους προορισμούς τη Μύκονο και τη Σαντορίνη. Ωστόσο σημαντικό ρεύμα διαπιστώνεται πλέον και προς την Κρήτη και τη Ρόδο, ενώ τουλάχιστον δύο τρεις διανυκτερεύσεις πραγματοποιούνται στην Αττική. Είναι χαρακτηριστικό πως ξενοδοχειακά συγκροτήματα της Αττικής Ριβιέρας, των οποίων το πελατολόγιο περιελάμβανε τα προηγούμενα χρόνια σημαντικό αριθμό Ρώσων και Ουκρανών αναφέρουν στην «Κ» πως ήδη η ύφεση που έχει προκαλέσει σ' αυτές τις αγορές ο πόλεμος στην Ουκρανία έχει υπερκαλυφθεί από τις κρατήσεις των Αμερικανών.

Θέλουν να γίνει Σουνδία η Ελλάδα, αλλά χωρίς υψηλή φορολογία

Της **ΔΕΣΠΟΙΝΑΣ ΚΟΝΤΗ**

Σουνδικό μοντέλο διακυβέρνησης αλλά χωρίς υψηλούς φόρους προτιμά σχεδόν 1 στους 2 Έλληνες, με ένα σημαντικό ποσοστό να θεωρεί πως η φορολογία πρέπει να είναι χαμηλή έστω και αν υπάρχει λιγότερη κρατική μέριμνα. Αυτό αναδεικνύει, μεταξύ άλλων, έρευνα της διαNE-Osis με τίτλο «Τι πιστεύουν οι Έλληνες - 2022», την οποία διεξήγαγε η εταιρεία ερευνών Marc το διάστημα από τις 26 Ιανουαρίου - 5 Φεβρουαρίου 2022.

Σύμφωνα με την έρευνα, πάνω από τους μισούς Έλληνες (54,4%) προτιμούν τη χαμηλή φορολογία έναντι ενός ισχυρού κράτους πρόνοιας και την ίδια στιγμή το 49,9% πιστεύει ότι η Σουνδία, ένα χώρα με πολύ υψηλή φορολογία και ισχυρό κράτος πρόνοιας, έχει το καλύτερο μοντέλο διακυβέρνησης.

Εξάλλου, οι 3 σημαντικότεροι παράγοντες που επηρεάζουν την οικονομική ανάπτυξη είναι η μείωση της φορολογίας (44,2%), η μείωση της γραφειοκρατίας (32,9%) και η ταχύτερη απονομή της δικαιοσύνης (30,2%).

Την ίδια στιγμή, μοιρασμένες είναι οι απόψεις όσον αφορά τον ρόλο του κράτους στη λειτουργία της οικονομίας, με αφορμή και τις κρατικές παρεμβάσεις για τη στήριξη της οικονομικής δραστηριότητας και την ελάττωση των επιπτώσεων της πανδημίας. Έτσι, ενώ τον Δεκέμβριο του 2019, σχεδόν 6 στους 10 συμφωνούσαν (58,2%) πως το «κράτος παρεμβαίνει υπερβολικά και δεν επιτρέπει στον ιδιωτικό τομέα της οικονομίας να δημιουργήσει πλούτο και θέσεις εργασίας», τώρα το ποσοστό αυτό πέφτει στο 45,4%. Από την άλλη, μόλις το 37,4% εκτιμούσε το 2019 πως το «κράτος δεν επεμβαίνει αρκετά επιτρέποντας στον ιδιωτικό τομέα να δρα ανεξέλεγκτα», άποψη με την οποία συμφώνησε το 45,4%

των ερωτηθέντων το 2022. Μισωτάτη εργασία στον δημόσιο τομέα, ήταν η απάντηση που έδωσε το 36,4% σε ερώτηση για το είδος της δουλειάς που θα επέλεγε, έναντι 19,5% που προτιμά τη μισωτάτη εργασία στον ιδιωτικό τομέα και 29,2% που θα ήθελε να δουλεύει ως ελεύθερος επαγγελματίας. Μάλιστα, η έρευνα κατέγραψε και το υψηλότερο ποσοστό προτιμήσεων για εργασία στο Δημόσιο από το 2016, γεγονός που σημαίνει ότι η δουλειά στο Δημόσιο εξακολουθεί να είναι στις πρώτες επιλογές των Ελλήνων.

Από την άλλη, οι Έλληνες δεν είναι ιδιαίτερα ικανοποιημένοι από το εργασιακό τους περιβάλλον με σχεδόν 4 στους 10 να δηλώνουν ότι οι συνθήκες εργασίας έχουν χειροτερέψει το τελευταίο διά-

Τι δείχνει η έρευνα της διαNEOsis. Πρώτη επιλογή των Ελλήνων για δουλειά παραμένει το Δημόσιο.

στημα και μόλις το 14,9% να απαντά πως αυτές έχουν βελτιωθεί. Αυτό αντικατοπτρίζεται και στην επιθυμία της πλειοψηφίας των Ελλήνων να φύγουν στο εξωτερικό σε περίπτωση που έβρισκαν μία δουλειά με καλύτερες αποδόσεις και συνθήκες. Έτσι, το 57,9% των Ελλήνων απαντά θετικά σε ένα τέτοιο ενδεχόμενο εκ των οποίων το 38,1% εμφανίζεται απόλυτα σίγουρο σε περίπτωση που είχε μία καλύτερη επαγγελματική ευκαιρία. Στις νεαρές ηλικίες 17-24 ετών το ποσοστό αυτό ανεβαίνει ακόμη περισσότερο στο 77,1% και παραμένει εξίσου υψηλό στις νεαρές ηλικίες μεταξύ 25-39 ετών (71,9%).

Σύμφωνα με την έρευνα, το 57,9% των Ελλήνων θα έφευγε στο εξωτερικό αν έβρισκε μία δουλειά με καλύτερες αποδόσεις και συνθήκες. Το ποσοστό αυτό ανεβαίνει στο 77,1% στις νεαρές ηλικίες (17-24 ετών).

Ενα εκατομμύριο θέσεις για Γαλλία από την Aegean

Του **ΔΗΜΗΤΡΗ ΔΕΛΕΒΕΓΚΟΥ**

Τον πιο σημαντικό προορισμό για την TUI France αποτελεί η Ελλάδα, με την Aegean να συνιστά βασικό εταίρο της γαλλικής θυγατρικής του ευρωπαϊκού ταξιδιωτικού ομίλου. Η ελληνική αεροπορική έχει συμπληρώσει 20 χρόνια συνεργασίας με την TUI France που θέτει τον πήχη, φέτος, για μεταφορά 100.000 Γάλλων πελατών του στην Ελλάδα, όπως ανέφερε την Παρασκευή ο διευθύνων σύμβουλος της εταιρείας, Dirk Van Holsbeke, σε εκδήλωση για τη συμπλήρωση 20 χρόνων συνεργασίας μεταξύ της Aegean και της γαλλικής εταιρείας. «Η Aegean αντιπροσω-

Η ελληνική αεροπορική μετράει 20 χρόνια συνεργασίας με την TUI France.

πείει το 41% των διαθέσιμων θέσεων μας στην Ελλάδα, αποτελώντας τον τρίτο πιο σημαντικό αεροπορικό εταίρο μας», σημειώσε ο κ. Holsbeke. «Η συνεργασία μας με την Aegean ξεκίνησε το 2002 μέσω της επωνυμίας Marmara που πραγματοποιούσε ναυλωμένες πτήσεις σε Αθήνα και Ηράκλειο. Επρόκειτο, τότε, για τον πρώτο tour operator στην Ελλάδα που διέθετε προγραμματισμένες πτήσεις προς την Ελλάδα σε μεγάλη κλίμακα», πρόσθεσε.

Για την Aegean η γαλλική αγορά είναι κομβικής σημασίας, με την αεροπορική να διαθέτει το φετινό καλοκαίρι 1 εκατομμύριο θέσεις, αριθμός αυξημένος κατά 10% συγκριτικά με το 2019. Από το 2002 έως σήμερα, η αεροπορική, μέσω της συνεργασίας με την TUI, έχει με-

Σύμφωνα με στοιχεία της TUI, σε σύγκριση με το καλοκαίρι του 2021 οι κρατήσεις με προορισμό την Ελλάδα για το φέτος εμφανίζουν τριπλήφια άνοδο, με τις κορυφαίες ελληνικές περιοχές για τους Γάλλους να είναι η Αθήνα, η Κρήτη, η Κως, η Ρόδος και η Κέρκυρα.

ταφέρει στην Ελλάδα 3 εκατ. τουρίστες και συνολικά 10 εκατ. ταξιδιώτες κατά τη δραστηριοποίησή της στη Γαλλία.

Όπως σημειώσε ο διευθύνων σύμβου-

λος της Aegean Δημήτρης Γερογιάννης, το 2002, έτος έναρξης της συνεργασίας της αεροπορικής με την TUI France, ο αερομεταφορέας εξυπηρετούσε 10 προ-

ορισμούς στη Γαλλία, μεταφέροντας μερικές χιλιάδες επιβάτες. «Μέσω συνεχών και σταθερών επενδύσεων στη γαλλική αγορά, το 2022 θα υλοποιεί 95 απευθείας πτήσεις ανά εβδομάδα σε 10 πόλεις της Γαλλίας (Μπορντό, Βρέστη, Ντοβίλ, Λιλ, Λυών, Μασσαλία, Νάντη, Νίκαια, Παρίσι, Τουλούζη) και σε επτά ελληνικούς προορισμούς (Αθήνα, Κέρκυρα, Ηράκλειο, Καλαμάτα, Μύκονος, Ρόδος και Θεσσαλονίκη)», ανέφερε ο κ. Γερογιάννης. Η ελληνική αεροπορική διαθέτει και αεροπλάνο στη βάση του αεροδρόμιου «Ελντ ντε Γκωλ» στο Παρίσι.

Βάσει των προκταρήσεων για το 2022 της TUI France, που έχει στο χαρτοφυλάκιό της για τη φετινή χρονιά 15 Club Marmara και Club Looka (βρίσκονται σε όλη την Ελλάδα), όπως και το νέο Club Looka Out of the Blue στην Κρήτη, η Ελλάδα αποτελεί τον πιο ευπώλοτο προορισμό. Σε σύγκριση με το καλοκαίρι του 2021, οι κρατήσεις με προορισμό την Ελλάδα για το φετινό θέρος εμφανίζουν τριπλήφια άνοδο, με τις κορυφαίες ελληνικές πόλεις για τους Γάλλους να είναι η Αθήνα, η Κρήτη, η Κως, η Ρόδος και η Κέρκυρα. Η κατά 100% θυγατρική του μεγαλύτερου ευρωπαϊκού ταξιδιωτικού ομίλου προσφέρει συνολικά, σε συνεργασία με την Aegean, 24 αεροπορικές συνδέσεις από 12 αεροδρόμια.

Πραγματικό πόντος μία σύντομη αναδρομή στην τελευταία εικοσαετία, ο κ. Γερογιάννης ανέφερε ότι το 2002 η Aegean αποτελούσε μία νέα αεροπορική εταιρεία με 16 αεροσκάφη «αλλά αποφασισμένη να πετύχει». «Σήμερα, η Aegean διαθέτει τέσσερις φορές το μέγεθος του στόλου που είχε τότε και εξυπηρετεί έξι φορές περισσότερους επιβάτες. Συνεχίζουμε να αναπτυσσόμαστε», σημείωσε ο CEO της αεροπορικής.

Εως και 11% του τζίρου των ξενοδοχείων οι πράσινες επενδύσεις

Οι 3 στους 4 ιδιοκτήτες ξενοδοχείων θεωρούν την υιοθέτηση πρακτικών βιωσιμότητας το «κλειδί» για το μέλλον της επιχειρησής τους και 8 στους 10 εκδηλώνουν ενδιαφέρον για την απόκτηση πιστοποιήσις βιωσιμότητας. Όμως οι 6 στους 10 δεν θεωρούν ικανοποιητικό το επίπεδο γνώσεων τους σχετικά με τις πρακτικές βιωσιμότητας. Ωστόσο, ήδη οι συνολικές ετήσιες επενδύσεις σε πρακτικές για την προστασία του περιβάλλοντος κυμαίνονται από 8% έως 11% του τζίρου των ξενοδοχείων.

Αυτά είναι μερικά από τα ευρήματα έρευνας πεδίου για την περιβαλλοντική βιωσιμότητα των 10.000 ελληνικών ξενοδοχείων που έγινε με συνεργασία του Ινστιτούτου Τουριστικών Ερευνών και Προβλέψεων (ΙΤΕΠ) και της Google στο πλαίσιο της επιτάχυνσης του βιώσιμου μετασχηματισμού του τουριστικού κλάδου της Ελλάδας.

Το ποσοστό των ξενοδοχείων που παρακολουθεί τις εκπομπές άνθρακα κυμαίνεται από 8% έως 31%. Αλλά εκείνα τα ξενοδοχεία που είναι μέλη αλυσίδων, όπως και τα πιστοποιημένα ξενοδοχεία, βρίσκονται στις πρώτες θέσεις, ενώ στον αντίποδα βρίσκονται τα ξενοδοχεία σε πόλεις εκτός Αθénas και Θεσσαλονίκης καθώς και στα λιγότερο δημοφιλή νησιά.

Επιπλέον, τα ποσοστά των ξενοδοχείων που αναγνωρίζουν τη σημασία υιοθέτησης πρακτικών βιωσιμότητας για το μέλλον της επιχειρησής τους κυμαίνονται

από 67% έως 89%. Τα πιστοποιημένα ξενοδοχεία, τα μεγάλα και μεσαία καταγράφουν τις καλύτερες επιδόσεις, ενώ στον αντίποδα βρίσκονται τα ξενοδοχεία στα λιγότερα δημοφιλή νησιά όπως και αυτά που είναι ατομικές επιχειρήσεις. Έτσι, το ποσοστό των ξενοδοχείων που στοχεύουν στη μείωση των εκπομπών άνθρακα είναι αντιστρόφως ανάλογο με το μέγεθός τους.

Κατά μέσον όρο, περισσότεροι από τους μισούς ξενοδόχους παραδέχονται

Οκτώ στους δέκα ιδιοκτήτες μονάδων εκδηλώνουν ενδιαφέρον για απόκτηση πιστοποίησης βιωσιμότητας.

ότι έχουν μέτρια γνώση στα θέματα της περιβαλλοντικής βιωσιμότητας. Μόνο στα μεγάλα ξενοδοχεία, στα ξενοδοχεία που ανήκουν σε αλυσίδες και στα πιστοποιημένα ξενοδοχεία οι επιχειρηματίες δηλώνουν ότι έχουν ικανοποιητικές γνώσεις αυτών των θεμάτων. Συνεπώς δεν αποτελεί έκπληξη το γεγονός ότι στην έρευνα καταγράφεται ιδιαίτερα υψηλό ποσοστό ξενοδοχείων οι οποίοι θα ήθελαν να ενημερωθούν περαιτέρω σε θέματα βιώσιμων πρακτικών που θα μπορούσαν να εφαρμόσουν στα ξενοδοχεία τους.

must
01/05

ΜΕ ΤΗΝ ΣΗ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΚΡΙΣΤΗ
ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ
BETTER THAN EVER

SOUL SEARCHING

ΒΟΥΤΙΑ ΣΤΙΣ ΠΡΩΤΕΣ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΝΕΣ ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΕΣ ΚΑΙ
ΣΤΙΣ ΧΡΥΣΕΣ ΑΜΜΟΥΔΙΕΣ ΜΕ ΦΩΤΕΙΝΑ ΧΡΩΜΑΤΑ,
ΕΜΠΡΙΜΕ PRINTS, CHUNKY ΣΑΝΔΑΛΙΑ ΚΑΙ FLAT MULES

Καλύτερο και από το 2019 αναμένεται το 2022 για Airbnb

Ο τζίρος των βραχυχρόνιων μισθώσεων στην Ελλάδα θα ξεπεράσει το 1,4 δισ. ευρώ

Του **ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΣΑΝΟΓΛΟΥ**

Πάνω από 1,4 δισ. ευρώ αναμένεται ότι θα είναι ο τζίρος του τομέα της βραχυ-χρόνιας μισθώσης κατά τη διάρκεια του 2022, ξεπερνώντας το αντίστοιχο μέγεθος του 2019, σε μια ακόμα ένδειξη της ανάκαμψης της αγοράς μετά την πανδημία. Σύμφωνα με παρουσίαση της Μάρθα Γουίλσον, επικεφαλής της AirDNA για την ελληνική αγορά, στο πλαίσιο του 4ου ετήσιου συνεδρίου BNB Conference, ήδη από το 2021 είχε καλυφθεί το 94,4% του τζίρου του 2019, καθώς το σχετικό ποσό υπολογίζεται ότι διαμορφώθηκε σε 1,33 δισ. ευρώ, έναντι 790 εκατ. ευρώ το 2020.

Όπως ανέφερε η κ. Γουίλσον, οι προοπτικές της ελληνικής αγοράς βραχυχρόνιων μισθώσεων είναι οι καλύτερες πανευρωπαϊκά, με δεδομένο ότι οι κρατήσεις που είχαν γίνει μέχρι την 1η Μαρτίου για την καλοκαιρινή περίοδο, κινούνται σε επίπεδο 232% υψηλότερο σε σχέση με πέρυσι. Ακολουθούν χώρες όπως η Πορτογαλία (196%), η Κροατία (151%), η Ιταλία (117%) και η Ισπανία (98%).

Με βάση τα σχετικά στοιχεία, η Κρήτη σημειώνει αύξηση κρατήσεων κατά 306%, τα Δωδεκάνησα κατά 302% και η Αθήνα κατά 248%. Ακολουθούν οι Κυκλάδες με άνοδο κατά 233% και τα Ιόνια Νησιά με αύξηση κατά 230%. Αντίστοιχα, αύξηση καταγράφουν και οι τιμές ανά διανυκτέρευση, με τη μεγαλύτερη να παρατηρείται στις Σποράδες με 26%. Αυξήσεις κατά 19% παρατηρούνται και στην Πελοπόννησο, ενώ στην Αθήνα, η ετήσια άνοδος της τιμής ανά διανυκτέρευση αγγίζει το 12%. Στον αντίποδα, στις Κυκλάδες οι τιμές είναι οριακά χαμηλότερες από πέρυσι.

Πάντως, σύμφωνα με την κ. Γουίλσον, τα στοιχεία αυτά είναι προσωρινά και είναι πολύ πιθανό να διαφοροποιηθούν όσο πλησιάζουν οι καλοκαιρινοί μήνες, όταν η Ελλάδα καταγράφει το 60% της

ετήσιας ζήτησης για καταλύματα βραχυ-χρόνιας μισθώσης.

Παράλληλα, οι επιδόσεις της ελληνικής αγοράς έχουν αρχίσει να ξεπερνούν πλέον και το 2019, το τελευταίο έτος πριν από την πανδημία. Ειδικότερα, τον φετινό Φεβρουάριο η ελληνική αγορά βραχυχρόνιων μισθώσεων κατέγραψε αύξηση της ζήτησης (με βάση τις κρατήσεις που έγιναν) κατά 28% σε σχέση με τον αντίστοιχο μήνα του 2019. Ο αντίστοιχος ευρωπαϊκός μέσος όρος ήταν 21%, επιβεβαιώνοντας την τάση που έχει παρατηρηθεί από τον περασμένο Οκτώβριο και μετά. Συγκεκριμένα, κατά το διάστημα αυτό (Οκτώβριος

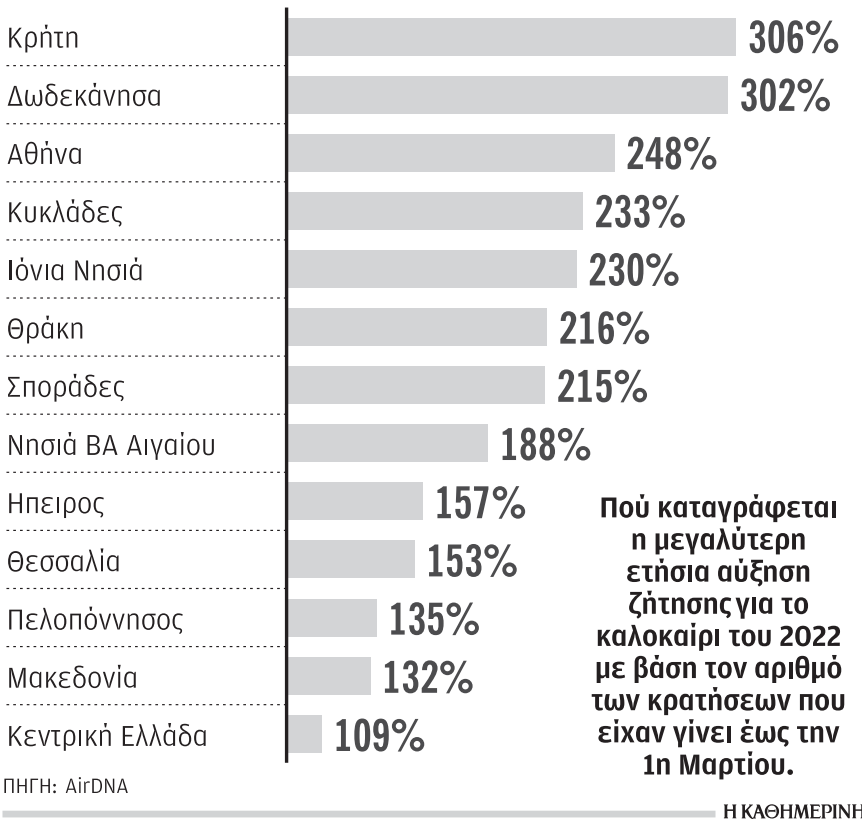
Οι προοπτικές της ελληνικής αγοράς είναι οι καλύτερες πανευρωπαϊκά.

2021 - Φεβρουάριος 2022), η ελληνική αγορά ξεπερνάει σταθερά σε επιδόσεις τον ευρωπαϊκό μέσο όρο, με μέση άνοδο της ζήτησης κατά 11,7%, έναντι ανόδου 2,6% πανευρωπαϊκά.

Άλλο ένα σημαντικό στοιχείο είναι και οι υψηλότερες τιμές που καταγράφονται και αποδίδονται στη μειωμένη προσφορά. Τον φετινό Φεβρουάριο, τα μηνιαία έσοδα από τις βραχυχρόνιες μισθώσεις στην Ελλάδα ήταν κατά 100% υψηλότερα σε σχέση με τον αντίστοιχο μήνα του 2019, ενώ τον Ιανουάριο η αύξηση είχε αγγίξει ακόμα και το 120%. Οι δε τιμές/διανυκτέρευση κατέγραψαν αύξηση της τάξεως του 55%-60% το εν λόγω δίμηνο. Η εικόνα αυτή δείχνει την υψηλή πληρότητα των καταλυμάτων και οφείλεται στη σταθερά χαμηλότερη προσφορά. Με βάση τα στοιχεία της AirDNA, υπολογίζεται ότι κατά το περυσινό καλοκαίρι δραστηριοποιήθηκαν σχεδόν 16% λιγότερα καταλύματα, συγκριτικά με το καλοκαίρι του 2019.

Οι 13 «χρυσοφόρες» περιοχές του Airbnb

Πού καταγράφεται η μεγαλύτερη ετήσια αύξηση ζήτησης για το καλοκαίρι του 2022 με βάση τον αριθμό των κρατήσεων που είχαν γίνει έως την 1η Μαρτίου.

Τρεις πτήσεις κάθε μέρα ΗΠΑ - Αθήνα με American Airlines

Του **ΔΗΜΗΤΡΗ ΔΕΛΕΒΕΓΚΟΥ**

Την Παρασκευή 6 Μαΐου ξεκινάει το εποχικό καθημερινό δρομολόγιο από την Αθήνα στη Νέα Υόρκη (JFK) η American Airlines. Το εν λόγω δρομολόγιο προσιτίθεται στα υφιστάμενα προς Σικάγο και Φιλαδέλφεια, με την αεροπορική να προσφέρει στην Αθήνα το φετινό καλοκαίρι, σε σχέση με το 2019, 80% περισσότερες θέσεις, δηλαδή 281.292. Η American φέτος θα διαθέτει μεγαλύτερα αεροσκάφη και θα πραγματοποιεί περισσότερες πτήσεις. Συγκεκριμένα, ο αερομεταφορέας που συγχωνεύτηκε το 2013 με την US Airways, επιχειρεί από τον Απρίλιο προς Σικάγο και Φιλαδέλφεια

με αεροσκάφη Boeing 787-9 (χωρητικότητα 246 θέσεων), 787-8 (περίπου 240 θέσεων), ενώ αντίστοιχα από τον Μάιο θα πετάει με Boeing 777-200 (312 θέσεων). Η δραστηριότητα της American στην Αθήνα αυξάνεται κατά 80% σε σύγκριση με το 2019—προσφέρει σε ημερήσια βάση 525 θέσεις (για πτήσεις μονής κατεύθυνσης)—και κατά 47% σε σύγκριση με το 2021.

Όπως ανέφερε σε εκδήλωση η διευθύντρια Επικοινωνίας και Μάρκετινγκ του Διεθνούς Αερολιμένα Αθηνών, Ιωάννα Παπαδοπούλου, η αμερικανική αγορά είναι ιδιαίτερα σημαντική για την Αθήνα, έχοντας αναπτυχθεί κατά 3,5 φορές με χρονική αφετηρία το 2019 έναντι του

2013. Από τις ΗΠΑ το 2019 προήλθαν 586.000 επιβάτες, από 128.000 το 2013. Το 2021 η αμερικανική αγορά κατέλαβε τη δεύτερη θέση σε επίπεδο διεθνών τουριστικών αφίξεων—είχαν ανέλθει σε περίπου 300.000—μετά τη γερμανική.

Σκοπός των ταξιδιών από τις ΗΠΑ είναι σε ποσοστό 90% η αναψυχή, ενώ ακολουθούν με διαφορά οι οικογενειακοί λόγοι και οι επιχειρηματικές συναντήσεις.

«Για τα 15 χρόνια πτήσεων στην Αθήνα, είμαστε ιδιαίτερα υπερήφανοι για τη συνεχή διεύρυνση της παρουσίας μας με περισσότερα εποχικά δρομολόγια προς τους κόμβους μας στις ΗΠΑ, συμπεριλαμβανομένων των πτήσεών μας προς

τη Νέα Υόρκη, το Σικάγο και τη Φιλαδέλφεια» ανέφερε ο Ρετ Ουόρκμαν, διευθύνων σύμβουλος της American για την Ευρώπη, τη Μέση Ανατολή και την Ασία.

«Φέτος το καλοκαίρι επιστρέφουμε στην Αθήνα με Boeing 777-200, 787-8 και 787-9, προσφέροντας στους πελάτες μας αναβαθμισμένη και πιο σύγχρονη ταξιδιωτική εμπειρία» σχολίασε ο Κρίστιαν Πράντο, περιφερειακός διευθυντής πωλήσεων Ευρώπης.

Σύμφωνα με τον προγραμματισμό της American, τα δρομολόγια από την Αθήνα θα εκτελούνται σε καθημερινή βάση στις 2.05 με προορισμό τη Νέα Υόρκη, στις 14.40 προς το Σικάγο και στις 11.55 με κατεύθυνση τη Φιλαδέλφεια.

Δύσκολη η εξίσωση των νέων μέτρων στήριξης κατά της ακρίβειας

Της **ΕΙΡΗΝΗΣ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ**

Δύσκολες αποφάσεις για στήριξη των νοικοκυριών έναντι των ενεργειακών ανατιμήσεων, χωρίς να οδηγηθεί η χώρα σε δημοσιονομική εκτροπή και εκτίναξη του κόστους δανεισμού της, καλείται να πάρει η κυβέρνηση τον Μάιο.

Προτάσεις, όπως η επιβολή πλαφόν στη χονδρεμπορική τιμή του ηλεκτρικού ρεύματος, κατά το ισπανικό μοντέλο, με κόστος για τον προϋπολογισμό 3-4 δισ. ευρώ, που διατυπώθηκαν τις προηγούμενες μέρες, προκαλούν δέος στο οικονομικό επιτελείο. Κι αυτό γιατί—όπως διαμνύουν τα στελέχη του—μπορεί να απειληθούν οι μεγάλοι στόχοι του: οι αναβαθμίσεις από τους οίκους αξιολόγησης το επόμενο διάστημα, η συμφωνία με την Ε.Ε. για ρεαλιστικά πρωτογενή πλεονάσματα το 2023, η έξοδος από την ενοχλημένη εποπτεία και η επιστροφή στην επενδυτική βαθμίδα το 2023. Σε μια τέτοια περίπτωση, το «δάρο» για τα νοικοκυριά, όχι μόνο θα ήταν «άδωρο», αλλά θα πληρωνόταν και ακριβιά.

Από την άλλη πλευρά, στο οικονομικό επιτελείο αναγνωρίζουν ότι η πίεση που ασκείται στα νοικοκυριά είναι μεγάλη και ότι πρέπει να βρεθεί τρόπος να ανακουφιστούν. Οι προτάσεις που εξετάζονται επικεντρώνονται, σύμφωνα και με την κατεύθυνση που έδωσε ο πρωθυπουργός, στην ελάφρυνση των λογαριασμών του ηλεκτρικού ρεύματος. Ωστόσο, όπως διαμνύουν κυβερνητικές πηγές, συγκεκριμένες αποφάσεις δεν έχουν ακόμη ληφθεί. Οι δύο βασικές εκδοχές είναι το πλαφόν στην τιμή του ρεύματος και η επιδότηση των λογαριασμών, όπως γίνεται σήμερα, με παραλλαγές στην καθεμιά, όσον αφορά το μέγεθος της στόχευσης και της επιδότησης, τον προσωρινό ή μόνιμο χαρακτήρα του μέτρου. Την κυβέρνηση απασχολεί, επίσης, η στήριξη των επιχειρήσεων, έτσι ώστε να μη μεταφέρεται η αύξηση του κόστους στους καταναλωτές.

Προς το παρόν, όπως είπε ο υπουργός Οικονομικών Χρήστος Σταϊκούρας, θα συνεχιστεί και τον Μάιο και ίσως διευρυνθεί η επιδότηση της βενζίνης.

Μεγάλη πηγή ανησυχίας για το οικονομικό επιτελείο αποτελεί, σύμφωνα με τα στελέχη του, και το ενεργειακό «διαζύγιο» της Ε.Ε. με τη Ρωσία. Στον βαθμό που αυτό θα αφορά το φυσικό αέριο και να έχει μεγάλη διάρκεια έως ότου ολοκληρωθεί η απεξάρτηση, φοβούνται ότι οι τιμές θα βρίσκονται στα ύψη για μεγάλο διάστημα, με σοβαρές επιπτώσεις σε πληθωρισμό, ανάπτυξη και προϋπολογισμό.

Το σκηνικό αδιεξόδου συμπληρώνει η αδράνεια που εμφανίζει αυτή τη στιγμή η Ευρώπη, σε ό,τι αφορά την ανάληψη κοινών πρωτοβουλιών για τη στήριξη των νοικοκυριών από την ενεργειακή ακρίβεια. Στην πραγματικότητα, η Ευρώπη βρίσκεται αυτή τη στιγμή σε άλλο αστερισμό, αυτό των κυρώσεων στη Ρωσία και της απεξάρτησης από το ρωσικό πετρέλαιο και φυσικό αέριο.

Αυτά είναι τα θέματα που αναμένεται να κυριαρχήσουν στη Σύνοδο Κορυφής

Προς το παρόν, όπως είπε ο υπουργός Οικονομικών Χρήστος Σταϊκούρας, θα συνεχιστεί και τον Μάιο και ίσως διευρυνθεί η επιδότηση της βενζίνης.

Στόχος, να μην οδηγηθεί η χώρα σε δημοσιονομική εκτροπή και να μην εκτιναχθεί το κόστος δανεισμού της.

του Μαΐου—και ενδεχομένως, αν γίνει, του Απριλίου—, ενώ η Κομισιόν ετοιμάζει τις σχετικές προτάσεις της στο πλαίσιο του Repower EU. Προτάσεις για κοινή δράση στήριξης των νοικοκυριών, όπως αυτές που υποστηρίζει η Ελλάδα και άλλες χώρες κυρίως του Νότου, δεν προβλέπεται—σύμφωνα με κυβερνητικές πηγές—να έρθουν στο τραπέζι πριν από τον Ιούνιο. Η Ελλάδα έχει ταχθεί υπέρ της κοινής τροφοδοσίας φυσικού αερίου, πλαφόν στην τιμή του και αποσυνδεδεμένες της τιμής του από την τιμή της ηλεκτρικής ενέργειας.

Σε περίπτωση που δεν υπάρξει κοινή ευρωπαϊκή πρωτοβουλία, ο πρωθυπουργός έχει δηλώσει ότι η Ελλάδα θα προχωρήσει σε εθνικές λύσεις. Και αυτή φαίνεται αυτή τη στιγμή ως η πιθανότερη εκδοχή. Ωστόσο, οικονομικοί παράγοντες χτυπούν «καμπανάκι» να γίνουν οι όποιες κινήσεις προεκτατικά και να μη πεύσει η Ελλάδα να εφαρμόσει πρώτα τις πλέον γενναϊότερες λύσεις στήριξης, διακινδυνεύοντας τη δημοσιονομική της ισορροπία. Ήδη, το αναθεωρημένο σενάριο που θα περιληφθεί στο Πρόγραμμα Σταθερότητας προς την Ε.Ε. θα προβλέπει διεύρυνση του ελλειμματικού φέτος στην περιοχή του 2% του ΑΕΠ, από 1,2% του ΑΕΠ που προέβλεπε ο προϋπολογισμός, ενώ το 2023 η χώρα θα κληθεί να επιστρέψει σε πλεονάσματα. Δεν είναι τυχαίο ότι ο επικεφαλής του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας, Κλάους Ρέγκλινγκ, δήλωσε προ δεκαημέρου κατά την επίσκεψή του στην Αθήνα, ότι τα βασικά καθήκοντα της χώρας στο μέλλον είναι η συνέχιση των μεταρρυθμίσεων και μια συνετή δημοσιονομική πολιτική.

Σε διακανονισμούς καταφεύγουν νοικοκυριά, επιχειρήσεις για το ρεύμα

Της **ΧΡΥΣΑΣ ΛΙΑΓΓΟΥ**

Στους διακανονισμούς καταφεύγουν οι καταναλωτές για να αποπληρώσουν τον λογαριασμό ρεύματος, ενώ περισσότεροι από 1.000 την εβδομάδα προσφεύγουν στη Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας διαμαρτυρόμενοι για τις ρήτρες αναπροσαρμογής.

Με τους λογαριασμούς να παραμένουν φουσκωμένοι, παρά τις κρατικές επιδοτήσεις για έκτο συνεχόμενο μήνα και το πραγματικό εισόδημα να βαίνει συνεχώς μειούμενο, ελέω της γενικευμένης ακρίβειας, η δυσκολία αποπληρωμής αγγίζει πλέον όλους τους καταναλωτές και οι ανησυχίες τόσο στην πλευρά της αγοράς όσο και σε κυβερνητικό επίπεδο κορυφώνονται, καθώς οι γεωπολιτικές εξελίξεις μετά τον πόλεμο στην Ουκρανία προεξοφλούν μακρά περίοδο υψηλών τιμών.

Εκρηξη χρεών

Από τους πρώτους μήνες του 2022 διαφαίνεται ξεκάθαρα πλέον ότι έχουν εξαντληθεί οι αντοχές νοικοκυριών και επιχειρήσεων, καθώς κλήθηκαν να πληρώσουν εκκαθαριστικούς λογαριασμούς χερσινών καταναλώσεων με τις υψηλές χονδρεμπορικές τιμές του Νοεμβρίου και του Δεκεμβρίου. Ενδεικτικό της δυστοκίας των καταναλωτών είναι ότι οι ληξιπρόθεσμες οφειλές της ΔΕΗ, της μεγαλύτερης εταιρείας της αγοράς, τους τελευταίους μήνες έχουν αυξηθεί σε ποσοστό 5% σε σχέση με τις προβλέψεις της, παρά την απορρόφηση μέρους των αυξήσεων μέσω της έκπτωσης που παρέχει στους πελάτες της.

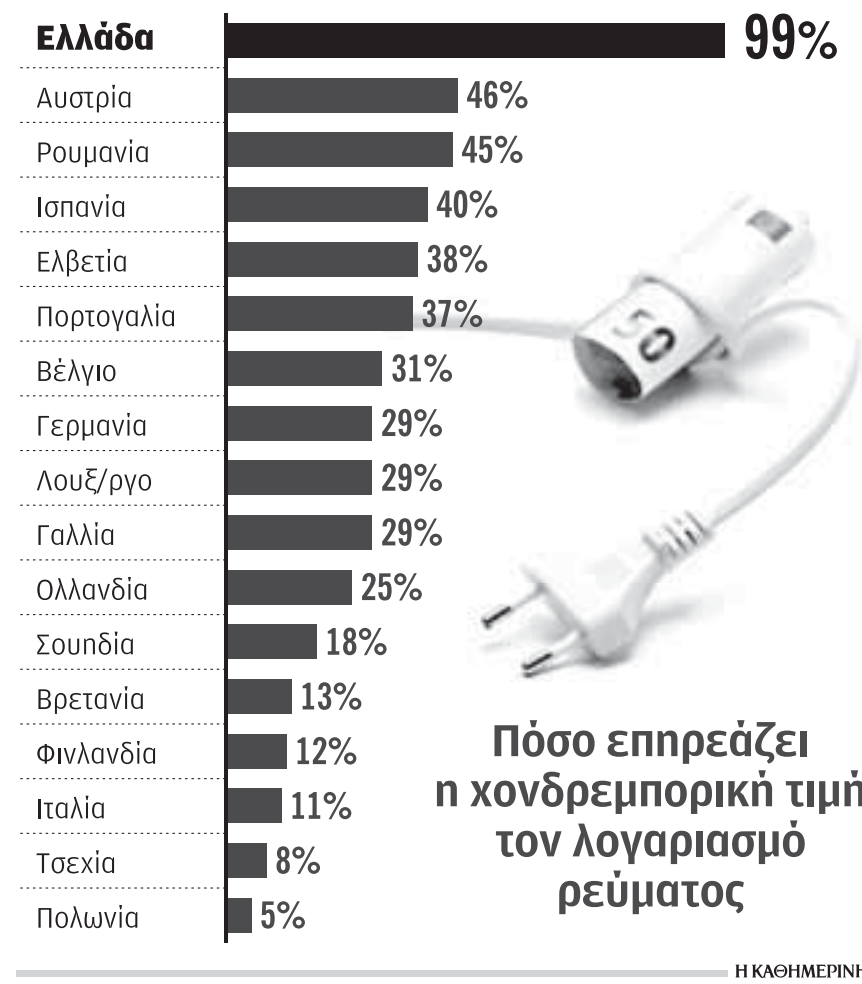
Υπερδιπλασιασμό των ληξιπρόθεσμων οφειλών σε σχέση με πέρυσι καταγρά-

φουν οι περισσότερες ιδιωτικές εταιρείες. Οι διακανονισμοί έχουν διπλασιαστεί σε σχέση με πέρυσι, ενώ από τις αρχές του έτους αυξάνονται σε ποσοστό 10% από μήνα σε μήνα και με εκθετικό ρυθμό από μέρα σε μέρα. Σε πολλές περιπτώσεις, οι ίδιες οι εταιρείες προτείνουν διακανονισμό σε πελάτες τους που βλέπουν ότι καθυστερούν πληρωμές, προκειμένου να διευκολύνουν και να εισπράξουν έστω με καθυστέρηση. Μάλιστα, πολύ σύντομα στην αγορά θα βγουν προϊόντα που θα πληρώνονται με διακανονισμούς. Σημαντικά αυξάνεται και ο αριθμός των καταναλωτών που καθυστερεί να εξοφλήσει τον λογαριασμό του αλλά και ο χρόνος εξοφλήσης. Το ποσοστό που πληρώνει

Εξαντλούνται οι αντοχές των καταναλωτών. Οι ανησυχίες τόσο στην πλευρά της αγοράς όσο και σε κυβερνητικό επίπεδο κορυφώνονται.

μετά την πάροδο των 45 ημερών, από 25% προ κρίσης αυξήθηκε στο 50%, ενώ ο χρόνος αποπληρωμής από τις 45 ημέρες έφτασε τους τρεις μήνες. «Είναι ζήτημα χρόνου οι καθυστερήσεις πληρωμών να μεταφραστούν σε επισφάλειες», τονίζει στην «Κ» εκπρόσωπος ιδιωτικής εταιρείας.

Στην αγορά έχει επανεμφανισθεί και το φαινόμενο του «ενεργειακού τουρισμού». Καταναλωτές που γνρίζουν πολύ καλά τα κενά νόμου και την πλημμελή ε-ποπτεία της αγοράς, μετακινούνται από

πάρκο σε πάρκο, αφήνοντας τα φέσια στον προηγούμενο. Είναι κοινή η εκτίμηση στην αγορά ότι οι καταναλωτές δεν θα αναζητήσουν να συνεχίσουν να πληρώνουν το ρεύμα σε αυτές τις υψηλές τιμές. Η ίδια

ανησυχία εκφράστηκε δημόσια και διά στόματος πρωθυπουργού από το βήμα του Φόρουμ των Δελφών. «Δεν μπορούμε να αντέξουμε για καιρό τις υψηλές τιμές στην ενέργεια», είπε ο Κυρ. Μητσοτάκης,

σημειώνοντας ότι χρειάζονται ευρωπαϊκά μέτρα και ότι «εάν αυτό δεν συμβεί, τότε θα δράσουμε μόνοι σε εθνικό επίπεδο».

Το κυβερνητικό επιτελείο εξετάζει σειρά εναλλακτικών σεναρίων για τη μείωση της τιμής, ακόμη και την επιβολή πλαφόν στη χονδρεμπορική αγορά, καθώς υποκαρνούν οι προσδοκίες για μια ευρωπαϊκή απόφαση αντιμετώπισης των υψηλών τιμών ρεύματος στη Σύνοδο Κορυφής του Μαΐου.

Διασμένη η Ε.Ε.

Οι χώρες του Βορρά και της Κεντρικής Ευρώπης δεν συναινούν στο να χρηματιοδοθούν η Ευρώπη τις υψηλές τιμές ρεύματος κι αυτό γιατί οι επιπτώσεις είναι

Εξαρση και του «ενεργειακού τουρισμού». Καταναλωτές μετακινούνται από πάρκο σε πάρκο, αφήνοντας τα φέσια στον προηγούμενο.

πολύ μικρότερες σε αυτές σε σχέση με τις χώρες του Νότου. Έχουν αναπτύχσει εξαρχής στη βάση των διμερών σταθερών συμβολαίων, με αποτέλεσμα ένα πολύ μικρό ποσοστό της ενέργειας να περνάει μέσα από τη χρηματιστηριακή αγορά, σε αντίθεση με την Ελλάδα που περνάει σχεδόν το 100% ή την Ισπανία που περνάει το 40%.

Η χρηματοδότηση με εθνικούς πόρους είναι μια εξαιρετικά δύσκολη άσκηση λόγω του υψηλού δημοσιονομικού κόστους. Το κενό που θα πρέπει να καλυφθεί είναι

τεράστιο, καθώς το συνολικό κόστος που θα πρέπει να πληρώσουν για ρεύμα νοικοκυριά και επιχειρήσεις φέτος (με τις επιδοτήσεις) έχει διπλασιαστεί, από τα προ κρίσης επίπεδα των 4,5 δισ. ευρώ, σε 10-12 δισ. ευρώ.

Οποιαδήποτε παρέμβαση πέραν της συνέχισης των στοχευμένων επιδοτήσεων για καταναλωτές έως 300 κιλοβατώρες/μήνα προϋποθέτει περαιτέρω επιβάρυνση του προϋπολογισμού και αύξηση του δημοσίου χρέους. Στο τραπέζι πάντως βρίσκεται τόσο το σενάριο της επέκτασης των επιδοτήσεων, ώστε να καλύπτει μεγαλύτερες καταναλώσεις όσο και αυτό της επιβολής πλαφόν στη χονδρεμπορική αγορά, της υιοθέτησης δηλαδή του μοντέλου που έχει καταθείσει προς έγκριση στην Ε.Ε. η Ισπανία, με κάποιες παραλλαγές.

Το πλαφόν

Η επιβολή πλαφόν, σύμφωνα με τις επισημειώσεις προς το Μέγαρο Μαξίμου, θα περιορίσει τα συμμετοχή του Δημοσίου στην κάλυψη των αυξημένων κόστους, αφού ένα σημαντικό μέρος θα προέλθει από τη συμπίεση των περιθωρίων κέρδους των εταιρειών που συμμετέχουν στη χονδρεμπορική αγορά και τα υπερκέρδη των ΑΤΠΕ και των υδροηλεκτρικών. Επίσης καταργείται η ρήτρα αναπροσαρμογής και άρα οι επιδοτήσεις. Επίσης δεν τίθεται και ζήτημα φορολόγησης των υπερκερδών (αφού με το πλαφόν δεν θα υπάρχουν), μέτρο ωστόσο που είναι μακρύ, μπορεί να προκαλέσει δικαστικές προσφυγές (κάτι που έγινε στην Ισπανία, υποχρεώνοντας την κυβέρνηση της χώρας να το πάρει πίσω) και σε κάθε περίπτωση η εφαρμογή του απαιτεί χρόνο.

Ερχεται ενεργειακή επανάσταση

Να αρπάξουμε την ευκαιρία, λέει ο Δρ Πέτρος Κουτράκης, διευθυντής του Κέντρου Κλιματικής Αλλαγής και Ενέργειας του Χάρβαρντ

Της ΤΑΣΟΥΛΑΣ ΕΠΤΑΚΟΙΛΗ

Από τα τέλη Φεβρουαρίου βιώνουμε τη φρίκη μιας πολεμικής σύγκρουσης με τεράστιες γεωπολιτικές, οικονομικές και ενεργειακές συνέπειες για τη χώρα μας, την Ευρώπη και τον υπόλοιπο κόσμο. Η «Κ» αναζήτησε έναν από τους πιο κατάλληλους να φωτίσουν τις ενεργειακές συνέπειες: τον Πέτρο Κουτράκη, καθηγητή Περιβαλλοντικών Επιστημών και διευθυντή του Κέντρου Ατμοσφαιρικής Ρύπανσης, Κλιματικής Αλλαγής και Ενέργειας στο Πανεπιστήμιο του Χάρβαρντ. «Ο Αϊνστάιν είχε πει ότι στο επίκεντρο κάθε κρίσης υπάρχει μια ευκαιρία. Πιστεύω ότι η εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία είναι το σημείο καμπής, όπου οι προηγούμενες πολιτικές για την ασφάλεια, την ενέργεια και το περιβάλλον θα αλλάξουν για πάντα», τονίζει ο κ. Κουτράκης. «Εύχομαι να προαναγγείλει μια νέα Ευρώπη, που θα μπορεί να υπερασπίζεται τον εαυτό της και θα ανακάμψει από τον εθισμό της στα ορυκτά καύσιμα».

— **Μπορεί να αλλάξει ο τρόπος που παράγουμε ενέργεια;**

— Απώτερος στόχος είναι η χρήση πλιακής ή αιολικής ενέργειας για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας, η οποία θα χρησιμοποιείται για την παραγωγή πράσινου υδρογόνου μέσω ηλεκτρόλυσης. Στη συνέχεια, το υδρογόνο θα αντιδρά με το διοξείδιο του άνθρακα από την ατμόσφαιρα για να παράγει πράσινους υδρογονάνθρακες, τα «eFuels». Υπάρχουν ήδη εργοστάσια στα οποία γίνονται δοκιμές (π.χ. στη Χίλη). Δεν ξέρω πόσος χρόνος θα απαιτηθεί ώστε αυτή η τεχνολογία να παράγει πράσινα καύσιμα σε ανταγωνιστικές τιμές και μεγάλες ποσότητες που θα καλύπτουν την παγκόσμια ζήτηση. Το πλεονέκτημα των πράσινων υδρογονανθράκων είναι ότι καθιστούν δυνατή την αποφυγή της απειθείας χρήσης υδρογόνου, το οποίο είναι εύφλεκτο και δύσκολο να αποθηκευτεί.

— **Τα ηλεκτρικά αυτοκίνητα και γενικά η χρήση μπαταριών μπορούν να λύσουν το πρόβλημα της ενεργειακής κρίσης;**

— Όχι. Η παραγωγή μπαταριών δημιουργεί σοβαρά περιβαλλοντικά προβλήματα. Επιπλέον, η Κίνα παράγει μεγάλο μέρος του λιθίου και δεν θέλουμε να εξαρτηθούμε από ένα ακόμη αυταρχικό καθεστώς. Τέλος, οι χώρες στις οποίες η διείσδυση των ηλεκτρικών αυτοκινήτων είναι σχετικά υψηλή, με ποσοστά 2%-4% του επιβατικού στόλου τους, έχουν προβλήματα με το δίκτυο διανομής ηλεκτρικής ενέργειας. Υπάρχουν περισσότερα από ένα δισεκατομμύριο επιβατικά αυτοκίνητα σε όλο τον κόσμο. Είναι αδύνατο να κατασκευαστούν μπαταρίες για όλα και να τους παρασχεθεί ηλεκτρική ενέργεια.

«Υπάρχουν περισσότερα από ένα δισεκατομμύριο επιβατικά αυτοκίνητα σε όλο τον κόσμο. Είναι αδύνατο να κατασκευαστούν μπαταρίες για όλα και να τους παρασχεθεί ηλεκτρική ενέργεια», λέει ο Πέτρος Κουτράκης.

«Η Ελλάδα διαθέτει ήλιο και άνεμο, άριστα εκπαιδευμένους επιστήμονες και μηχανικούς και δημιουργικούς επιχειρηματίες».

— **Η ενεργειακή ασφάλεια είναι προϋπόθεση και για την εθνική ασφάλεια μιας χώρας;**

— Φυσικά. Όσα συμβαίνουν τον τελευταίο καιρό το αποδεικνύουν. Το γεγονός ότι η συντριπτική πλειονότητα των ορυκτών καυσίμων παράγεται από χώρες με μη δημοκρατικά καθεστώτα είναι πολύ ανησυχητικό. Βέβαια, η συχνή συνύπαρξη ορυκτών καυσίμων και αυταρχισμού δεν

είναι τυχαία, αλλά αυτό είναι θέμα για μιαν άλλη συζήτηση.

— **Τι είδους ενεργειακό χαρτοφυλάκιο μπορεί να αναπτύξει η Ελλάδα;**

— Κατά τη διάρκεια της επερχόμενης ενεργειακής επανάστασης θα δούμε μεταβάσεις στον τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας, των μεταφορών και της μεταποίησης, οι οποίες θα δημιουργήσουν πολλές ευκαιρίες. Η Ελλάδα δεν έχει υδρογονάνθρακες, ουράνιο, πολύτιμα μέταλλα ή σπάνιες γαίες, αλλά διαθέτει ήλιο και άνεμο, καθώς και άριστα εκπαιδευμένους επιστήμονες και μηχανικούς και δημιουργικούς επιχειρηματίες. Και το πιο σημαντικό: οι νέες τεχνολογίες δεν θα απαιτούν υπέρτοκα κεφάλαια, άρα οι μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις θα μπορούν να γίνουν κατασκευαστές ή παραγωγοί. Πρέπει να αρπάξουμε την ευκαιρία την ώρα

«Το υδρογόνο θα αντιδρά με το διοξείδιο του άνθρακα από την ατμόσφαιρα για να παράγει πράσινους υδρογονάνθρακες, τα eFuels».

που οι άνεμοι των ενεργειακών πολιτικών και των δυνάμεων της αγοράς θα είναι ευνοϊκοί. Να εκπαιδευούμε άμεσα τη νέα γενιά μηχανικών και τεχνικών.

— **Συμμερίζετε την αισιοδοξία για τα υποθαλάσσια κοιτάσματα φυσικού αερίου και πετρελαίου στη χώρα μας;**

— Πράγματι, υπάρχει έντονο ενδιαφέρον γ' αυτά, ωστόσο δεν γνωρίζουμε τις ακριβείς ποσότητες και αν είναι κερδοφόρα,

Η πυρηνική ενέργεια

«**Υπάρχει** μια πλάνη περί άφθονων και φθηνών κοιτασμάτων ουρανίου που μπορούν να χρησιμοποιούνται αντί καυσίμων για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας. Πολλές χώρες, λοιπόν, προσπαθούν να αναπτύξουν πυρηνικές εγκαταστάσεις μικρής κλίμακας. Η Ελλάδα έχει άφθονο ήλιο και άνεμο, και η εξάρτησή της από την πυρηνική ενέργεια θα είναι λάθος. Δεν συνιστάται κατασκευή πυρηνικού σταθμού σε χώρα σεισμογενή και μικρής έκτασης (οι εγκαταστάσεις δεν θα μπορούν να βρίσκονται μακριά από κατοικημένες περιοχές). Δεν διαθέτουμε ουράνιο και θα πρέπει να βασιστούμε σε εισαγωγές. Τέλος, η αντιμετώπιση των πυρηνικών αποβλήτων αποτελεί μείζον πρόβλημα και η Ελλάδα δεν διαθέτει γεωλογικά σταθερά αποθετήρια για τα ραδιενεργά απόβλητα».

μια και βρίσκονται σε πολύ μεγάλα βάθη.

Η ζήτηση ορυκτών καυσίμων αναμένεται να μειωθεί τη δεκαετία 2040-2050, άρα και οι τιμές τους. Γι' αυτόν τον λόγο, τα καύσιμα με υψηλό κόστος παραγωγής, όπως τα ελληνικά, δεν θα είναι ανταγωνιστικά. Η αγορά θα επικεντρωθεί στο φυσικό αέριο με χαμηλό κόστος παραγωγής, όπως αυτό από τη Ρωσία και το Κατάρ. Οι εταιρείες που θα μπορούσαν να ενδιαφέρονται για το ελληνικό φυσικό αέριο το γνωρίζουν αυτό. Υπάρχει μια πλάνη, ότι η τρέχουσα ενεργειακή κρίση θα αυξήσει το ενδιαφέρον για νέες επενδύσεις εξόρυξης πετρελαίου και φυσικού αερίου, ακόμη και σε μέρη με δύσκολη πρόσβαση. Ωστόσο, το αντεπικείμενο είναι ότι η ίδια κρίση θα μας απομακρύνει από τα ορυκτά καύσιμα και ότι οι εταιρείες ενδέχεται να αποσύρουν επενδύσεις υψηλού κόστους και ρίσκου. Ας λάβουμε υπόψη μας ότι λόγω του βάθους των κοιτασμάτων θα πρέπει να εμπλακούν εταιρείες με μεγάλη τεχνονομία και τεχνολογία, οι οποίες θα επενδύσουν τεράστια χρηματικά ποσά. Ως εκ τούτου, η ελληνική κυβέρνηση θα βρίσκεται στο έλεος μικρού αριθμού πολυεθνικών, με τις οποίες θα είναι δύσκολο να διαπραγματευθεί συμφέροντες τιμές. Τέλος, υπάρχουν άλλα δύο προβλήματα: τα κοιτάσματα θα διαιωνίζουν τις εντάσεις μεταξύ Τουρκίας και Ελλάδας και πολλά από τα έσοδα θα δαπανώνται για στρατιωτικούς εξοπλισμούς και η υπεράκτια εξόρυξη ορυκτών καυσίμων ενδέχεται να

έχει δυσμενείς περιβαλλοντικές επιπτώσεις. Θυμνθείτε το ατύχημα της BP το 2010 στον Κόλπο του Μεξικού. Ένα τέτοιο ατύχημα σε κλειστές θάλασσες, όπως το Αιγαίο, μπορεί να ρυπάνει τις ακτές και να πλήξει τον τουρισμό, την αλιεία κ.λπ.

— **Πώς βρεθήκατε στις ΗΠΑ και στο Χάρβαρντ;**

— Συχνά οι φοιτητές μου με ρωτούν τι έκανα για να πετύχω. Η απάντησή μου δεν είναι αυτή που περιμένουν. Τους λέω ότι κατάγομαι από μια όμορφη κομωπολή της Κρήτης, τις Αρχάνες, και από μια οικογένεια της μεσοασίας τάξης χωρίς μεγάλα σχέδια. Απλώς ήμουν εργατικός και φιλόδοξος. Πήγα για μεταπτυχιακά στο Παρίσι επειδή είχα συγγενείς εκεί. Πριν τελειώσω το διδακτορικό μου, έστειλα περισσότερες από είκοσι αιτήσεις σε πανεπιστήμια των ΗΠΑ. Το Χάρβαρντ δεν περιλαμβανόταν σε αυτά, αλλά η μοναδική απάντηση που έλαβα ήταν από αυτό! Ένα από τα πανεπιστήμια είχε προωθήσει την επιστολή μου στον καθηγητή του Χάρβαρντ J. Sprengler, με τον οποίο έμελλε να κάνω το μεταδιδακτορικό μου. Ήμουν τυχερός που μου δόθηκε αυτή η ευκαιρία. Βέβαια, μου άρεσε πολύ αυτό που έκανα και δούλεψα σκληρά.

— **Γιατί επιλέξατε το συγκεκριμένο γνωστικό αντικείμενο;**

— Στις αρχές της δεκαετίας του '80, όταν άρχισα τις σπουδές μου, οι περιβαλλοντικές επιστήμες ήταν άγνωστες. Μου είχε μιλήσει γι' αυτές ο καθηγητής μου Σταύρος Βολιώτης, στο Πανεπιστήμιο της Πάτρας, και μου άρεσε η ιδέα – και γιατί ήταν κάτι καινούργιο, και γιατί δεν υπήρχε κορεσμός. Δυσκολεύτηκε, βέβαια, να εξηγήσω στους γονείς μου τι ήταν αυτό που θα έκανα.

— **Με ποια επιχειρήματα θα πείθατε έναν νέο/ένα να ασχοληθεί με την επιστήμη σας;**

— Νομίζω ότι πρέπει να συγκεντρωθούμε σε δύο πράγματα: στη βιωσιμότητα του πλανήτη και στη δημόσια υγεία, τα οποία συσχετίζονται σε μεγάλο βαθμό. Χρειάζομαστε δομικές αλλαγές, αναγκαίες για την επιβίωσή μας. Η κλιματική αλλαγή, η ενεργειακή κρίση, η σφαλής διατροφική αλυσίδα, η βιώσιμη παραγωγή και ανακύκλωση υλικών και η ποιότητα αέρα και νερού είναι τεράστιες προκλήσεις, που απαιτούν μελέτη από εξειδικευμένους επιστήμονες. Όσοι νέοι ασχοληθούν με αυτά τα θέματα θα έχουν επιτυχημένες καριέρες και θα συμβάλουν στην κοινωνική ανάπτυξη.

— **Τι σας λείπει από την Ελλάδα;**

— Μου λείπουν η οικογένειά μου, οι φίλοι μου, ο καλός καιρός, το φαγητό και η θάλασσα. Βέβαια, χάρη στην τεχνολογία, μιλάω σε φίλους, διαβάζω ειδήσεις και βλέπω τους αγώνες του ΟΦΗ.

«Ξέφραγο αμπέλι» οι ελληνικές θάλασσες για τα mega yachts

Πολυνομία, γραφειοκρατία και ασυδοσία

Τον ΗΛΙΑ Γ. ΜΠΕΛΛΟΥ

Ναι μεν η Ελλάδα είναι για μία ακόμη χρονιά νούμερο ένα προορισμός για ναυλωσεις μεγάλων σκαφών αναψυχής, με μερίδιο επί της διεθνούς αγοράς της τάξης του 26%, πλην όμως ο λόγος γι' αυτό είναι πως αυτές οι θαλαμηγοί καταβάλλουν – και αν... – ψίχια στο ελληνικό Δημόσιο.

Φόρος προστιθέμενης αξίας επί των ναύλων, τέλη ελλιμενισμού και αγκυροβόλησης είναι αθροιστικά σαφώς υψηλότερα στις ανταγωνιστικές χώρες της Μεσογείου και κυρίως εισπράττονται, ενώ στην Ελλάδα ακόμη και υποτυπώδεις χρεώσεις, όπως για παράδειγμα 30 ευρώ την ημέρα για ελλιμενισμό σκάφους 90 μέτρων σε μαρίνα της Πελοποννήσου, ενίοτε δεν εισπράττονται. Επιπλέον στο εξωτερικό η αγκυροβόληση (αρόδο), για παράδειγμα στη Σαρδηνία, για ένα σκάφος 50 μέτρων κρεώνεται με 400 ευρώ την ημέρα τη χαμηλή περίοδο και με 800 ευρώ την υψηλή. Αντίστοιχα στην Κροατία το κόστος αυτό για ένα τέτοιο yacht είναι 420 ευρώ.

Στην Ελλάδα, όμως, η αγκυροβόληση είναι πρακτικά ανεξέλεγκτη και δωρεάν. Ωστόσο υπάρχουν επιχειρήσεις, ξενοδοχειακές ή beach bar, που κρεώνουν αδρά το δέσσιμο σκαφών στα ρεμείτζα που έχουν παντίσει ή στις βραχώδεις ακτές μπροστά τους, χωρίς βέβαια να χρήματα αυτά να πηγάζουν στο Δημόσιο. Λιμενικά ταμεία -φαντάσματα, έλλειψη από μαρίνες, πολυνομία, γραφειοκρατία δημιουργούνγκρίζες ζώνες στις οποίες συχνά δυσκολεύεται να λειτουργήσει το Λιμενικό Σώμα, ενώ οι κάθε λογής επιτήδευοι βρίσκουν χώρο για να ασυδοτήσουν και οι καλοπροαίρετοι να αγανακτίζουν.

Το «Ξέφραγο αμπέλι», όπως το

περιγράφουν πηγές της βιομηχανίας του yachting, επιβαρύνει τον χαρακτήρα και το περιβάλλον των μοναδικών σε ομορφιά παγκοσμίως ελληνικών προορισμών στα νησιά και τις ηπειρωτικές ακτές. Χωρίς κανένα σοβαρό οικονομικό όφελος, ανάλογο με το αποτύπωμα των μεγάλων αυτών yacht. Μέρους των προβλημάτων αυτών, τουλάχιστον όσον αφορά τα σκάφη άνω των 35 μέτρων με ζήνη μη κοινοτική σημαία, αναμενόταν να λύσει το νομοσχέδιο του υπουργείου Ναυτιλίας που κατατέθηκε στη Βουλή αυτή την εβδομάδα. Ωστόσο, η αγορά θεωρεί πως σημεία «κλειδιά» του είναι ανεφάρμοστα. Εκπρόσωποι των ενώσεων εταιρειών που ναυλώνουν μεγάλα σκάφη, ελληνικών και ξένων, σημειώνουν πως το νομοσχέδιο αγνοεί πλήρως τις πρακτικές που εφαρμόζονται εδώ και πολλά έτη σε Γαλλία, Ιταλία και Ισπανία. Τόσο ως προς τη δραστηριοποίηση ξένων σκαφών στα εθνικά ύδατα αυτών των χωρών (διορισμός φορολογικού αντιπροσώπου, εισπράξη ΦΠΑ κατόπιν της εκτέλεσης του ναύλου, αυστηροί κανόνες δραστηριοποίησης υπό την έννοια της ισότητας και του καλώς εννοούμενου ανταγωνισμού μεταξύ σκαφών ανεξαρτήτως σημαίας) όσο και για τις «καινοφανείς ρυθμίσεις αμφιβόλου αποτελεσματικότητας που δεν απαντώνται σε κανένα άλλο κράτος».

Ο υπουργός Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, Γιάννης Πλακιωτάκης, παραδέχτηκε στη Βουλή πως «η πολυνομία, οι παρωχημένες και ανεφάρμοστες διατάξεις, ο προστατευτισμός, η απουσία ψηφιακών εργαλείων, η γραφειοκρατία, αλλά και η έλλειψη τολήμης για μεταρρυθμίσεις και αλλαγές, κράτησαν την Ελλάδα μακριά από πολλά και σημαντικά οφέλη που προσφέρει στις τοπικές κοινωνίες, αλλά και την εθνική οικονομία, ο θαλάσ-

Στο εξωτερικό η αγκυροβόληση (αρόδο), για παράδειγμα στη Σαρδηνία, για ένα σκάφος 50 μέτρων κρεώνεται με 400 ευρώ την ημέρα τη χαμηλή περίοδο και με 800 ευρώ την υψηλή. Στην Ελλάδα η αγκυροβόληση είναι πρακτικά ανεξέλεγκτη και δωρεάν.

Ατολμο ή και ανεφάρμοστο χαρακτηρίζει η αγορά το νέο νομοσχέδιο.

σιος τουρισμός με μεγάλα σκάφη αναψυχής». «Για τον λόγο αυτό», πρόσθεσε, «η αλλαγή στο θεσμικό πλαίσιο και τη λειτουργία του yachting αποτελεί επιτακτική αναγκαιότητα». Αλλά στην πράξη πολλοί μιλούν ήδη για ανεφάρμοστες διατάξεις και άτολμες πρωτοβουλίες, ενώ κάποιοι θεωρούν πως έχουν παρεισφρήσει και συντεχνιακά συμφέροντα.

Να σημειωθεί πως τα συγκεκριμένα σκάφη ναυλώνονται από κάποιες εκατοντάδες χιλιάδες ευρώ την εβδομάδα έως και εκατομμύρια. Επομένως, το 13% του ΦΠΑ αποκτά εκτόπισμα και η εισπράξη του καιρία σημασία για τα δημόσια έσοδα. Αλλά νομικές πηγές που ειδικεύονται στο yachting σημειώνουν πως το ΤΕΠΙΔΑΔΧ (εφάπαξ ετήσιο τέλος για πλόες στα ελληνικά νερά, το ύψος του οποίου είναι

μερικές εκατοντάδες ευρώ ακόμα και για super yachts) είναι ανέφικτο να εφαρμοστεί, όπως και η προβλεπόμενη καταβολή του 70% του ΦΠΑ του ναύλου πριν από την έναρξη (ώστε το σκάφος να λάβει τη σχετική άδεια για να διενεργήσει 21 ημέρες ναυλώσης). Και αυτό διότι «αντιβαίνει τον βασικό όρο του MYBA Charter Agreement (το οποίο χρησιμοποιείται παγκοσμίως) και προβλέπει ότι ουδέν ποσό το οποίο αφορά τη ναύλωση δεν μπορεί να απελευθερωθεί πριν από την έναρξη του ναύλου». Τι θα γίνει αν ακυρωθεί ο ναύλος και πώς άραγε θα μπορέσει ο ναυλωτής να πάρει πίσω από το ελληνικό κράτος τα χρήματά του, διερωτώντας στην αγορά. Επιπλέον δεν γίνεται καμία πρόβλεψη για τις ασφαλιστικές καλύψεις των πληρωμάτων, με αποτέλεσμα να γεννάται ζήτημα αθέμιτου ανταγωνισμού με τα σκάφη με ελληνική ή κοινοτική σημαία. Πάνω από όλα, «απουσιάζουν οι απόδοι και ενιαίοι κανόνες για όλους και η δυνατότητα του Δημοσίου να εισπράξει αυτά που εισπράττουν άλλες χώρες», υπονομιμίζουν οι επαίοντες.

Συνεχίζονται οι εξαγορές και οι συγχωνεύσεις στον κλάδο της Πληροφορικής

Με ομειωτή ένταση συνεχίζεται η εξαγορά μικρών εταιρειών από μεγάλους ομίλους Πληροφορικής, με στόχο τη δημιουργία συνεργειών και οικονομιών κλίμακας.

Η Epsilon Net ανακοίνωσε την εξαγορά, έναντι μισού εκατ. ευρώ, του 51% της Digital 4U, που δραστηριοποιείται στην παροχή υπηρεσιών ψηφιακού μάρκετινγκ και ηλεκτρονικού εμπορίου μέσω της υποθέτησης κατάλληλων ψηφιακών εργαλείων (π.χ. βελτιστοποίησης μηχανών αναζήτησης - SEO). Η Digital 4U ιδρύθηκε το 2013, διαθέτει γραφεία σε Αθήνα, Θεσσαλονίκη και Λάρισα και το 2021 ενίσχυσε, σε ετήσια βάση, κατά 27% τον κύκλο εργασιών, σε 1,36 εκατ. ευρώ και κατά 75%, σε 229.000 ευρώ, τα κέρδη προ φόρων, τόκων και αποσβέσεων (Ebitda). Η εταιρεία τέλη 2021 είχε μινδενικό τραπεζικό δανεισμό, ενώ τα ταμειακά της διαθέσιμα διαμορφώθηκαν σε 314.000 ευρώ. Η Epsilon Net θα ενισχύσει το ποσοστό της στην Digital 4U στο 60%. Το υπόλοιπο ποσοστό της εταιρείας θα εξακολουθήσει να ανήκει στους βασικούς ιδρυτές της, μεταξύ των οποίων ο Χρήστος Κωστούλας, ο οποίος θα συνεχίσει να ασκεί τα καθήκοντά του ως διευθυντών σύμβουλος, ελέγχοντας παράλληλα το 24,5% της Digital 4U, ποσοστό που θα περιοριστεί στο 20% μετά την αναμενόμενη αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου.

Η εξαγορά της Digital 4U εντάσσεται στις κινήσεις για επέκταση σε συμπληρωματικά προϊόντα και υπηρεσίες. Προς την ίδια κατεύθυνση, στις αρχές της χρονιάς η EpsilonNet προχώρησε στην εξαγορά της CSA, έναντι 2,73 εκατ. ευρώ, κίνηση που επέτρεψε στην εταιρεία πληροφορικής να εισέλθει στην αγορά του λογισμικού για φαρμακεία. Κατά τη φετινή χρονιά η κινητικότητα στο μέτοπο των εξαγορών και συγχωνεύσεων στην πληροφορική είναι έντονη και συμβαδίζει με το συνεχώς διευρυνόμενο αντικείμενο για υπηρεσίες ψηφιακού μετασχηματισμού είτε για το Δημόσιο είτε για τον ιδιωτικό τομέα. Πιστή στη στρατηγική

Η Digital 4U δραστηριοποιείται στην παροχή υπηρεσιών ψηφιακού μάρκετινγκ και ηλεκτρονικού εμπορίου.

Η Epsilon Net ανακοίνωσε την εξαγορά, έναντι μισού εκατομμυρίου ευρώ, του 51% της Digital 4U.

της μεγέθυνσης μέσω εξαγορών παραμένει και η Entersoft, η οποία αρχές της χρονιάς εξαγόρασε τη Logon, που υλοποιεί έργα λογισμικού για επιχειρήσεις, με το συνολικό τίμημα να τοποθετείται σε 1,3 εκατ. ευρώ.

Πριν από μερικούς μήνες, η Real Consulting ολοκλήρωσε την εξαγορά, προς 741.000 ευρώ, του 60% του μετοχικού κεφαλαίου της Cloudideas, που εξειδικεύεται στην παροχή υπηρεσιών που σχετίζονται με την πλατφόρμα διαχείρισης πελατειακών σχέσεων Salesforce.

Στα 17,4 δισ. ο ηλεκτρονικός τζόγος το 2021 από 2 δισ. το 2015

Συνολικά οι Έλληνες πόνταραν πέρυσι σε τυχερά παιχνίδια 22,5 δισεκατομμύρια ευρώ

Του ΔΗΜΗΤΡΗ ΔΕΛΕΒΕΓΚΟΥ

Σκεδόν κατά τρεις φορές αυξήθηκε το 2021 ο συνολικός κύκλος εργασιών (TGR) των τυχερών παιγνίων, σε σχέση με το 2015, σύμφωνα με τα στοιχεία της Επιτροπής Ελέγχου και Εποπτείας Παιγνίων (ΕΕΕΠ). Ειδικότερα, το 2015, οπότε η ΕΕΕΠ παρουσίασε για πρώτη φορά τα μεγέθη για τον διαδικτυακό στοιχηματισμό (remote gambling), ο συνολικός κύκλος εργασιών είχε διαμορφωθεί σε 7,7 δισ. ευρώ από τα οποία 2 δισ. ευρώ αντιστοικούσαν στους 24 (τότε) κατόχους προσωρινών αδειών διαδικτυακών τυχερών παιγνίων.

Το 2021, σύμφωνα με την έκθεση πεπραγμένων της ΕΕΕΠ, τα TGR ανήλθαν σε 22,5 δισ. ευρώ από τα οποία 17,4 δισ. ευρώ αντιστοικούν στα διαδικτυακά τυχερά παιχνίδια. Έναντι του 2015, τα TGR σχεδόν τριπλασιάστηκαν, ενώ αυτά των online παιγνίων είναι μεγαλύτερα κατά περίπου εννέα φορές, μέγεθος που φανερώνει τους ισχυρούς ρυθμούς ανάπτυξης των διαδικτυακών τυχερών παιγνίων τα τελευταία χρόνια.

Σε σχέση με το 2020, ο συνολικός κύκλος εργασιών της αγοράς τυχερών παιγνίων έχει αυξηθεί κατά 35,4% επί του οποίου τα παιγνία που διεξάγονται διαδικτυακά αντιπροσωπεύουν το 77,55%.

Όσον αφορά τα συνολικά ακαθάριστα έσοδα (GGR – προκύπτουν αφαιρώντας από τον κύκλο εργασιών τυχερών παιγνίων τα αποδοθέντα κέρδη) το 2021 ανήλθαν σε 1,9 δισ. ευρώ, έχοντας αυξηθεί κατά 14,53% συγκριτικά με το 2020. Σε σχέση με το 2015, τα GGR των online παιγνίων έχουν εκτοξευθεί, δεδομένου ότι τότε είχαν διαμορφωθεί σε μόλις 116 εκατ. ευρώ. Επίσης, σε ορους GGR, τα παιγνία που διεξάγονται διαδικτυακά καταλαμβάνουν συνολικά μερίδιο 38,73% που διαμορφώνεται στο 61,27% για εκείνα που διεξάγονται επιγεια.

Σύμφωνα με την έκθεση της ΕΕΕΠ, τα παιγνία που επλήγησαν το 2021, λόγω της πανδημίας, είναι αυτά που διεξάγονται στο επιγείο δίκτυο, πτοι στα πρακτορεία

Η πανδημία ενίσχυσε ακόμη περισσότερο τα διαδικτυακά τυχερά παιχνίδια.

Το Δημόσιο εισέπραξε ως εσοδα 560 εκατ., αλλά και 13 εκατ. που ήταν κέρδη αλλά δεν ζητηθηκαν απο τους νικητες.

του ΟΠΑΠ, στα καταστήματα ΟΠΑΠ Play, στα καζίνο, καθώς επίσης τα λαχεία και το αμοιβαίο ιπποδρομιακό στοιχημα. Παρά το ότι η αποδοση της αγοράς το 2021 εξομαλυνε τη μεγάλη πτώση που παρατηρήθηκε στο επιγείο δίκτυο το

2020, κερδισμένα είναι τα παιγνία που διεξάγονται μέσω του Διαδικτυου συνεχίζοντας να απορροφουν μεγάλο μέρος της πτώσης της καταναλωτικής δαπάνης στο επιγείο δίκτυο.

Στα επιγεια παίγνια, σε όρους κύκλου εργασιών, την πρωτοκαθεδρία διαθέτουν αυτά του ΟΠΑΠ με 3,9 δισ. ευρώ, μέγεθος στο οποίο, το 2021, αντιστοιχεί το 17,34% του συνολικού TGR. Από τα καζίνο, πέρυσι, προηλθαν 623 εκατ. ευρώ ή το 3,87% του κύκλου εργασιών (TGR) όλων των παιγνίων.

Το Δημόσιο εισέπραξε ως εσοδα απο τα τυχερα παιγνια το ποσό των 560 εκατ. ευρώ, αλλά και 13 εκατ. ευρώ που αντι-

στοιχούν σε κέρδη που δεν ζητηθηκαν απο τους νικητες. «Στοχος μας είναι ο συνδυασμος της προστασίας του δημοσιου συμφεροντος με μια φιλικη προς τις επενδύσεις προσεγγιση. Ειτε αφορά τα νεα καζίνο όπως το καζίνο στο Ελληνικο, τη μετεγκατασταση του καζίνο της Παρνηθας και το καζίνο Κρητης, τη συμβολη στην εξυγιανση ορισμενων προβληματικων καζίνο που ήδη λειτουργουν, την ενισχυση της βιωσιμότητας των πρακτορειων του ΟΠΑΠ, την προσελκυση τεχνολογίας και τεχνολογων του χωρου των διαδικτυακων παιγνίων», σημειώνει στην ετήσια έκθεση πεπραγμένων ο πρόεδρος της ΕΕΕΠ Δρ Δημήτρης Ντζανατος.

Οι ειδικότητες με τη μεγαλύτερη ζήτηση στην Ελλάδα

Της ΠΟΥΛΑΣ ΣΑΛΟΥΡΟΥ

Εξειδικευμένοι τεχνικοί εφαρμογών πληροφορικής, στελέχη τμημάτων ανθρώπινου δυναμικού αλλά και τεχνίτες συγκαταλέγονται στις έξι πιο γρήγορα αναπτυσσόμενες ειδικότητες στην Ελλάδα το 2022. Η Adecco κατέγραψε τις πλέον περιζήτητες ειδικότητες, σε μια εποχή που ο κόσμος της εργασίας μετασχηματίζεται ταχύτατα, με αποτέλεσμα να αλλάζουν οι ισορροπίες μεταξύ προσφοράς και ζήτησης δεξιοτήτων.

1. Τεχνικοί εφαρμογών πληροφορικής (Information Technology - IT). Ακολουθώντας τις τάσεις που θα διαμορφώσουν το μέλλον της εργασίας, η τεχνολογία αναμφίβολα παίζει καθοριστικό ρόλο. Για αυτό και δεν αποτελεί έκπληξη ότι την πρώτη θέση στα πιο περιζήτητα επαγγέλματα καταλαμβάνουν οι ειδικοί που αφορούν προφίλ IT, προγραμματιστές (Senior Java Developers, Full Stack Developers) και Software Architects.

2. Ανθρώπινο δυναμικό (Human Resources - HR). Η πανδημία φαίνεται πως επηρέασε τον τρόπο με τον οποίο οι εταιρείες αντιλαμβάνονται τη σημασία του ταλέντου και το πώς αυτό μπορεί να αποτελέσει καθοριστικό παράγοντα για τη βιωσιμότητα μιας εταιρείας. Η διαπίστωση αυτή ανέδειξε τη σημαντικότητα των στελεχών ανθρώπινου δυναμικού. Οι πιο περιζήτητες θέσεις στην κατηγορία αυτή αφορούν: HR Managers, HR Business Partners, Talent Acquisition Specialists, Senior Talent Acquisition Specialists & Payroll Specialists.

3. Επιστήμονες στη διαχείριση δεδομένων (Data Scientists). Η διαρκής τροφοδότηση των επιχειρηματικών διαδικασιών με τα σωστά και λειτουργικά δεδομένα είναι απαραίτητη για την επίτευξη των στόχων και την υποστήριξη στρατηγικών αποφάσεων των εταιρειών. Η επανάσταση στον χώρο της πληροφορίας και ο αντίστοιχος όγκος διαχείρισης δεδομένων (Data Management) καθιστούν τις θέσεις εργασίας που περιστρέφονται γύρω από αυτόν τον τομέα περιζήτητες.

4. Εφοδιαστική αλυσίδα (Supply Chain). ο παγκόσμιος εμπόριο έχει επηρεαστεί σημαντικά από την πανδημία, υπάρχουν νέα δεδομένα που προκύπτουν καθ-

μερινά σχετικά με την ενεργειακή κρίση, τις πολεμικές συγκρούσεις, καθώς και τις συνεχιζόμενες τεχνολογικές εξελίξεις. Οι διαμορφωτικές αυτές τάσεις αλλάζουν «το παιχνίδι» στην παγκόσμια αγορά και ορίζουν την εφοδιαστική αλυσίδα ως στρατηγικό καταλύτη στην επίτευξη των στόχων των εταιρειών. Αντίστοιχα διαμορφώνεται υψηλή ζήτηση για εργαζομένους που πλαισιώνουν το τμήμα της εφοδιαστικής αλυσίδας, όπως τα στελέχη του τμήματος προμηθειών και οι Logistics Managers.

5. Ειδικοί στο ψηφιακό μάρκετινγκ (Digital Marketing Specialists). Σε αντίθεση με το Digital Marketing, το οποίο εξελίσσεται ραγδαία, οι παραδοσιακές τεχνικές του Marketing δεν είναι πλέον τόσο αποδοτικές. Οι αγοραστικές μας συνήθειες συνεχίζουν να εξελίσσονται, τη στιγμή μά-

Η Adecco κατέγραψε τις πλέον περιζήτητες ειδικότητες, σε μια εποχή που ο κόσμος της εργασίας μετασχηματίζεται ταχύτατα.

λιστα που οι περισσότερες αγορές πλέον πραγματοποιούνται μερικώς ή ολοκληρωτικά ηλεκτρονικά. Υπάρχουν περισσότερες πιθανότητες για τα brands να προσεγγίσουν πελάτες μέσα από email, videos, τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και τις μηχανές αναζήτησης. Ειδικότητες άγνωστες μέχρι πρότινος, όπως για παράδειγμα το SEO (Search Engine Optimization), το UX (User Experience) και τα SOME (Social Media), συναντώνται ακόμα και στις μικρότερες επιχειρήσεις.

6. Τεχνίτες. Ο αριθμός των ανοικτών θέσεων εργασίας φαίνεται να αυξάνεται δυσανάλογα με τον διαθέσιμο αριθμό εξειδικευμένων εργαζομένων όταν μιλάμε για τις «θέσεις γραφείου». Αντίστοιχη δυσκολία υπάρχει όμως και στην κάλυψη θέσεων τεχνικών ειδικοτήτων, καθώς τα τελευταία χρόνια είναι έντονη η τάση των νέων να μην επιλέγουν χειρωνακτικά επαγγέλματα, με αποτέλεσμα οι τεχνίτες να τείνουν να εκλείψουν.

30/04/2022, σαβ 20:30

Πάνος Μουζουράκης Live

Χορηγός

Χορηγοί Επικοινωνίας

€ 30 / 25

77 77 77 45

rialto.com.cy

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

- Στις οκτώ το βράδυ ακριβώς.
- Ενημέρωση με εγκυρότητα, σοβαρότητα, αντικειμενικότητα.
- Από κάθε σημείο στην Κύπρο και τον κόσμο, με το πιο εκτεταμένο δίκτυο ανταποκριτών.

Παρουσίαση
Αντρέας Κημήτρης

8.00 μ.μ.
PIK 1 (Με ταυτόχρονη νοηματική στο PIK 2)

Με μόλις ένα εργαζόμενο μία στις τρεις νέες επιχειρήσεις

Εστίαση και εμπόριο ξανά οι δύο «πρωταγωνιστές» του νέου επιχειρείν το 2020

Της ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΜΑΝΙΦΑΒΑ

Τη δημιουργία μιας νέας γενιάς αυτοαπασχολούμενων, οι οποίοι αναζητούν υψηλότερο εισόδημα και καλύτερες συνθήκες εργασίας από αυτές που έχουν στο καθεστώς εξαρτημένης εργασίας, δείχνουν τα στοιχεία της ετήσιας έκθεσης για την επιχειρηματικότητα 2020-2021 που παρουσίασε χθες, σε συνέντευξη Τύπου, το Ιδρυμα Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών (IOBE) στο πλαίσιο της συμμετοχής του στο παγκόσμιο ερευνητικό πρόγραμμα Global Entrepreneurship Monitor (GEM). Αν και η πανδημία –τουλάχιστον κατά τον πρώτο χρόνο– δεν φαίνεται να επέδρασε αρνητικά στη δημιουργία νέων επιχειρήσεων, ορισμένα από τα βασικά ποιοτικά στοιχεία αυτών δεν είναι ενθαρρυντικά συνολικά για το βάθος της επιχειρηματικότητας και τη συμβολή της στην απασχόληση.

Σύμφωνα με την έρευνα του IOBE, το 4,2% των εγχειρημάτων ήταν στον πρωτογενή τομέα.

Ειδικότερα, το 8,6% του πληθυσμού ηλικίας 18-64 ετών της χώρας (περίπου 562.000 άτομα) βρισκόταν το 2020 στα αρχικά στάδια έναρξης μιας επιχείρησης, συμπεριλαμβανομένης της αυτοαπασχόλησης, από 8,2% (536.000 άτομα) το 2019. Πρόκειται για μία από τις υψηλότερες διαχρονικά επιδόσεις της χώρας, αν και κινείται χαμηλότερα του μέσου όρου των χωρών υψηλού εισοδήματος. Από την άλλη, το ποσοστό του πληθυσμού που διέκοψε ή ανέστειλε την επιχειρηματική του δραστηριότητα ανήλθε στο 2,2% (περίπου 143.000 άτομα), επίδοση ελαφρώς υψηλότερη από το 2019 (2%), αλλά και αρκετά χαμηλότερη από τον μέσο όρο των χωρών υψηλού εισοδήματος (3,6%). Το γεγονός βεβαιώνει ότι δεν ήταν υψηλό το ποσοστό διακοπής της επιχειρηματικής δραστηριότητας συνδέεται και με τα προγράμματα στήριξης των επιχειρήσεων που υπήρξαν από την κυβέρνηση στο πλαίσιο της αντιμετώπισης των επιπτώσεων της πανδημίας.

Το βασικό κίνητρο για την έναρξη νέων επιχειρηματιών εγχειρημάτων είναι ο βιοπορισμός (σε ποσοστό 69%), αρκετά υψηλότερα από τον μέσο όρο στις χώρες υψηλού εισοδήματος (61,6%).

Το βασικό κίνητρο για την έναρξη νέων επιχειρηματιών εγχειρημάτων είναι ο βιοπορισμός (σε ποσοστό 69%), αρκετά υψηλότερα από τον μέσο όρο στις χώρες υψηλού εισοδήματος (61,6%). Το 46% δηλώνει την ανάγκη απόκτησης μεγαλύτερου εισοδήματος, ενώ το 35,7% συνεχίζει μια οικογενειακή παράδοση. Το λεγόμενο ιδεαλιστικό κίνητρο, δηλαδή η έναρξη μιας επιχείρησης επειδή «κάποιος θέλει να κάνει τη διαφορά», ισχύει για μικρό ποσοστό, για το 26,9%.

Αυστυχώς και από τη φετινή έρευνα διαπιστώνεται ότι τα νέα εγχειρήματα α-

φορούν στην πλειονότητά τους τους κλάδους του εμπορίου (λιανικό και χονδρικό) και των ξενοδοχείων - εστιασής (27% και 15,7% αντιστοίχως). Το ποσοστό των εγχειρημάτων που δημιουργούνται στον πρωτογενή τομέα διαμορφώνεται στο 4,2% το 2020, υποχωρώντας σε σχέση με το 2019 (6,4%). Στα περυσινά επίπεδα κινείται το ποσοστό των νέων εγχειρημάτων B2B (17,5%), επίδοση πάντως που βρίσκεται πολύ χαμηλότερα του μέσου όρου των χωρών υψηλού εισοδήματος (26%). Οριακά πτωτική τάση παρουσιάζουν τα νέα εγχειρήματα στον κλάδο της μεταποίησης

(25,8% έναντι 27,0% το 2019). Ενα άλλο αρνητικό στοιχείο είναι ότι τα νέα εγχειρήματα έχουν μικρή συνεισφορά στην αύξηση της απασχόλησης. Ένας στους τρεις επιχειρηματίες δηλώνει ότι πέρα από τους ιδρυτές κανείς άλλος δεν εργάζεται στο εγχείρημα αυτό, τουλάχιστον κατά τη στιγμή της έναρξης (έναντι 15% στην προηγούμενη έρευνα), με τις προσδοκίες να είναι χαμηλές και για τη συνέχεια: μόλις 80% (από 95% το προηγούμενο έτος) των επιχειρηματιών εκτιμούν ότι την επόμενη πενταετία θα δημιουργήσουν τουλάχιστον μία θέση εργασίας.

Μείωση τζίρου και αύξηση χρεών για τις μικρές εμπορικές επιχειρήσεις

Της ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΜΑΝΙΦΑΒΑ

Σε διέγερση των ανισοτήτων που προϋπήρχαν στο ελληνικό εμπόριο μεταξύ των πολύ μικρών εμπορικών επιχειρήσεων και των μεγάλων αλυσίδων οδήγησαν τα δύο χρόνια πανδημίας. Ανισότητες που αποτυπώνονται κυρίως στον κύκλο εργασιών, αλλά και τις προστιθέμενες για το μέλλον. Την ίδια ώρα, στην ετήσια έκθεση Ελληνικού Εμπορίου 2021, που παρουσιάστηκε από την Ελληνική Συνομοσπονδία Εμπορίου και Επιχειρηματικότητας (ΕΣΕΕ), αποκαλύπτεται ότι σχεδόν μία στις τρεις μικρές εμπορικές επιχειρήσεις του κλάδου ένδυσης - υποδήσεων –ενός εκ των πλέον παραδοσιακών κλάδων του λιανεμπορίου– κατατάσσεται στην κατηγορία των απειλούμενων, των επιχειρήσεων δηλαδή που καταγράφουν μείωση πωλήσεων και ταυτόχρονα βαρύνονται με χρέη. Ακόμη πάντως και αν τα στοιχεία της έκθεσης της ΕΣΕΕ αποτελούν μια «ηχηρή προειδοποίηση σχετικά με την επιβίωση των εμπορικών επιχειρήσεων», όπως χαρακτηριστικά τόνισε ο πρόεδρος

Ο μέσος εξαμηνιαίος τζίρος επιστρέφει στα χαμηλά επίπεδα του 2016, όταν ίσχυαν τα capital controls.

της ΕΣΕΕ Γιώργος Καρανίκας, το μόνο βέβαιο είναι ότι πλέον –μετά και τις τελευταίες εξελίξεις– το εμπόριο βρίσκεται αντιμετώπιζε με μία ακόμη κρίση.

Κατ' αρχάς, αν και συνολικά το λιανεμπόριο –σύμφωνα και με τα στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής– σημείωσε σημαντική αύξηση τζίρου το 2021 σε σύγκριση με το 2020, της τάξης του 11,20%, με την αύξηση στις λιανεμπορικές Α.Ε. και ΕΠΕ να υπολογίζεται σε 9,7%, η κατάσταση είναι αρκετά διαφορετική στις μικρές επιχειρήσεις. Συγκεκριμένα, το 43% των επιχειρήσεων κατέγραψε μείωση του εξαμηνιαίου κύκλου εργασιών μεταξύ των δύο εξαμήνων (α' εξάμηνο του 2021

σε σύγκριση με το α' εξάμηνο του 2020), ενώ το 33% εμφάνισε στασιμότητα. Μόλις ένα 24% δήλωσε αύξηση του τζίρου. Τα στοιχεία δείχνουν επίσης ότι ο μέσος εξαμηνιαίος τζίρος των μικρών εμπορικών επιχειρήσεων επιστρέφει στα χαμηλά επίπεδα του 2016, της περιόδου κατά την οποία βρισκόταν σε ισχύ ακόμη τα capital controls και αυστηρά δημοσιονομικά μέτρα. Ετσι, ο μέσος εξαμηνιαίος τζίρος των μικρών εμπορικών επιχειρήσεων διαμορφώθηκε το 2021 σε 58.032 ευρώ από 58.825 ευρώ το 2020, ενώ προ πανδημίας, το 2019, είχε φτάσει τα 75.436 ευρώ. Σημειώνεται ότι το 2016 είχε διαμορφωθεί σε 57.529 ευρώ.

Τα μειωμένα έσοδα, σε συνδυασμό με τη νέα κρίση που υπάρχει μετά τη ρωσική εισβολή στην Ουκρανία ενδέχεται να αυξήσουν περαιτέρω το ιδιωτικό χρέος. Ετσι, αν και το 2021 καταγράφηκε μείωση του ποσοστού των επιχειρήσεων που έχουν ληξιπρόθεσμες οφειλές προς την εφορία και τα ασφαλιστικά ταμεία (23% και 24% έναντι 30% και 27% αντιστοίχως το 2020), έχει αυξηθεί το μέσο ύψος ληξιπρόθεσμων οφειλών. Συγκεκριμένα το 2021 διαμορφώθηκε σε 15.040 ευρώ προς την εφορία από 12.923 ευρώ το 2020, ενώ το μέσο ύψος ληξιπρόθεσμων οφειλών των μικρών εμπορικών επιχειρήσεων προς ασφαλιστικά ταμεία ανήλθε σε 12.021 ευρώ το

2021 από 9.140 ευρώ το 2020. Η πανδημία φαίνεται ότι ενίσχυσε τις ανισότητες και μεταξύ διαφόρων κλάδων του λιανεμπορίου. Οι πλέον ευνοημένες είναι οι επιχειρήσεις τροφίμων, με το 30,5% αυτών να κατατάσσεται στις «δυναμικές» (με αύξηση τζίρου και χωρίς χρέη). Στον αντίποδα βρίσκεται ο κλάδος της ένδυσης - υποδήσεων, όπου το 32,5% των επιχειρήσεων κατατάσσεται στις «απειλούμενες», ενώ στις «δυναμικές» ανήκει ένα 23,7%. Συνολικά, πάντως, το μεγαλύτερο ποσοστό των μικρών εμπορικών επιχειρήσεων (23%) κατατάσσεται στις «απειλούμενες» και μόλις το 12% στις «δυναμικές».

Ακρίβεια και μετά το 2022 αναμένουν τα νοικοκυριά

Στη σκιά των επιπτώσεων του πολέμου στην Ουκρανία ζουν τα νοικοκυριά στην Ελλάδα, τα οποία μάλιστα εμφανίζονται να έχουν ήδη «εξεάσει» την αμέσως προηγούμενη κρίση, αυτή του κορωνοϊού. Μάλιστα, η ανησυχία για τις επιπτώσεις από τις πρόσφατες γεωπολιτικές εξελίξεις και δη η ανησυχία για την ακρίβεια φαίνεται ότι θα είναι μεγαλύτερη διάρκειας –όπως ίσως και οι ανατιμήσεις– με την πλειονότητα των νοικοκυριών να εκτιμά ότι η επίδραση του πολέμου θα επεκταθεί και πέραν του 2022.

Ειδικότερα, σύμφωνα με τα αποτελέσματα της τελευταίας κυλιόμενης έρευνας που πραγματοποίησε το Ινστιτούτο Ερευνας Λιανεμπορίου Καταναλωτικών Αγαθών (IEAΚΑ) από τις 5 έως τις 10 Απριλίου σε δείγμα 1.000 καταναλωτών, η πλειονότητα καταλαμβάνεται από συναισθήματα θυμού (30%) και φόβου (26%) για τον πόλεμο στην Ουκρανία. Τα ποσοστά για την πανδημία COVID-19 είναι σαφώς χαμηλότερα, αλλά υπαρκτά με 14% και 19% αντιστοίχως. Το 19% των καταναλωτών νιώθει ανασφάλεια για τον πόλεμο, το 13% ανησυχία και το 15% άγχος. Μόλις το 8% αισθάνεται αδιαφορία. Και πάλι τα ποσοστά για την πανδημία COVID-19 είναι χαμηλότερα, με το 19% μάλιστα να δηλώνει πλέον αδιάφορο για την ύπαρξη του κορωνοϊού.

Στα θετικά καταγράφεται ότι μόλις το 2% του κοινού νιώθει πανικό. Αλτώςτε το 39% δηλώνει ότι η κρίση στην Ουκρανία είναι σημαντικότερη της πανδημίας COVID-19, ενώ μόλις το 17% δηλώνει το αντίθετο.

Το 81% εκτιμά ότι ο πόλεμος επηρεάζει την ελληνική αγορά, με το 67% να εκτιμά ότι η επίδραση θα διαρκέσει και μετά το 2022. Το 22% πιστεύει ότι

Το 72% πιστεύει ότι λόγω του πολέμου θα υπάρξουν ελλείψεις σε κάποια αγαθά.

Μεγάλη οικονομική και ψυχολογική πίεση δημιουργεί στους καταναλωτές ο πόλεμος στην Ουκρανία, σύμφωνα με έρευνα του IEAΚΑ.

οι επιπτώσεις θα διαρκέσουν μέχρι το τέλος της τρέχουσας χρονιάς, το 5% για 2-3 μήνες, ενώ υπάρχει κι ένα 5% που θεωρεί ότι δεν υπάρχει καμία επίδραση. Το 72% πιστεύει ότι λόγω του πολέμου θα υπάρξουν ελλείψεις σε κάποια αγαθά, το 87% «βλέπει» αυξήσεις τιμών σε συγκεκριμένα είδη και το 85% θεωρεί ότι θα αυξηθεί –κάτι που ήδη έχει γίνει βεβαίως– το κόστος ενέργειας και μεταφορών.

Η ΤτΕ αναμένεται να αναλάβει την εποπτεία των επαγγελματικών ταμείων

Της ΡΟΥΛΑΣ ΣΑΛΟΥΡΟΥ

Προς την Τράπεζα της Ελλάδος (ΤτΕ) γέρνει η ζυγαριά του υπουργείου Εργασίας όσον αφορά το θέμα της εποπτείας των Ταμείων Επαγγελματικής Ασφάλισης, στο πλαίσιο της ευρύτερης αναθεώρησης του θεσμικού πλαισίου που διέπει τη λειτουργία του δεύτερου πυλώνα. Αν και ακόμη ο αρμόδιος υπουργός Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων Πάνος Τσακλόγλου δεν έχει λάβει την οριστική απόφαση, ασφαλείς πληροφορίες θέλουν το σημαντικό ζήτημα της εποπτείας να έχει σχεδόν κλείσει. Παραμένουν οι τελικές διευθετήσεις και συνεννοήσεις με την ΤτΕ, ώστε να «κλειδώσει» οριστικά.

Σήμερα τα ΤΕΑ, με συνολικά υπό διαχείριση κεφάλαια πάνω από 1,8 δισ., εποπτεύονται από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, την Εθνική Αναλογιστική Αρχή και μια ειδική υπηρεσία του υπουργείου Εργασίας. Το πρόβλημα προκύπτει από το γεγονός ότι η εποπτεία παραμένει κατακεραματισμένη σε διαφορετικές Αρχές, στις οποίες μάλιστα παρατηρείται υποστελέχωση, με ό,τι συνεπάγεται αυτό στην ταχύτητα λήψης αποφάσεων, ιδιαίτερα κατά την ίδρυση ενός ταμείου. Ετσι, στο πλαίσιο της αναθεώρησης του νομοθετικού πλαισίου που αφορά τα ΤΕΑ, με στόχο να ενισχυθεί και να συνεχιστεί το αναπτυξιακό «momentum» του 2ου πυλώνα ασφάλισης, εξετάζεται το ζήτημα της εποπτείας παράλληλα με εξαιρετικής σημασίας θέματα, όπως τα χαρακτηριστικά των μικρών ΤΕΑ, τα «πολυεργοδοτικά» ταμεία και βέβαια το φορολογικό καθεστώς τους.

Σύμφωνα με πληροφορίες και έπειτα από διάλογο με τους φορείς, το υπουργείο Εργασίας φαίνεται πως προσανατολίζεται προς την ΤτΕ, με τις κατάλληλες όμως στελεχειακές παρεμβάσεις. Η διατήρηση του υπάρχοντος προβληματικού καθεστώτος

έχει αποκλειστεί, ενώ η ίδρυση και η οργάνωση ενός νέου φορέα ή μιας νέας ανεξάρτητης αρχής που θα έχει τον ρόλο εποπτή φαίνεται πως αποκλείεται, καθώς κρίνεται ότι απαιτεί πολύ χρόνο για τη σύσταση και τη στελέχωσή της, ενώ σημαντικό θα είναι και το κόστος λειτουργίας της (νέα γραφεία, υλικοτεχνική υποδομή, επιπλέον προσωπικό). Επίσης, ως σημαντικό μειονέκτημα θεωρείται η έλλειψη των κατάλληλων και έμπειρων στελεχών από την αγορά, που θα μπο-

Πάνω από 1,8 δισ. ευρώ είναι τα υπό διαχείριση κεφάλαια των ΤΕΑ.

ρούν να καλύψουν τις θέσεις σε μια πιθανή νέα εποπτική αρχή. Κι όπως επισημαίνουν στελέχη της αγοράς των ΤΕΑ, σήμερα η στελέχωση των υπηρεσιών παραμένει ελλιπής, πόσο μάλλον όταν η φύση της συγκεκριμένης εποπτείας είναι πολύ σημαντική και απαιτητική με ιδιαίτερα δύσκολα τεχνικά χαρακτηριστικά, καθώς τα ταμεία επαγγελματικής ασφάλισης είναι σύνθετες οντότητες που πρέπει να είναι οργανωτικά επαρκείς.

Να σημειωθεί πάντως, ότι παρά τις ελλείψεις στο υπάρχον θεσμικό πλαίσιο, που έχει τεθεί από το 2002, τα τελευταία χρόνια τα ΤΕΑ έχουν μια διαρκώς αυξανόμενη παρουσία στη χώρα μας. Αυτή τη στιγμή υπάρχουν 25 Ταμεία Επαγγελματικής Ασφάλισης με 201 εκατ. επενδυτικό χαρτοφυλάκιο. Αν σε αυτά προστεθούν και τα 4 ταμεία υποχρεωτικής ασφάλισης, από τους κλάδους του φαρμάκου, των πετρελαιοειδών, των τροφίμων και της ιδιωτικής ασφάλισης, τότε το συνολικό αποθεματικό εκτοξεύεται στο 1,8 δισ.

Παρά τις ελλείψεις στο υπάρχον θεσμικό πλαίσιο, που έχει τεθεί από το 2002, τα τελευταία χρόνια τα ΤΕΑ έχουν μια διαρκώς αυξανόμενη παρουσία στη χώρα μας.

Τα πολλά ντεσιμπέλ βλάπτουν σοβαρά

«Πρόβλημα δημόσιας υγείας η πχορρύπανση», λένε στην «Κ» Έλληνες και ξένοι επιστήμονες – Προκαλεί ακόμη και εμφράγματα

Της ΤΑΣΟΥΛΑΣ ΕΠΤΑΚΟΙΗΝ

Γνωρίζετε ότι αν εκτεθείτε στον ήχο μιας μηχανής του γκαζόν (90 ντεσιμπέλ) για οκτώ συνεχείς ώρες και από κοντινή απόσταση διατρέχετε σοβαρό κίνδυνο μόνιμης βλάβης της ακοής σας; Αν ο ήχος προέρχεται από μοτοσυκλέτα (95 ντεσιμπέλ) η βλάβη μπορεί να προκληθεί σε τέσσερις ώρες· από ακρόαση μουσικής με ακουστικά σε υπερβολικά υψηλή ένταση σε δύο ώρες· από ελικόπτερο (105 ντεσιμπέλ) σε μία ώρα· από απογείωση αεροπλάνου (140 ντεσιμπέλ) η ζημιά ενδέχεται να είναι ακαριαία.

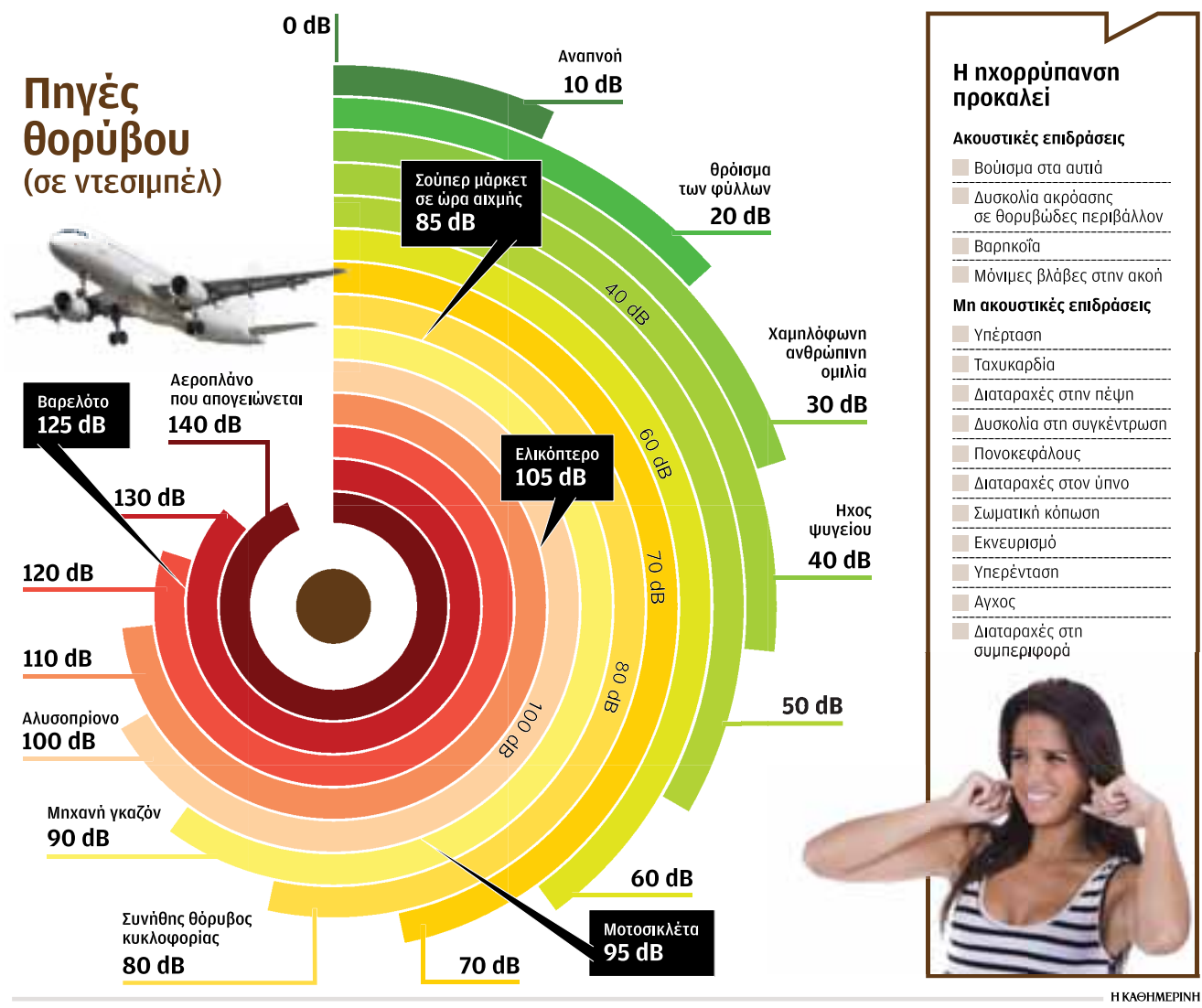
Οι κάτοικοι των μεγάλων πόλεων θεωρούν τους ποικίλους θορύβους τους οποίους καθημερινά αναγκαστικά υπομένουν –από οδική, σιδηροδρομική και εναέρια κυκλοφορία, βιοτεχνία και βιομηχανία, εργοτάξια, οικοδομές και υπαίθριες αγορές, ακόμα και οικιακές συσκευές (ραδιόφωνο, τηλεόραση)– απλώς ενοχλητικούς. Δικαίως. Πέρα από την όχληση, όμως, υπάρχει και μια άλλη διάσταση: η πχορρύπανση βλάπτει σοβαρά την υγεία.

Πρόσφατη μελέτη ερευνητών του Ινστιτούτου Παγκόσμιας Υγείας (ISGlobal)

Εκατομμύρια ενήλικοι στην Ευρώπη δυσκολεύονται λόγω της αέναης κίνησης των οχημάτων να κοιμηθούν, να διαβάσουν, να εργασθούν, να επικοινωνήσουν.

της Βαρκελώνης, η οποία δημοσιεύθηκε στο έγκυρο περιοδικό Environment International, κατέγραψε όσα... ακούγονται στους δρόμους 749 ευρωπαϊκών πόλεων. Κατέληξε στο συμπέρασμα ότι σχεδόν οι μισοί (48%) Ευρωπαίοι άνω των 20 ετών εκτίθενται λόγω της οδικής κυκλοφορίας σε επίπεδα θορύβου πολύ υψηλότερα από τις συστάσεις του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας (κατά μέσον όρο 53 ντεσιμπέλ ημερησίως).

Τα ποσοστά ήταν: 29,8% για το Βερολίνο, 33,8% για το Λονδίνο, 43,8% για τη

Μαδρίτη, 46% για την Κοπεγχάγη, 60,5% για τη Ρώμη και 70% για το Παρίσι. Στις πόλεις με τους πιο θορυβώδεις δρόμους συγκαταλέγονται η Βιέννη με 87% και η Σόφια με 99%.

Και θάνατοι

Οι επιστήμονες δυστυχώς, δεν έχουν καταγράψει στοιχεία από την Αθήνα, αν και μπορούμε να φανταστούμε πόσο υψηλό θα ήταν το (αρνητικό) σκορ της ελληνικής πρωτεύουσας στη συγκεκριμένη λίστα. Αναφέρουν, όμως, τον αντίκτυπο

της πχορύπανσης: περισσότεροι από 11 εκατομμύρια ενήλικοι στην Ευρώπη δυσκολεύονται λόγω της αέναης κίνησης των οχημάτων να κοιμηθούν, να διαβάσουν, να εργασθούν, να πρεμίσουν, να επικοινωνήσουν – κι όλα αυτά αυξάνουν το στρες τους και κατ' επέκταση τους κινδύνους για την υγεία τους. Αν τηρούνταν τα όρια θορύβου του ΠΟΥ, εκτιμούν οι συγγραφείς της μελέτης, τουλάχιστον 3.600 θάνατοι από ισχαιμική καρδιακή νόσο θα αποφεύγονταν κάθε χρόνο.

Η Γαλλία φαίνεται να είναι η πρώτη

ευρωπαϊκή χώρα που τα συνειδτοποιεί όλα αυτά. Στα μέσα Φεβρουαρίου τέθηκε σε εφαρμογή ένα πιλοτικό πρόγραμμα, με τη χρήση προηγμένων τεχνολογιών ραντάρ, για την καταγραφή των παραβιάσεων ορίων στους δρόμους – όχι της ταχύτητας, αλλά των ντεσιμπέλ (πειραγμένες ή χαλασμένες εξατμίσεις και πχοσστήματα υπερβολικά υψηλής έντασης). Τα πρώτα ραντάρ τοποθετήθηκαν στην Ιλ-ντε-Φρανς, περιοχή με μεγάλη δημογραφική πυκνότητα. Πρόκειται για τρεις συσκευές, από διαφορετικούς κατασκευ-

αστές, που θα «αναμετρηθούν» σε αποτελεσματικότητα. Η καλύτερη θα επιλεγεί για την επόμενη φάση του προγράμματος, που περιλαμβάνει την επέκταση της χρήσης των ραντάρ θορύβου και σε άλλες πόλεις.

Οι ειδικοί είναι σαφείς: ο θόρυβος μας αρρωσταίνει. Πέρα από τις ακουστικές επιπτώσεις που έχει στα αυτιά μας, δηλαδή την υπερευαισθησία ή την ελάττωση της ακουστικής ικανότητας (κάτι που αφορά κάθε άλλο παρά ευκαταφρόνητο μέρος του πληθυσμού των αστικών περιοχών), υπάρχουν και οι μη ακουστικές, με δυσμενείς συνέπειες στη γενικότερη λειτουργία του οργανισμού μας. Γι' αυτό και ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας τοποθετεί την πχορρύπανση στη δεύτερη θέση (στην πρώτη βρίσκεται η ατμοσφαιρική ρύπανση) στην κατάταξη των μεγαλύτερων περιβαλλοντικών κινδύνων για την υγεία.

Η υπερέκθεση σε θόρυβο ή πολύ δυνατό ήχο προκαλεί, από την αύξηση παραγωγής διαφόρων επιβλαβών ορμονών, τη διαστολή της κόρης των οφθαλμών και τη σύσφιξη των φλεβών, μέχρι την κίνηση του στομάχου και του υπογαστρίου και την αύξηση των σφυγμών της καρδιάς.

«Η έκθεση σε θορύβους υψηλής έντασης, όπως αυτοί από την κυκλοφορία των αυτοκινήτων, μπορεί να προκαλέσει διάφορα νοσήματα, με κυρίαρχη τη βαρηκοΐα και το χρόνιο ακουστικό τραύμα. Η θορυβώδης απόλαυση της ακοής βραχυπρόθεσμα μπορεί να δημιουργήσει στρες και νευρικότητα με αρνητικό αντίκτυπο στην αυτοσυγκέντρωση και την αποδοτικότητα του ατόμου στην εργασία του, ενώ μακροπρόθεσμα, με τη συνεχή έκθεση στον θόρυβο, ενδέχεται να εγκατασταθούν μόνιμες βλάβες στην ακοή.

Με τη συνεχή έκθεση σε θόρυβο, όπως συμβαίνει στους κατοίκους των μεγάλων πόλεων, τα επίπεδα έντασης του ήχου μπορεί να ξεπεράσουν τα 70 ντεσιμπέλ και μια προϊούσα βαρηκοΐα προοδευτικά να επιδεινωθεί. Τότε το άτομο θα αρχίσει να έχει δυσκολίες στην επικοινωνία του και τις διαπροσωπικές του σχέσεις», επισημαίνει ο Γεώργιος Ψύλλας, αναπληρωτής καθηγητής Ωτορινολαρυγγολογίας - Νευρωτολογίας ΑΠΘ / Μονάδα Ακοής και

Ισορροπίας / Α' Πανεπιστημιακή ΩΡΛ Κλινική Νοσοκομείου ΑΧΕΠΑ Θεσσαλονίκης.

«Δεν αποκλείεται, όμως, και ήχοι έντασης άνω των 50 ντεσιμπέλ, όταν ακούγονται καθημερινά και χωρίς παύσεις, να προκαλέσουν καρδιαγγειακές βλάβες: κίνδυνο εμφράγματος μυοκαρδίου, στεφανιαίας νόσου και αρτηριακής υπέρτασης, λόγω αύξησης των επιπέδων της κορτιζόλης, γνωστής και ως «ορμόνης του στρες». Άλλες βλάβες που ενδέχεται να εμφανιστούν λόγω θορυβωγόνους απώλειες της ακοής είναι οι εμβοές (ή βουβή στο αυτί), οι οποίες έχουν δυσμενή επίπτωση στην ψυχολογία, ιδίως όσων εργαζόμαστε σε θορυβώδες περιβάλλον, καθώς και διαταραχές του ύπνου. Υπολογίζεται ότι περισσότεροι από 8 εκατομμύρια άνθρωποι διεθνώς υποφέρουν από διαταραχές του ύπνου λόγω περιβαλλοντικής πχορρύπανσης», συνεχίζει ο κ. Ψύλλας.

Η ψυχική υγεία

«Ο θόρυβος έχει και άμεσες και έμμεσες επιπτώσεις στην υγεία. Κατ' αρχάς μπορεί να βλάψει την ακοή μας προσωρινά ή μόνιμα. Αυτό παρατηρείται κυρίως σε όσους εργάζονται σε θορυβώδη περιβάλλοντα. Έμμεσα, ο επίμονος και υψηλής έντασης ήχος μπορεί να επηρεάσει τον ύπνο και τη διάθεσή μας, ειδικά αν δεν μπορούμε να ελέγξουμε την πηγή του. Έτσι πυροδοτείται μια απόκριση άγχους: αυξημένος καρδιακός ρυθμός και αρτηριακή πίεση, απελευθέρωση ορμονών του στρες, επίδραση κ.λπ. Μακροπρόθεσμα, αυτή η συνεχής ενεργοποίηση της σωματικής μας αντίδρασης στο στρες ενδέχεται να προκαλέσει σοβαρά καρδιαγγειακά προβλήματα: από υπέρταση έως θάνατο. Επίσης, αν ο θόρυβος (δηλαδή ο ανεπιθύμητος ήχος) είναι κάτι από το οποίο αδυνατούμε να ξεφύγουμε, αυτό μπορεί να οδηγήσει έως και σε κατάθλιψη. Οι επιπτώσεις της πχορρύπανσης στην ψυχική υγεία είναι λιγότερο κατανοητές – άρα πρέπει να μελετηθούν περισσότερο στο άμεσο μέλλον», τονίζει η Ερικα Γουόκερ, καθηγήτρια Επιδημιολογίας στη Σχολή Δημόσιας Υγείας του αμερικανικού πανεπιστημίου Brown και διευθύντρια του Community Noise Lab.

THE MARSHALLS

ΣΑΒΒΑΤΟ 08:00-10:00

Παντελής Δρουσιώτης

Αντώνης Κρητικός

ΣΠΟΡ FM 95.0

ΑΥΤΟ ΑΚΟΥΣ!

διασπορά ειδήσεων

ΝΕΑ ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΗ ΕΚΠΟΜΗ ΜΕ ΤΗΝ ΟΡΙΑΝΑ ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ

ΔΕΥΤΕΡΑ-ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 12:00 - 13:00

ΣΠΟΡ FM 95.0

ΑΥΤΟ ΑΚΟΥΣ!

Επιδημία άνευ προηγούμενου η παχυσαρκία

Ανοδική τάση στο ποσοστό υπέρβαρων και παχύσαρκων στην Ελλάδα τις τελευταίες δεκαετίες, πανευρωπαϊκή πρωτιά στις μικρές ηλικίες

Της **PENNYS ΜΠΟΥΛΟΥΤΖΑ**

Μια επιδημία με εκθετική αύξηση τις τελευταίες δεκαετίες και η οποία απειλεί τη μελλοντική υγεία του πληθυσμού είναι η παχυσαρκία στη χώρα μας. Ηδη, στην Ελλάδα, το 38% του πληθυσμού είναι υπέρβαρο και το 32% παχύσαρκο, ενώ το πρόβλημα εντοπίζεται με ένταση και στις μικρές ηλικίες, με 21% των παιδιών προσχολικής ηλικίας να είναι υπέρβαρα ή παχύσαρκα. Το ποσοστό των υπέρβαρων και παχύσαρκων φτάνει το 41% στα παιδιά ηλικίας 10 έως 12 ετών. Και αυτό, όταν στις χώρες της Κεντρικής Ευρώπης τα αντίστοιχα ποσοστά είναι μόλις 11% και 18% και κατά μέσο όρο στις χώρες της Ευρώπης 15% και 25%.

Την πολύ κακή εικόνα που παρουσιάζει η χώρα μας σε ό,τι αφορά την παχυσαρκία, τους παράγοντες που ευνοούν το φαινόμενο, αλλά και τις στρατηγικές για την αντιμετώπισή του παρουσίασαν χθες ειδικοί επιστήμονες σε ημερίδα που διοργάνωσε η διαρκής Επιτροπή Κοινωνικών Υποθέσεων της Βουλής, με θέμα «Από την παιδική παχυσαρκία στην επιδημία της παχυσαρκίας».

Ο καθηγητής Διατροφικής Αγωγής και Αξιολόγησης στο Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο Γιάννης Μανιός –συντονιστής ερευνητικής ομάδας μελών της που δημοσίευσε πρόσφατα για το θέμα η διαNEOosis– έκανε λόγο για πανευρωπαϊκή πρωτιά στην παιδική παχυσαρκία, την οποία συνδέσσε με εσφαλμένες αντιλήψεις των γονέων, το εκπαιδευτικό τους επίπεδο και το γενικότερο περιβάλλον στο οποίο μεγαλώνουν τα παιδιά.

Όπως ανέφερε, τα ποσοστά υπέρβαρων και παχύσαρκων παιδιών είναι μεγαλύτερα σε επαρχιακές και αγροτικές περιοχές απ’ ό,τι στις πόλεις.

Ωστόσο, αντιστίχτες καταγράφονται και εντός των πόλεων: είναι ενδεικτικό ότι το ποσοστό παιδικής παχυσαρκίας στο Χαλάνδρι έχει μειωθεί στο 3% και στο Παλαιό Φάληρο στο 5%, ενώ στην Καλλιθέα είναι 14% και στο Κερατσίνι 20%. «Που σημαίνει ότι εξαρτάται από το περιβάλλον της γειτονιάς, το σχολείο, αλλά και το εκπαιδευτικό επίπεδο των γονέων», ανέφερε ο κ. Μανιός, που πρόσθεσε ότι καθοριστικός παράγοντας για την παχυσαρκία των παιδιών είναι και οι εσφαλμένες αντιλήψεις των γονέων τους. «88% των γονέων υπέρβαρων ή παχύσαρκων παιδιών θεωρούν φυσιολογικό το βάρος του παιδιού τους και 20% των γονέων με παιδιά με φυσιολογικό

βάρος εκτιμούν ότι το παιδί τους είναι λιποβαρές και το πιέζουν για μεγαλύτερη πρόσληψη τροφής».

Σχολική απόδοση

Στις επιπτώσεις της παχυσαρκίας στη σχολική υγεία και στην απόδοση του παιδιού αναφέρθηκε, μεταξύ άλλων, ο καθηγητής Οικονομικών της Υγείας και Κοινωνικής Πολιτικής του ΕΚΠΑ Γιάννης Υφαντόπουλος, σημειώνοντας ότι τα παχύσαρκα παιδιά έχουν περιορισμένη συμμετοχή σε σχολικούς αγώνες, περιορισμένη άθληση, παίρνουν κατά μέσο όρο χαμηλότερους βαθμούς, έχουν χαμηλότερη αυτοεκτίμηση και χαμηλότερη ικανοποίηση από τη ζωή. «Παιδιά με “υγιές” βάρος έχουν κατά 13% υψηλότερη απόδοση στα μαθήματά τους και την παιδεία τους», τόνισε ο καθηγητής.

Στις οικονομικές επιπτώσεις της παχυσαρκίας αναφέρθηκε ο ομότιμος καθηγητής Οικονομικών της Υγείας Γιάννης Κυριόπουλος.

Όπως είπε, το 1% του ΑΕΠ, δηλαδή 1,8 δισ. ευρώ ετησίως, είναι η άμεση ιατρική δαπάνη και νοσηρότητα λόγω της παχυσαρκίας, ενώ εκτιμάται ότι σε μία δεκαετία θα υπερβεί το

Το «βάρος» πέφτει στα παιδιά, στα οποία το πρόβλημα εντοπίζεται με ένταση.

2% του ΑΕΠ. «Η χώρα κάθεται πάνω σε μία μεταβολική βόμβα», σημείωσε και πρόσθεσε ότι για να απαφελισουμε αυτή τη βόμβα θα πρέπει να αυξηθεί το κεφάλαιο γνώσης για την υγεία του παιδιού στο πλαίσιο της οικογένειας και του σχολείου, αλλά και να υπάρξουν παρεμβάσεις στη φορολογία ως κίνητρα ή αντικίνητρα για πιο υγιεινές διατροφικές επιλογές. Πρότεινε, δε, να εφαρμοστεί ένα σύστημα αρνητικών φόρων, με απαλλαγή από το βάρος της φορολογίας στα φρούτα και τα λαχανικά, προκειμένου να στραφούν οι οικογένειες σε αυτά. Ο κ. Μανιός πρότεινε τον σχεδιασμό και την υλοποίηση μιας διαδικασίας εύκολου και εγκαίριου εντοπισμού οικογενειών υψηλού κινδύνου για παχυσαρκία, ακόμα και μέσω της θεσμοθετημένης συμπλήρωσης του Ατομικού Δελτίου Υγείας Μαθητή και την παραπομπή των οικογενειών αυτών σε δομές πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας για συμβουλευτική και παρακολούθηση.

Καθοριστικός παράγοντας για την παχυσαρκία των παιδιών είναι και οι εσφαλμένες αντιλήψεις των γονέων τους. Στην Ελλάδα, 88% των γονέων υπέρβαρων ή παχύσαρκων παιδιών θεωρούν φυσιολογικό το βάρος του παιδιού τους και 20% των γονέων με παιδιά με φυσιολογικό βάρος εκτιμούν ότι το παιδί τους είναι λιποβαρές και το πιέζουν για μεγαλύτερη πρόσληψη τροφής.

Σοβαρές οι επιπτώσεις στην υγεία

Μείωση του προσδόκιμου ζωής και αύξηση της πιθανότητας εμφάνισης σοβαρών παθήσεων, μεταξύ των οποίων και ο καρκίνος, επιφέρει η παχυσαρκία. «Η πιθανότητα ένα άτομο με φυσιολογικό βάρος να φτάσει τα 70 έτη ζωής είναι 70%. Για τα παχύσαρκα άτομα το ποσοστό αυτό μειώνεται στο 60%, ενώ για τα άτομα με νοσηρόνο παχυσαρκία –δηλαδή δείκτη μάζας σώματος > 40– οι πιθανότητες είναι 50%», σημείωσε χθες κατά τη διάρκεια ημερίδας της Επιτροπής Κοινωνικών Υποθέσεων της Βουλής ο καθηγητής Παθολογίας-Ρευματολογίας του ΕΚΠΑ και πρόεδρος του Κεντρικού Συμβουλίου Υγείας (ΚΕΣΥ) Δημήτρης Μπούμπας. Σύμφωνα με την καθηγήτριά, ο λόγος για τη σημαντική αυτή μείωση των πιθανοτήτων επιβίωσης για τα παχύσαρκα άτομα είναι ότι η παχυσαρκία συνοδεύεται με πολλές σοβαρές συννοσηρότητες, όπως υπέρταση, υπερλιπιδαιμία και σακχαρώδης διαβήτης, υπερλιπιδαιμία, καρδιαγγειακά νοσήματα και ιδίως καρδιακή ανεπάρκεια, υπνική άπνοια, άσθμα, οστεοαρθρίτιδα γαστροοισοφαγική παλινδρόμηση και καρκίνος.

Όπως τόνισε, «το 10% του συνολικού κινδύνου για εκδήλωση καρκίνου σχετίζεται με την παχυσαρκία, η οποία συνδέεται με περισσότερους από 12 τύπους νεοπλασμών». Και πρόσθεσε ότι οι παχύσαρκοι ασθενείς με καρκίνο ανταποκρίνονται λιγότερο καλά σε θεραπεία και έχουν μεγαλύτερη πιθανότητα να υποτροπιάσουν. Επιπλέον, η παχυσαρκία στην εφηβική ηλικία συνδέεται με την εμφάνιση καρκίνου στη μέση ηλικία.

Ο καθηγητής Καρδιολογίας Γ’ Καρδιο-

λογικής Κλινικής στο «Σωτηρία», πρόεδρος Ιατρικής Σχολής Αθηνών, Γεράσιμος Σιάσος υπογράμμισε ότι το 60% των ατόμων με καρδιακή ανεπάρκεια είναι παχύσαρκα, ενώ ένας παχύσαρκος έχει διπλάσια έως τριπλάσια πιθανότητα να εμφανίσει καρδιακή ανεπάρκεια σε σχέση με ένα άτομο με φυσιολογικό σωματικό βάρος.

Αντίθετα, η απώλεια βάρους για τους παχύσαρκους είναι μονόδρομος εάν στοχεύουν σε βελτίωση της υγείας τους. Σύμφωνα με τον κ. Μπούμπα, η απώλεια δέκα κιλών μειώνει κατά 20% τον κίνδυνο για θάνατο, έως 37% τον κίνδυνο εμφάνισης καρκίνου, κατά 60% τον κίνδυνο σακχαρώδους διαβήτη, κατά τουλάχιστον δύο βαθμούς την αρτηριακή πίεση και κατά 30% τα επίπεδα χοληστερίνης και τα τριγλυκερίδιών. Τόσο ο

κ. Μπούμπας όσο και ο κ. Σιάσος αναφέρθηκαν και στον ρόλο των υγειονομικών για τη διαχείριση της πανδημίας. «Η παχυσαρκία μάς ξέφυγε, αργήσαμε να αντιληφθούμε τη σημασία της», σημείωσε ο κ. Μπούμπας και συμπλήρωσε ότι θα πρέπει η μέτρηση σωματικού βάρους και της περιφέρειας μέσης να γίνεται σε κάθε επίσκεψη του ασθενούς και να καταγράφεται στον ηλεκτρονικό φάκελο υγείας. «Μόλις το 40% των ατόμων με παχυσαρκία έχει διαγνωστεί ότι πάσχει από αυτή τη σοβαρή νόσο και μόλις το 20% λαμβάνει θεραπεία γι’ αυτή», τόνισε ο κ. Σιάσος. Πρόσθεσε ότι ο ίδιος προγραμματίζει τη διαθεσιμότητα πρώτα στο ΕΚΠΑ για τη δημιουργία ενός κατ’ επιλογήν προπτυχιακού μαθήματος για τη διαχείριση της παχυσαρκίας στην Ιατρική Σχολή Αθηνών.

Διεθνείς προσωπικότητες στον αγώνα για υγιεινή διατροφή των παιδιών

Στην καταπολέμηση της παιδικής παχυσαρκίας, μιας μείζονος αλλά αναστρέψιμης υγειονομικής απειλής, με καταστροφικές συνέπειες για την υγεία και τη μακροζωία των επόμενων γενεών, στρατεύτηκαν κατά καιρούς προσωπικότητες διεθνούς κύρους, από κάθε τομέα της ανθρώπινης δραστηριότητας. Μία από τις πιο σημαντικές προσπάθειες για την καλύτερη διατροφή των παιδιών ξεκίνησε η Μισέλ Ομπάμα το 2010 ως Πρώτη Κυρία των ΗΠΑ. Η πρωτοβουλία της έλαβε την ονομασία «Let’s Move» και στόχος ήταν οι μελλοντικές γενιές να μεγαλώσουν με υγεία και να καταφέρουν να πραγματοποιήσουν τα όνειρά τους. Ο τότε πρόεδρος Μπαράκ Ομπάμα, μάλιστα, είχε συστήσει την πρώτη ομάδα κρούσης για την καταπολέμηση του προβλήματος. Ηδη από το 2009 η Μισέλ Ομπάμα είχε δημιουργήσει στον περίβολο του Λευκού Οίκου έναν λαχανόκηπο, στοχεύοντας κυρίως στην έναρξη

Από τον λαχανόκηπο της Μισέλ Ομπάμα στον Λευκό Οίκο, στη σημαντική πρωτοβουλία του διάσημου σεφ Ξαντί Ελίας.

του δημόσιου διαλόγου για την υγιεινή διατροφή. Στο πλαίσιο της ίδια πρωτοβουλίας η Πρώτη Κυρία των ΗΠΑ παράκινσε τους μικρούς Αμερικανούς να γυμνάζονται και να ασχοληθούν με κάποιο άθλημα. Ταυτόχρονα ξεκίνησε το πρόγραμμα «Οι σεφ στο σχολείο» προκειμένου οι μικροί μαθητές να αποκτήσουν μαγειρικές ικανότητες και να δοκιμάζουν νέα και πιο υγιεινά τρόφιμα στην καθημερινότητά τους. Στόχος του «Let’s Move» ήταν ο περιορισμός του αριθμού των παχύσαρκων ανηλίκων στο

Η υγιεινή διατροφή είναι δύναμη, το μήνυμα της πρώην Πρώτης Κυρίας των ΗΠΑ, Μισέλ Ομπάμα, σε μικρούς μαθητές.

5% έως το 2030. Παρότι πολλές αλυσίδες εστιατορίων εισήγαγαν υγιεινές επιλογές στους καταλόγους τους και τα σχολεία αύξησαν τις ώρες της φυσικής άσκησης και βελτίωσαν την ποιότητα των σχολικών γευμάτων, ώστε να περιλαμβάνουν δημητριακά, φρούτα και λαχανικά, τα στοιχεία αποδεικνύουν ότι η πρωτοβουλία δεν απέδωσε καρπούς.

Τα ποσοστά των υπέρβαρων και παχύσαρκων Αμερικανών καταγράφουν διαρκή αύξηση. Στην εκστρατεία της Μισέλ Ομπάμα στρατεύθηκαν και προσωπικότητες του καλλιτεχνικού κόσμου, όπως η Μπριγιονσέ, η Ελεν ντε Τζενέρις και πολλοί άλλοι.

Την καταπολέμηση της μάστιγας της παιδικής παχυσαρκίας και τη βελτίωση των σχολικών γευμάτων έθεσε ως στόχο και ο Τζέιμι Ολίβερ, ο διάσημος Βρετανός μάγειρας με τις ιδιαίτερα δημοφιλείς τηλεοπτικές εκπομπές. Το 2004 ξεκίνησε την εκστρατεία «Feed Me Better» που

είχε ως βασικό στόχο την ενημέρωση της κοινής γνώμης για την άθλια ποιότητα των σχολικών γευμάτων στη Βρετανία και την αναζήτηση τρόπων βελτίωσής τους. Το 2005 προσπάθησε να προτείνει τρόπους με τους οποίους μπορούσε να επιτευχθεί αυτό με σειρά εκπομπών κεντρίζοντας το ενδιαφέρον της κυβέρνησης, η οποία δεσμεύτηκε να αλλάξει τον τρόπο που σίτίζεται τα παιδιά στα σχολεία. Την ίδια στιγμή, αυτόν τον στόχο φαίνεται ότι πέτυχε ο διάσημος σεφ Ξαντί Ελίας από την Ανδαλουσία, ο οποίος μάλιστα θεωρείτο ο «Τζέιμι Ολίβερ της Ισπανίας». Ο Ισπανός μάγειρας πέρσι κέρδισε παγκόσμιο βραβείο Γαστρονομίας για την πρωτοβουλία «Children Eat the Future».

Στόχος του προγράμματος η εκπαίδευση των μελλοντικών γενεών σχετικά με το πώς να διατρέφονται υγιεινά αλλά και η ένταξη της γαστρονομίας στις σχολικές αίθουσες.

Απειλούν την ευζωία των εφήβων τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης

Σύμφωνα με τους ερευνητές, το πόσο ευάλωτα είναι τα παιδιά σε ορισμένες ηλικίες συνδέεται άρρηκτα με τις μεταβολές που συντελούνται τόσο στον εγκέφαλο και στις ορμόνες τους όσο και στην κοινωνική τους συμπεριφορά κατά την εφηβεία.

Απειλή για την ευζωία των κοριτσιών εφηβικής ηλικίας αποδεικνύεται η ενασχόληση με τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, σύμφωνα με πρόσφατη βρετανική μελέτη. Ειδικότερα, όπως διαπιστώθηκε, όσο περισσότερη ώρα δαπανούν σε αυτά, κορίτσια ηλικίας 11 έως 13 ετών, τόσο μικρότερη ικανοποίηση νιώθουν από τη ζωή τους ένα χρόνο αργότερα. Η βρετανική μελέτη, η οποία δημοσιεύθηκε στην επιθεώρηση Nature Communications, κατέγραψε το ίδιο πρότυπο και στα αγόρια 14 έως 15 ετών αλλά και στα άτομα των δύο φύλων ηλικίας 19 ετών.

Σύμφωνα με τους ερευνητές, το πόσο ευάλωτα είναι τα παιδιά σε ορισμένες ηλικίες συνδέεται άρρηκτα με τις μεταβολές που συντελούνται τόσο στον εγκέφαλο και στις ορμόνες τους όσο και στην κοινωνική τους συμπεριφορά κατά την εφηβεία. Επίσης, όπως τονί-

Όσο περισσότερη ώρα δαπανούν σε αυτά, κορίτσια 11 έως 13 ετών και αγόρια 14 έως 15 ετών, τόσο μικρότερη ικανοποίηση νιώθουν από τη ζωή τους ένα χρόνο αργότερα.

ζουν, είναι επιτακτική η πραγματοποίηση ευρύτερων ερευνών επί του αντικειμένου προκειμένου να αποδειχθεί και να αποκρυπτογραφηθεί αυτή η σχέση, προσθέτοντας ότι οι εταιρείες που διαχειρίζονται τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης οφείλουν να μοιράζονται με την επιστημονική κοινότητα τα στοιχεία που συγκεντρώνουν προκειμένου να ε-

ξαχθούν σαφέστερα συμπεράσματα.

Οι ειδικοί, πάντως, δεν απορρίπτουν συλλήβδην τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Αντιθέτως αναγνωρίζουν ότι μπορούν να είναι μια «θετική δύναμη», όπως π.χ. όταν συνέβαλλαν στη διατήρηση τη μελέτη, τονίζει ότι η διασύνδεση της χρήσης των μέσων κοινωνικής δικτύωσης με την ψυχική ευζωία είναι ιδιαίτερα πολύπλοκη και οι μελέτες που έχουν εκπονηθεί δεν έχουν καταλήξει σε σαφή συμπεράσματα.

«Οι μεταβολές στο σώμα, στην ανάπτυξη του εγκεφάλου, η εφηβεία και η κοινωνική μας κατάσταση φαίνεται ότι μας καθιστούν ιδιαίτερα ευάλωτους σε συγκεκριμένες περιόδους της ζωής μας», εξηγεί.

Οι ερευνητές εξάλλου τονίζουν ότι δεν μπορούν να προβλέψουν ποιοι έφηβοι κινδυνεύουν περισσότερο λόγω της εμμονής τους με τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, επισημαίνοντας ότι αρκετοί παράγοντες διαδραματίζουν ρόλο στην ευζωία των εφήβων. Αναγνωρίζουν, ωστόσο, ότι για πολλά παιδιά αυτή η διέξοδος έχει θετικά αποτελέσματα, κυρίως επειδή διευκολύνει την επικοινωνία με φίλους και ενισχύει την υποστήριξη που μπορούν να βρουν για τα θέματα που τους απασχολούν.

Η έρευνα εκπονήθηκε το 2018, πριν από την πανδημία και τους περιορισμούς, που προκάλεσαν έκρηξη στη χρήση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης ιδιαίτερα από τους νέους.

Μικρές επιχειρήσεις, λίγοι εργαζόμενοι, χαμηλοί μισθοί

Οι εταιρείες με πάνω από 50 υπαλλήλους προσφέρουν υψηλότερες αποδοχές

Του ΘΑΝΟΥ ΤΣΙΡΟΥ

Οι μεγάλες επιχειρήσεις, αυτές που απασχολούν πάνω από 50 εργαζόμενους η καθεμία, προσφέρουν πολύ καλύτερους μισθούς στους υπαλλήλους τους συγκριτικά με τις μικρές οικογενειακές επιχειρήσεις που μισθοδοτούν τα μέλη της οικογένειας και λιγότερες από 10 θέσεις εργασίας. Σε σύνολο 88 κλάδων, μέσο μισθό άνω των 1.000 ευρώ προσφέρουν οι 56 τομείς, ενώ οι 32 εξακολουθούν να αμείβουν τους εργαζόμενους με τριψήφιες μηνιαίες αποδοχές. Όσο για το 2021, προκύπτει ότι ήταν έτος αύξησης του μέσου μισθού στην Ελλάδα συγκριτικά με το 2020, κάτι που αποδίδεται και στο τέλος των lockdowns, που έστειλε εκατοντάδες χιλιάδες εργαζόμενους στο καθεστώς αναστολής αλλά και στη σημαντική άνοδο της απασχόλησης.

Με τη διπλή αύξηση του κατώτατου μισθού μέσα στο 2022, αλλά και τη συνεχιζόμενη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, η αύξηση των αποδοχών στον ιδιωτικό τομέα αναμένεται να συνεχιστεί και κατά το τρέχον έτος. Ποιοί κλάδοι είναι οι «πρωταθλητές» των αμοιβών; Ο κλάδος παραγωγής πετρελαιοειδών, οι πλωτές μεταφορές, οι χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες και οι εταιρείες παροχής ηλεκτρικού ρεύματος και φυσικού αερίου. Στους «πρωταθλητές» εμφανίζεται να συμπεριλαμβάνεται και ο κλάδος των καταλυμάτων, αν και τα επίσημα στοιχεία δείχνουν μεγάλη διαφορά ανάμεσα στον μέσο μισθό –δηλαδή το άθροισμα των αποδοχών όλων των εργαζομένων διά του αριθμού των εργαζομένων– και στον διάμεσο μισθό που χωρίζει τον... πληθυσμό των εργαζομένων σε δύο ίσες ομάδες. Ο συνδυα-

Αποδοχές εργαζομένων στον ιδιωτικό τομέα

ΠΟΣΑ ΣΕ ΕΥΡΩ

	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ	ΜΕΣΟΣ ΜΙΣΘΟΣ
0-10	257.650	696.219	666,13
11-50	29.439	594.191	863,04
51-250	4.004	399.524	1.542,65
251-500	413	142.593	1.415,34
501-1.000	183	128.373	1.346,43
1.001-1.500	55	66.810	1.418,16
1.501-2.000	20	33.479	1.730,25
2.001-2.500	13	28.873	1.492,65
2.501-3.000	6	16.334	1.186,17
3.001-3.500	6	19.211	1.221,20
3.501-4.000	4	14.906	707,85
>4001	15	137.881	1.464,12
ΣΥΝΟΛΟ	291.808	2.278.394	

ΠΗΓΗ: ΕΡΓΑΝΗ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Οι χαμηλότερες μέσες αποδοχές εμφανίζονται στην εστίαση, με τον μέσο μισθό να διαμορφώνεται σε μόλις 416 ευρώ.

σμός αυτών των δύο στοιχείων δείχνει υψηλές αποδοχές για κάποιους (με αποτέλεσμα να ανεβαίνει ο μέσος όρος) αλλά και μεγάλες εισοδηματικές αποκλίσεις μεταξύ του συνολικού αριθμού των εργαζομένων. Από την άλλη, οι χαμηλότεροι μέσοι μισθοί εμφανίζονται στην εστίαση (σ.σ. μέσος μισθός μόλις 416 ευρώ), στον τομέα παροχής προσωπικών υπηρεσιών (585 ευρώ), αλλά και στις υπηρεσίες παροχής υπηρεσιών σε

κτίρια και εξωτερικούς χώρους (σ.σ. κυρίως υπηρεσίες φύλαξης, όπου ο μέσος μισθός διαμορφώνεται στα 592 ευρώ). Είναι προφανές ότι οι χαμηλοί μέσοι μισθοί, χαμηλότεροι ακόμη και από το επίπεδο του κατώτατου μισθού, οφείλονται στα αυξημένα ποσοστά μερικής απασχόλησης αλλά και στα υψηλά ποσοστά υποδηλωμένων εργασίας που χαρακτηρίζουν συγκεκριμένους κλάδους.

Τα στοιχεία προέρχονται από την επεξεργασία των αναλυτικών περιοδικών δηλώσεων που υποβάλλουν στο σύστημα «Εργάνη» όλοι οι εργοδότες. Το 2021, οι εργοδότες ανήλθαν σε 291.808 και οι εργαζόμενοι στα 2,28 εκατομμύρια. Από την κατανομή των εργοδοτών με βάση το σύνολο των εργαζομένων που απασχολούν προκύπτει ξεκάθαρα το συμπέρασμα ότι όσο μικρότερη είναι μια επιχείρηση, τόσο λιγότερες είναι και οι πιθανότητες ο εργοδότης να πάρει έναν καλό μισθό.

Για παράδειγμα, ο μέσος μισθός στις επιχειρήσεις (σ.σ. συνολικά 257.000 εργοδότες) που απασχολούν έως 10 άτομα προσωπικό διαμορφώνεται μόλις στα 666 ευρώ μεκτά. Στις λίγο μεγαλύτερες επιχειρήσεις στις οποίες εργάζονται από 11 έως 50 ευρώ, ο μέσος μισθός ανέρχεται στα 863 ευρώ, ενώ μέσο μισθό άνω των 1.500 ευρώ προσφέρουν μόνο οι εταιρείες στις οποίες εργάζονται από 50 έως 250 άτομα.

Πρακτικά βέβαια, επειδή οι μικρές επιχειρήσεις στην Ελλάδα είναι η πλειονότητα, και οι πιθανότητες του εργαζομένου να εξασφαλιστεί έναν καλό μισθό είναι ακόμη περιορισμένες. Περισσότεροι από το 60% των εργαζομένων του ιδιωτικού τομέα έχουν αποδοχές κάτω από 700-800 ευρώ τον μήνα.

Αύξηση αριθμού εργαζομένων και μέσου μισθού στον ιδιωτικό τομέα

Οι αποδοχές των εργαζομένων στον ιδιωτικό τομέα το 2021 έφτασαν πλέον περίπου τα 3,2 δισ. ευρώ ανά μήνα σημειώνοντας αύξηση 12% συγκριτικά με τις αντίστοιχες μέσες μηνιαίες αποδοχές του 2020. Η σύγκριση, βέβαια, δύο ετών στη διάρ-

κεια των οποίων υπήρξαν περιορισμοί στην οικονομική δραστηριότητα, δεν προσφέρεται για εξαγωγή ασφαλών συμπερασμάτων. Γι' αυτό και η εικόνα που θα σχηματιστεί από την υποβολή των φετινών αναλυτικών περιοδικών δηλώσεων έχει πολύ μεγάλη σημασία. Και αυτό γιατί, προς το παρόν τουλάχιστον, η χρονιά κυλάει σχεδόν ομαλά με αναστολές συμβάσεων μόνο σε συγκεκριμένους κλάδους και για ορισμένες εβδομάδες. Πάντως, από τη σύγκριση των στοιχείων του 2021 με τις αντίστοιχες του 2020 προκύπτει σημαντική μείωση στον αριθμό των εργαζομένων που λαμβάνουν κάτω από 500 ευρώ τον μήνα, κάτι που αναμένεται να συνεχιστεί και το 2022 λόγω αύξησης κατώτατου μισθού. Το 2020, οι αμειβόμενοι με λιγότερα από 500 ευρώ ήταν 410.000 και το 2021 περιορίστηκαν σε 395.000. Επίσης, το 2021 αποτυπώθηκε μεγαλύτερος αριθμός εργαζομένων στις αναλυτικές περιοδικές δηλώσεις λόγω πτώσης της ανεργίας. Αυτή τη στιγμή προκύπτει απασχόληση στον ιδιωτικό τομέα για 2,163 εκατ. εργαζομένους από 2,051 εκατομμύρια το 2020. Ο μέσος μισθός αυξήθηκε από τα 1.050 ευρώ στα 1.117 ευρώ.

Παρά τη βελτίωση της κατάστασης σε σχέση με το 2021, γεγονός είναι ότι οι «καλές δουλειές» στον ιδιωτικό τομέα παραμένουν πολύ λίγες, κάτι που εξακολουθεί να λει-

τουργεί ως αντικίνητρο και για την επιστροφή νέων που έφυγαν από την Ελλάδα για το εξωτερικό. Από το σύνολο των εργαζομένων στον ιδιωτικό τομέα, μόλις 62.716 άτομα έχουν μεικτό μισθό άνω των 3.000 ευρώ τον μήνα (σ.σ. καταγράφηκε αύξηση κατά 3.943 άτομα μέσα σε ένα 12μηνο). Αν θεωρηθεί καλά αμειβόμενος όποιος έχει μεικτές αποδοχές άνω των 1.500 ευρώ, τότε σε σύνολο 2,163 εκατ. εργαζομένων προκύπτει ότι το όριο των 1.500 ευρώ μεκτά (σ.σ. γύρω στα 1.200 ευρώ καθαρά) σπάνε προς τα πάνω

Οι «καλές δουλειές» παραμένουν πολύ λίγες, κάτι που εξακολουθεί να λειτουργεί ως αντικίνητρο για την επιστροφή των νέων από το εξωτερικό.

341.648 εργαζόμενοι, δηλαδή το 15,79% του συνόλου. Το αντίστοιχο ποσοστό το 2020 ήταν 15,85%. Δηλαδή, οι καλύτερα αμειβόμενες θέσεις εργασίας δεν έγιναν περισσότερες. Απώλ, αντίστοιχη με την άνοδο του συνόλου των απασχολουμένων ήταν και η αύξηση των καλύτερα αμειβόμενων θέσεων εργασίας. Από την όλη, στα κατώτερα εισοδηματικά όρια εντοπίζονται οι δύο στους τρεις (περίπου το 63,6% του συνόλου) να εισπράττουν κάτω από 1.000 ευρώ μεκτά τον μήνα. Το αντίστοιχο ποσοστό το 2020 ήταν και πάλι 63,8%.

Αύξηση ΑΕΠ 3,5% από 4,6% για την Ελλάδα βλέπει φέτος το ΔΝΤ

Αύξηση του πληθωρισμού και πλήγμα στο ισοζύγιο βλέπει το ΔΝΤ να επιφέρει ο πόλεμος στην ελληνική οικονομία, ενώ και η ανάκαμψη επιβραδύνεται κατά 1,1 ποσοστιαία μονάδα έναντι επιβράδυνσης 1,5 μονάδας στην Ευρωζώνη, σε σύγκριση με την πρόβλεψη Οκτωβρίου 2021.

Στις προβλέψεις του World Economic Outlook, στο πλαίσιο της Εαρινής Συνόδου του, το Ταμείο αναθεώρησε προς το χειρότερο τις προβλέψεις του συνολικά: η παγκόσμια οικονομία προβλέπεται πλέον να αναπτύσσεται με ρυθμό 3,6% φέτος και η Ευρωζώνη κατεβαίνει στο 2,8%. Η Ελλάδα προσεγγίζεται στο 3,5%, έναντι προηγούμενης πρόβλεψης, τον Οκτώβριο, για 4,6%, αλλά αυτό το είχε ήδη ανακοινώσει η αποστολή του Ταμείου στην Αθήνα στις αρχές του μήνα. Σε κάθε περίπτωση, το 3,5% είναι καλύτερο ακόμη και από αυτό που αναμένεται να περιλαμβάνει το Πρόγραμμα Σταθερότητας, που θα καταθέσει η κυβέρνηση στην Ε.Ε. τις επόμενες ημέρες. Για το 2023 προβλέπεται ανάπτυξη 2,6%, ενώ η μεσοπρόθεσμη δυναμική που βλέπει το Ταμείο υποχωρεί ελαφρώς στο 1,2% (το 2027), έναντι 1,3% (το 2026) που προέβλεπε τον Οκτώβριο.

Ο πληθωρισμός εκτιμάται στο 4,5%, πολύ πάνω από την προηγούμενη πρόβλεψη του Ταμείου για 0,4%, αλλά και πάλι κάτω από την αναθεωρημένη εκτίμηση της κυβέρνησης (σύμφωνα με πληροφορίες, πάνω από 5%). Στην Ευρωζώνη ο δείκτης εκτιμάται ότι θα ανέβει στο 5,3%.

Το 2023 ο πληθωρισμός προβλέπεται να υποχωρήσει στο 1,3% (προφανώς λόγω αποτελέσματος βάσης, σε σύγκριση με τη φετινή χρονιά) και να ισορροπήσει στο 1,9% το 2027. Στο τέλος

Το Ταμείο επισημαίνει ότι «η έκρηξη των τιμών στα τρόφιμα και τα καύσιμα θα πλήξει τα νοικοκυριά με τα χαμηλότερα εισοδήματα παγκοσμίως» και προειδοποιεί για κοινωνική αναστάτωση στις φτωχότερες χώρες.

Ενίσχυση του πληθωρισμού και του ελλείμματος στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών, λόγω του πολέμου, αναμένει το Ταμείο.

της φετινής χρονιάς εκτιμά ότι θα είναι στο 2,4%.

Το Ταμείο επισημαίνει ότι «η έκρηξη των τιμών στα τρόφιμα και τα καύσιμα θα πλήξει τα νοικοκυριά με τα χαμηλότερα εισοδήματα παγκοσμίως» και προειδοποιεί για κοινωνική αναστάτωση

στις φτωχότερες χώρες. Στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών το έλλειμμα σκαρφαλώνει στο 6,3% του ΑΕΠ φέτος, με την Ελλάδα να σημειώνει τη δεύτερη χειρότερη επίδοση στην Ευρωζώνη μετά την Κύπρο και να διατηρείται στο 6,1% του ΑΕΠ το 2023, για να υποχωρήσει στο 2,7% το 2027.

Η προηγούμενη πρόβλεψη του Ταμείου ήταν για έλλειμμα 5,1% του ΑΕΠ φέτος και 3,4% το 2026.

Μόνο στο μέτωπο της ανεργίας οι προβλέψεις αναθεωρήθηκαν προς το καλύτερο: τη βλέπει στο 12,9% φέτος και στο 12,4% το 2023, έναντι πρόβλεψης Οκτωβρίου για 14,6% φέτος.

ΕΙΡΗΝΗ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ

Ρυθμό ανάπτυξης 2,5%-3% για φέτος προβλέπει τώρα το IOBE

Το δυσμενές σενάριο του IOBE του περασμένου Ιανουαρίου είναι πλέον το βασικό του σενάριο για την οικονομία, καθώς ο πόλεμος που μεσολάβησε επιδείνωσε δραστικά την εικόνα, εκτινάσσοντας τον πληθωρισμό και ανακόπτοντας την ανάκαμψη. Έτσι, προβλέπει τώρα ρυθμό ανάπτυξης 2,5%-3%, με βάση τις παραδοχές ότι ο πόλεμος θα συνεχιστεί μετά το δεύτερο τρίμηνο, το ενεργειακό κόστος θα είναι ιδιαίτερα αυξημένο (πετρέλαιο Brent +30%-35%), ο τουρισμός θα ενισχυθεί αλλά λιγότερο από την πρόβλεψη του προεπιλογισμού, περιοριζόμενος στο 70%-75% των εσόδων του 2019, και δεν θα επανέλθουν γενικευμένα μέτρα κατά τις πανδημίες. Το εναλλακτικό σενάριο του IOBE, που παρουσίασε στο πλαίσιο της τριμηνιαίας έκθεσής του, προβλέπει υψηλότερο ρυθμό ανάπτυξης, 3,5%-4% (όχι πάντως τόσο υψηλό όσο προέβλεπε το βασικό του σενάριο του Ιανουαρίου, δηλαδή 4,5%-5%), με βάση παραδοχές ότι ο πόλεμος θα λήξει εντός του δεύτερου τριμήνου, το ενεργειακό κόστος θα είναι χαμηλότερο από αυτό του βασικού σεναρίου (πετρέλαιο Brent +20%-25%) και ο τουρισμός θα ενισχυθεί σημαντικά. Όσο για τον πληθωρισμό, το IOBE τον βλέπει πλέον στο 7%-7,8% στο βασικό του σενάριο (εναρμονισμένος δείκτης) και στο 6,2%-6,8% στο εναλλακτικό του (και ευνοϊκότερο). Πρόκειται για εκτίμηση υψηλότερη από κάθε άλλη που έχει πρόσφατα διατυπωθεί, αφού το υπουργείο Οικονομικών εκτιμά ότι θα ανεβάσει την πρόβλεψή του μεταξύ 5% και 6% στο Πρόγραμμα Σταθερότητας που θα υποβάλει τις επόμενες ημέρες στην Ε.Ε. και το ΔΝΤ προέβλεψε πληθωρισμό 4,5%.

Με ναιρκοπέδιο χαρακτήρισε την παγκόσμια οικονομία, παρουσιάζοντας την έκθεση, ο γενικός διευθυντής του IOBE, καθηγητής Nikos Βέττας, χτυπώντας προειδοποιητικά καμπανάκια για τις ιδιαίτερες

Όσο για τον πληθωρισμό, το IOBE τον βλέπει πλέον στο 7%-7,8% στο βασικό του σενάριο (εναρμονισμένος δείκτης) και στο 6,2%-6,8% στο εναλλακτικό του (και ευνοϊκότερο).

Στο βασικό σενάριο της τριμηνιαίας έκθεσης ο πληθωρισμός θα κυμανθεί στο 7%-7,8%.

αδυναμίες της ελληνικής οικονομίας, στο πλαίσιο αυτό. «Η επιστροφή σε βαθιά δίδυμα ελλείμματα κατά την πανδημία», είπε, «και η επί μακρόν υστέρηση σε παραγωγικές επενδύσεις και εξαγωγές υψηλής καινοτομίας, αποτελούν λόγους για εγρήγορση και μέσα στη νέα κρίση».

«Για μια οικονομία με συστηματικό έλλειμμα θεσμικής λειτουργίας, παραγωγικότητας και ανταγωνιστικότητας, που πρέπει να ξεπεράσει πληγές από τις προηγούμενες κρίσεις, η πρόκληση είναι τε-

ράστια». Ο κ. Βέττας επισήμανε, μάλιστα, ότι η Ελλάδα δεν μπορεί πλέον να επαφίεται αποκλειστικά στη συμπίεση με την Ευρώπη, καθώς το ευρωπαϊκό πλαίσιο σταθερότητας αμφισβητείται. Επίσης, απαντώντας σε ερώτηση για τα περιθώρια διευρύνσης του ελλείμματος προκειμένου να ληφθούν μέτρα στηρίξης, προειδοποίησε ότι μια τρίτη χρονιά μεγάλων ελλειμμάτων θα δημιουργήσει ερωτήματα, μάλιστα η Ελλάδα είναι τελικά μια χώρα μόνιμων ελλειμμάτων. Αναγνώρισε την ανάγκη στήριξης, αλλά είπε ότι αυτή πρέπει να είναι «όσο πιο μαζεμένη γίνεται», καθώς «δεν είναι η ώρα να μοιράζουμε λεφτά». Τόνισε δε ότι η επενδυτική βαθμίδα είναι και θέμα εθνικής ανεξαρτησίας, ώστε να μπορεί η Ελλάδα να στηριχτεί στις δυνατότητες της, καθώς η Ε.Ε. μπορεί κι αυτή να πεσεί.

ΕΙΡΗΝΗ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ

Commitment to high performance through good people management

INVESTORS IN PEOPLE®
We invest in people Platinum

Making an impact that matters